

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

VET@HOME

Пилотирање на виртуелни практични обуки за стручно образование за кулинарски уметности

Протокол и Водич

За обучувачи и тутори на компании во кулинарски уметности за тоа како да се спроведат курсеви за практична обука преку Интернет

Содржина

Список на кратенки	3
ПРЕДГОВОР	4
Позадина на проектот	4
Методологија за истражување и развој	5
Цел на протоколот и водич:	6
ПРОТОКОЛ	7
1. Дизајн и структурирање на курс	8
2. Воспоставување на онлајн средина за учење.....	15
3. Обезбедување практична обука базирана на интернет.....	22
4. Евалуација и оценување на обуката.....	26
ВОДИЧ	34
1. Прирачник за тоа како да се примени платформата VET@HOME во реални процеси на обука.....	34
1.1. Технички опис и објаснување на платформата VET@HOME.....	34
1.2. Практични упатства за користење на платформата за е-учење VET@HOME	49
2. Педагошки стратегии за испорака на онлајн-базирана практична обука.....	71
2.1. Структурирање на практична обука базирана на интернет.....	73
2.2. Олеснување на успешна обука	89
3. Тешкотии и предлог решенија како да се надминат.....	93
4. Иновации и најдобри практики во испораката на виртуелна практична обука за учење на далечина / комбинирано	97
5. Заклучоци	101

Список на кратенки

AVETAE (ASOO/AVITAE)	Агенција за стручно образование и обука и образование на возрасни на Хрватска/ Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
ECVET	Европски кредитен систем за стручно образование и обука
EQAVET	Европско осигурување на квалитет во стручното образование и обука
EU	Европска Унија
Cedefop	Европски центар за развој на стручното образование
LLL	Доживотно учење
LMS	Систем за управување со учење
R&D	Истражување и развој
VET	Стручно образование и обука
VET@HOME	Проект „Пилотирање на виртуелни практични обуки за стручно стручно образование во кулинарски уметности“, Реф. бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Ова дело е лиценцирано под меѓународна лиценца Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

@ Copyright 2023 The VET@HOME Project Partners

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

ПРЕДГОВОР

Презентируваниот документ (Протокол и Водич) е развиен во рамките на проектот **„VET@HOME - Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски стручно образование и обука“**, Проект Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185, финансиран од програмата Еразмус+, Клучна акција: Соработка за иновации и размена на добри практики.

Развојот на **Протоколот и Водичот** е пресвртница на проектот VET@HOME кој има за цел да ја зајакне способноста на институциите за стручно образование и обука да обезбедат висококвалитетно, инклузивно дигитално образование за кулинарски уметности, приспособено на стандардите за работа по COVID-19 во храната. и индустријата за пијалаци.

Позадина на проектот

Проектот **VET@HOME** е дизајниран да креира и пилотира стандарден модел на наставна програма заснована на единици за виртуелни практични курсеви за обука (практика за обука) во рамките на СОО за професијата „Готвач“.

Барајќи решенија кои ќе овозможат одржување на стручното образование во екстремни околности (како онаа предизвикана од пандемијата COVID-19), проектот предлага нов пристап кон испораката на практични курсеви за обука што водат до квалификации кои се прилагодени за далечина и комбинирани - начин на испорака, користење на алтернативни капацитети за учење и новите оперативни околности на секторот за храна и пијалоци низ ЕУ.

Пандемијата COVID-19 ги обврза давателите на СОО ширум светот да ја прилагодат својата обука лице в лице, на онлајн. Во повеќето случаи, оваа промена беше изnudена, а не предизвикана од истражување и тестирање, така што методологијата и квалитетот на онлајн обуката мораа да страдаат. Беше уште потешко кога станува збор за практично СОО за професиите засновани на практично искуство (како што се професиите во индустријата за кулинарски уметности како што е случајот со Готвачот). Поради недостаток на развиени упатства или процедури кои треба да ги следат наставниците, туторите и менаџерите во институциите за стручно образование и обука воопшто, спроведувањето на часовите или сесиите за практична обука беше фрагментирана, хаотична и многу институции ги прекинаа обуките или го компромитираат квалитетот. Во ретките случаи кога институциите за обука и образование успеале да ја продолжат практиката на обука, тие примениле некои решенија со итен одговор кои не биле структурирани и ги доведувале во прашање резултатите и исходите од учењето.

Како одговор на овие тешкотии, проектот **VET@HOME** ги решава тие недостатоци со предлагање **ПРОТОКОЛ И ВОДИЧ** за обучувачи и тутори на компании во кулинарски уметности за тоа како да се спроведат курсеви за практична обука преку Интернет, чија цел е да обезбеди стандард и методологија за обезбедување висок квалитет СОО со дигитални алатки.

Дополнително, проектот **VET@HOME** развива on-line платформа за виртуелна испорака на курсеви за практична обука за делумна квалификација за професијата „Готвач“ која е достапна на веб-страницата на проектот. 5-те пилот курсеви што се достапни таму се структурирани според специјално дизајнирана наставна програма заснована на единечни модели, прилагодени за водена или полуводена испорака на далечина. Во овој поглед, Водичот исто така содржи објаснување за платформата за

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

е-учење VET@HOME и упатства за тоа како да управувате и да ги искористите ресурсите достапни таму.

Сегашниот документ, значи, содржи две главни поглавја:

Протокол

Протоколот нуди модел на процедура (правила) за структурирање и испорака на курс за стручна практична обука во виртуелна средина со фокус на кулинарските уметнички професии, особено „Готвач“.

Тој го опишува редоследот на компонентите за учење на курсот и главните барања за нивно доставување во режим на далечина – како локација, опрема, технологија, средства за интеракција тренер-приправник, методологии што треба да се користат, проценка на учење, дијагностичко оценување, проценка на перформансите (приправници, обучувачи и субјект за обука) итн., како и дистрибуција на активностите за учење во одреден временски распон.

Водич

Водичот нуди практични упатства кои ги поддржуваат обучувачите и таторите да работат во виртуелна средина (особено онаа создадена во VET@HOME), да ги водат слушателите од далечина/онлајн, како и како да се оценуваат перформансите на учесниците. Покрај тоа што е водич за тоа како да се примени VET@HOME платформата и ресурсите во реални процеси на обука, ОЗ се обидува да развие дополнителни идеи за воведување иновации кои се потпираат на интерактивна обука, како и поопшта поддршка за тоа како да се користат и комбинираат ресурсите на интернет, како да се структурира содржината на обуката и како да се движите во образование насочено кон ученикот. Со дигиталната технологија, улогата на воспитувачите и обучувачите не е повеќе да даваат информации, туку да помогнат во толкувањето на информациите.

Методологија за истражување и развој

Со цел да се креираат Протоколот и Водичот, беше поставена специфична методологија. Сите проектни партнери заеднички ја развија и усвоија методологијата за истражување и развој, дизајнот и структурата на резултатот и ангажираа експерти да се приклучат на транснационалната работна група која спроведе биро и теренско истражување меѓу обучувачите за СОО во секоја земја партнер за да ги идентификува главните тешкотии во обуката процес доживеан за време на периодот на заклучување. Во процесот на интервјуирање на клучните засегнати страни кои ќе го користат сегашниот резултат – наставниците, таторите и менаџерите за стручно образование и обука – беа собрани и проучувани повеќе од 100 прашалници од партнерите во 5-те земји од проектот. Беше направена дополнителна анализа на научените лекции од истражувањето на маса и прашалниците, наодите беа дискутирани меѓу партнерите за да се обезбедат соодветни споредби меѓу земјите и да се зголеми релевантноста на резултатот за сите национални контексти и тоа резултираше со дистрибуција и развој на содржината на Протоколот и Водичот.

Соодветно, сите проектни партнери придонесоа за развојот на овој документ на следниов начин:

Проектни партнери:

- International College Ltd. (IC), Бугарија
- Formacion Y Asesores En Seleccion Y Empleo, SL (FASE), Шпанија
- Proandi Consultores Asociados LDA (Проанди), Португалија
- Здружение Институт за Развој на Заедницата (CDI), Република Северна Македонија
- National Agency for VET of Croatia / Agencija Za Strukovno Obrazovanje I Obrazovanje Odraslih (ASOO/AVITAE), Хрватска
- Leantick Ltd., Бугарија

Цел на протоколот и водич:

Овој документ како Протокол и Водич има за цел да обезбеди стандард и методологија за обезбедување висококвалитетно СОО со дигитални алатки. Ќе ги опреми едукаторите и обучувачите во СОО со насоки за тоа како виртуелно да ја спроведуваат обуката и како да ги пренесат активностите за обука лице в лице и содржината на интернет, притоа зачувувајќи го квалитетот и вредноста на обуката за градење вештини. Крајната цел е да се поддржат и обучат наставниците, инструкторите и менаџерите, да се изградат правила и вештини за ефикасно користење на дигиталните ресурси во СОО и да се обезбеди нивната подготвеност да се вклучат во дигитално учење преку предлагање приспособени на новите потреби настава и учење модели кои најдобро ги користат дигиталните ресурси и алатки.

Соодветно, како што е споменато погоре, главни **корисници** на овој Протокол и Водич треба да бидат **давателите на СОО** (вклучувајќи обучувачи, татори на компании и менаџери за образование) кои нудат квалификации во кулинарските уметнички професии (и не само).

ПРОТОКОЛ

Протоколот е дизајниран врз основа на проучување и анализа на најдобрите карактеристики на решенијата за итни случаи применети за време на пандемијата COVID-19 од давателите на СОО и едукаторите во обид да го одржат практичното СОО во професиите во кулинарството. Беа изложени случаи и добри практики од сите 5 земји на проектот за да ни помогнат да презентираме структурирани готови патеки (акциони сценарија) за тоа како да се дејствува во други критични ситуации или со цел да се обезбедат отпорни можности за СОО на потенцијалните ученици кои се спречени да ги посетат капацитети за обука од многу причини.

Овој протокол е наменет да биде писмен план кој ги дефинира процедурите што треба да се следат за спроведување на курсот за практична обука во виртуелна средина со фокус на кулинарските уметнички професии, особено „Готвач“. Преку него, партнерите имаат за цел да ги наведат најрелевантните правила и чекори што секој наставник/обучувач кој спроведува онлајн практична обука за кулинарски уметности треба да ги спроведе за да го искористи најдоброто од секој курс за обука.

Значи, детално ќе бидат опишани барањата и стандардот на имплементација на активностите што ќе треба да се следат за да може онлајн курсот за обука да биде успешен, со опишување „кој“ прави „што“, „кога“, „каде“ „и“ „како“.

Кој

главните актери

- наставниците/обучувачите за стручно образование и обука и нивните ученици/приправници

Што се однесува

онлајн „обука за кулинарски уметности“

- курсеви за готвач и друга поврзана стручна кулинарска обука

Кога

времето/времетраењето на спроведувањето на курсот

- распределба на активностите за учење во одреден временски распон

Каде

онлајн околината на курсот и домашната средина за студентот

- компоненти за учење на курсот

Како

процедурите за структурирање и спроведување на курсот за обука

- користење на локација, опрема, технологија, средства за интеракција тренер-приправник итн.
- како да се продолжи: потребните чекори/фази што треба да се следат

Модел процедура (правила) за структурирање и испорака на курс за стручна практична обука во виртуелна средина со фокус на кулинарско-уметничките професии, особено „Готвач“

1. Дизајн и структурирање на курс

Дизајнирањето и структурирањето на курс за стручна практична обука во виртуелна средина е предизвик сам по себе, а кога станува збор за професиите како професија „готвач“, тоа е уште покомплицирано со оглед на силното практично искуство потребно за да се работи како таква. Во вистинскиот бизнис по завршувањето на обуката/образованието. Оттука, дури и ресурсите потребни за организација и спроведување на практична обука во кулинарски уметности се доста значителни и многу специфични (опремена кујна за обука со потребните машини, специјални алати и апарати, прехранбени производи итн.) доста од нив може да бидат заменети со алтернативи (кога е потребно во невообичаени околности) што може да се најдат во повеќето домашни кујни во денешно време.

По ова, проектот VET@НОЕМ и овој протокол особено предлагаат пристап за искористување на расположливите ресурси во екстремни ситуации и пренесување на практичната обука во онлајн средина, следејќи едноставен водич чекор-по-чекор. Секако, овој трансфер се врши по соодветна цена, па понатаму во Прирачникот ќе бидат споменати потенцијалните предизвици заедно со готови решенија како да се надминат.

На следните страници ќе предложиме чекор-по-чекор процедура што треба да се следи во процесот на дизајнирање, структурирање и имплементација на курс за стручна практична обука во виртуелна средина.

Изработете ја домашната задача

Секоја нова иницијатива, како што е дизајнот и развојот на нов курс, обично започнува со прелиминарно истражување и фаза на подготовка. Во ова прво мора да одговориме на прашањето „Кој може да дизајнира и развие курс? “. Постојат неколку актери кои би можеле да ја преземат оваа улога на развивач, меѓу нив се властите за СОО (во својство на тело за мониторинг и креирање политики), давателите на СОО - професионални/стручни училишта, центри за стручно образование и обука, обука за возрасни институти итн. Експерти за стручно образование и обука и развивачи на наставни програми, итн. Сите овие треба да назначат лице или тим за спроведување на оваа задача. Дури и ако сте наставник/инструктор во таква организација на кој му е доделено дизајнирање и развој на нов курс или сте дел од овој тим, следните чекори ќе бидат корисни за да ја завршите вашата работа.

Пред да започнете со запишување на наставната програма на курсот, треба да бидете свесни за контекстот во кој ќе се спроведува обуката. Во оваа смисла, треба да разјасните кои се можностите и ограничувањата (рамката во која ќе се испорача курсот) и достапните/потребните ресурси за него. Еве список на задачи што можат да ве навигираат додека се подготвувате за развој на курсот:

1. Разговарајте со раководството на институцијата кој е посакуваниот резултат од вашата работа - да развиете курс што е погоден за далечинско предавање на практична обука во одредена професија (на пр. Готвач или еквивалент) за студенти/возрасни ученици. Консултирајте се со нив за посакуваното ниво на квалификација, планираното времетраење, потенцијалните околности во кои курсот ќе се испорача итн.

2. Проверете ги важечките прописи (закони, акти, наредби, други применливи документи) кои се однесуваат на избраната форма на курсот – дали има некои задолжителни параметри што треба да ги земете предвид (како минимално времетраење/оптовареност, задолжителни барања кон ученици, наставници, инструктори, капацитети, содржина на курсот итн.); дали има некакви ограничувања или забрани (како што се задолжителни форми/начини на спроведување на процедурите за обука и/или испитување итн.).
3. Анализирајте ги достапните ресурси – направете листа на сите достапни ресурси кои би можеле да се искористат во овој курс. Размислете за сите видови ресурси: технолошки (достапни платформи за е-учење, технолошка поддршка, капацитет за развој и одржување на ново технолошко решение итн.); човечки (достапни наставници, инструктори, татори на компании, администратори итн. кои можат да го поддржат процесот на обука); материјал (достапни капацитети за обука за демонстрациите, специјализирана опрема потребна за обука во струката, склучени договори со компании за практична обука во деловното и сл.), интелектуални (развиени или достапни дигитални ресурси за обука за иста професија или исти теми од слична курсеви), други. Најдобро ќе биде новиот курс да се дизајнира според нив и да не бидат потребни дополнителни инвестиции, но дури и ако тоа не е можно барем ќе можете да планирате и да барате можности за надградба на постоечките или за добивање нови/дополнителни.
4. Разговарајте со колегите (во или надвор од институцијата) за можните решенија кои биле имплементирани претходно и резултатите од нив (педагошки, технолошки, организациски итн.). Ова ќе даде поинаква перспектива и идеи, како и ќе ја елиминира можноста за дуплирање на напорите во случај некои од идеите да се веќе тестирани во пракса.

Извршете ја својата работа

Откако ја воспоставивте рамката за дизајнирање и развој на курсот во претходната фаза, тука треба да се фокусирате на дизајнот на обуката. Ова ќе бара од вас да ги ставите сите ваши мисли и идеи „на хартија“ и да ги организирате во соодветна форма. Што се однесува до формата, овде би сакале да прецизираме дека во проектот VET@HOME сме фокусирани на стручното образование и обука и резултатите што ги развиваме се засноваат на разбирањето дека процесот на обука е воден од документи. Такви документи се државните образовни стандарди, националните рамковни програми, наставните програми и наставните програми. За да ја разликуваме разликата помеѓу второто овде, прифаќаме дека: „Наставната програма ја содржи севкупната содржина како што е обезбедена од образовен одбор за одреден курс кој се протега низ одреден временски период. Со оглед на тоа што наставната програма го објаснува резимето на различни опфатени теми или единици што ќе се изучуваат во одреден предмет или дисциплина во рамките на тој конкретен курс“.

Соодветно, во контекст на проектот VET@HOME кога се зборува за дизајн и развој/структурирање на курс, ние имаме за цел да составиме наставна програма за овој конкретен курс. Ова е затоа што проектот пилотира наставна програма за виртуелна испорака на Ветеринар за делумна квалификација и нема амбиција да испорача целосна наставна програма за професијата Кук. Нормално, задачата може да се прошири и на креирање на наставна програма за стручно образование/обука во струка, така што терминот овде се користи како опција (ако е случај), но во основа со ова мислиме на структуриран план кој има за цел да го организира правилен однос помеѓу наставниците/инструкторите и учениците/приправниците, дефинирајте ги посакуваните исходи од учењето, содржината на обуката, методологиите за настава-учење, формите на реализација, како и одговорностите и барањата на двете страни.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Постојат неколку параметри кои се однесуваат на испораката на која било професионална обука заснована на интернет кои се надвор од способноста на наставникот/обучувачот или дури и на изготвувачот на наставната програма да влијаат и/или да се менуваат. Меѓу нив се барањата и ограничувањата наметнати од постојното законодавство кое ги поставува рамките, правилата и процедурите за организација и спроведување на СОО воопшто и тие норми не треба да се прекршуваат за да се обезбеди подобност на курсот и обуката.

Значи, треба да започнете со дизајнирање на курсот во вашите рамки (ограничувања наметнати со законската регулатива) и да ги дефинирате задолжителните параметри на обуката:

Чекор 1: Дефинирајте го вашиот идентитет на курсот

Вашиот курс треба да има идентитет или треба да се дефинира и презентира со неговите клучни параметри. Еве со што треба да започнете:

1. Дајте му на курсот наслов (име) што најдобро ја одразува неговата содржина и цел и е доволно јасен за да биде разбран од потенцијалните ученици, како и што ги исполнува условите за понатамошна сертификација (доколку е случај и ако спаѓа во список/ каталог/инвентар со професии и/или специјалитети).
2. Дефинирајте го нивото на квалификација – Националните и европските квалификациски рамки може да се користат за упатување на одреденото ниво.
3. Планирајте за минималното/максималното вкупно времетраење на курсот (период) и/или обемот на работа (во часовите на учење).

Чекор 2: Дефинирајте ги вашите резултати од учењето

Клучен чекор што треба да се изврши е да се постават исходи од учењето за секоја посебна единица (доколку има) или за целиот курс во случај да се смета како една целина (на пр. еден предмет, дисциплина итн.).

Во овој момент важно е да се истакне важноста на усогласувањето во дизајнот на курсевите што значи дека дефинираните резултати од учењето, оценките и избраните активности треба да се поддржуваат едни со други. Тоа е затоа што трите клучни елементи во дизајнирањето и развојот на курсот, имено:

- цели, исходи и цели на учењето;
- оценки и повратни информации;
- наставни стратегии, активности за учење и ресурси

Треба да се сметаат заедно како три дела од избалансиран триаголник наменет да им обезбеди на студентите најдобри можности за учење. Еве неколку упатства како да се обезбеди усогласување меѓу нив:

Резултати од учењето: добро дефинираните ЛС ќе служат за водење на изборот и дизајнирањето на активностите за учење и оценките. Еден добар ЛС содржи глагол кој може да го води изборот или создавањето на активности со кои учениците треба да се вклучат за да го постигнат исходот.

Оценки: тие се усогласени кога оценуваат дали ученикот може или не да го постигне конкретниот исход. Истиот глагол како во ЛС може да се користи за да го води изборот или креирањето на оценки кои можат да измерат колку добро учениците го постигнале исходот и да ја олеснат соодветната повратна информација.

Активности: активностите и ресурсите се усогласени кога им даваат на студентите најдобра можност да научат што е наведено во исходот од учењето како предвидени резултати.

Обезбедување усогласување: многу е важно активностите за учење, вклучително и вежбањето на вештините, да одговараат на исходот од учењето и оценките да го мерат она што учениците го научиле и вежбале. Откако ќе го разгледате курсот, може да дознаете дека постои активност или проценка што не е усогласена со LO. Во такви случаи, постои потреба да се измени активноста или проценката за да се одрази на исходот или да се ревидира самиот исход.

Пример

Еве еден пример за оваа врска помеѓу овие три компоненти кои влијаат една на друга во контекст на проектот VET@HOME:

- *Исходот од учењето или целта на лекцијата е да се објаснат и демонстрираат принципите и процедурите на *Mise en Place*.*
- *Активноста за лекцијата е да се наведат и демонстрираат факторите што треба да се земат предвид (што ќе се произведе во сервисот – рецепт, техники и алатки кои се користат, производи и состојки потребни, безбедносни правила и процедури што треба да се применат при поставувањето станицата итн.), чекорите што треба да се спроведат (задачи за претходна подготовка) и резултатите што треба да се добијат (станица за поставување).*
- *Оценувањето на оваа лекција доаѓа во форма на (практичен) испит, кој бара од студентите/приправниците да подготват работна станица според принципите *Mise en Place* - преку воспоставена онлајн врска во живо со испитната табла.*

Друг чекор што треба да го направите пред да започнете со пишување на LO е да ги прегледате информациите за целите на курсот и публиката (потенцијалните и идните студенти/приправници) од фазата на анализа и да ги напишете поврзаните резултати од учењето. Постојат многу слободно достапни извори кои разговараат за пишувањето на LO, затоа ви предлагаме да ја истражите литературата на оваа тема и нема да се фокусирате повеќе во детали овде.

Чекор 3: Одредете ја структурата на курсот

Користејќи ги резултатите од учењето и информациите од фазата на анализа, определете како сакате да организирате и структурирате различни информации и да ја распоредите содржината на обуката. Во ова обично содржината тече од основни и широки концепти до посложени и специфични идеи. Организацијата на содржината може да се заснова на тема, или сродни концепти, прашања и теми. Некои примери на различни пристапи за организација на содржините се:

- Организирајте ја содржината по временски рамки – на пример, тие би можеле да бидат: во недели, во месеци, во семестри итн. Потоа можете да планирате збир на исходи од учењето за секоја временска рамка/период.
- Поделете ја содржината на целини и модули со исходи од учењето планирани за секоја единица или модул (како што е случајот со курсевите VET@HOME).

Важно е да се структурираат содржините и активностите на курсот на таков начин, за студентите да ги разберат и да ги следат врските помеѓу следните делови од

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

содржината што значи дека ќе го стекнат она што им е потребно за да го поддржат своето учење и да го исполнат покомплексните исходи од учење.

Откако ќе ги утврдите елементите на структурата (периоди, единици, модули итн.), обрнете внимание на презентацијата на курсот. Ќе биде мудро да вклучите некои страници за преглед или водич за учениците да можат да ја следат структурата на начинот на кој сте ја организирале - на пример, направете кратко резиме за секоја недела/единица/модул за да им послужи како мапа на учениците како тие се вклучени во материјалите што вклучуваат информации како што се: вовед, резултати од учењето, читања и ресурси, теми за неделата/модулот и активности за учење.

Чекор 4: Одредете ја проценката и повратните информации

Важно е да се размислува за оценување, евалуација и повратни информации рано во фазата на дизајнирање бидејќи тоа ќе помогне да се утврдат наставните стратегии, активностите за учење и материјалите и ресурсите за учење откако ќе ја одредите главната проценка за курсот. Постои голема можност учениците на онлајн курсевите да бараат информации за проценките и евалуацијата на самиот почеток на курсот. Така, препорачливо е да се соопштат деталите во врска со евалуацијата доволно рано со користење на описи на секоја ставка за оценување, белешки и објави, графикони и распореди за евалуација итн.

Постојат многу можни форми и алатки за оценување и давање повратна информација до учениците за нивната изведба. Не планираме да ги наведеме сите, но ќе се фокусираме на оние што се погодни за режим на далечинско учење преку Интернет.

Кога ќе почнете да размислувате за типовите на оценување, прво земете во предвид како учениците би можеле да покажат дека ги исполниле целите на учењето. Во случај на онлајн обука може да размислите:

- Задачи
- Проекти
- Презентации
- Квизови и испити итн.

Кога ќе ги изберете соодветните типови и алатки за оценување во однос на содржината на курсот и ЛС, анализирајте го секој од нив за да одредите дали ќе функционира, кои вештини и компетенции ќе ви овозможи секоја од нив да ги оцените, дали има други видови што можат да дадат повеќе точни резултати или овозможуваат подлабоко разбирање на перформансите на учениците.

Понатаму, треба да размислите за ресурсите потребни за поддршка на процесот на оценување – што ќе биде потребно за да се соберат и обработат информациите, кои алатки се посоодветни, кои технологии може да се употребат итн.

Пример: Во случајот VET@HOME, беше развиен и воспоставен систем за автономно управување со учењето кој поддржува различни опции за оценување и евалуација на студентите, вклучувајќи: делови за задачи (со можност да се достави работата до инструкторот во дефиниран рок); онлајн алатки за квиз (различни видови квизови за избор – едноставни, динамични итн.) итн. Други можни технологии вклучуваат: рубрики, книги за оценки итн.

Друг аспект што треба да се земе предвид овде е како инструкторот ќе му даде повратна информација на ученикот во врска со неговата/нејзината изведба. Примерите вклучуваат: автоматизирана или рачно обезбедена повратна информација

преку алатката за онлајн квиз; коментари дадени како одговор на доставените задачи (преку платформата), писмени или аудио снимени повратни информации за задачите итн.

Чекор 5: Изберете / дизајнирајте наставни стратегии и активности за учење

Следниот чекор е насочен кон интегрирање на наставните стратегии во структурата на курсот и со тоа да се определат методите и активностите за учење дизајнирани, уредени и користени исклучиво за овој курс со цел да се максимизира способноста на студентите за учење. Во случај на онлајн курс, наставната стратегија најверојатно ќе го вклучи следново:

- Вовед во курсот – објаснување на структурата на курсот и потребните ресурси и активности за негово завршување.
- Запознавање на студентите со предметот, концептите и идеите
- Воведување и покажување вештини
- Можности за вежбање со повратни информации (на пр. вежби, виртуелна пракса итн.)
- Подучување/водење и обезбедување повратни информации за да се осигури дека учениците можат да ги исполнат очекувањата
- Обезбедување можности за соработка на учениците
- Оценување на учењето и успешноста со повратни информации инкорпорирани во активностите за оценување
- Инкорпорирање на активности за размислување и планирање на време за лично размислување за учењето и перформансите.

Дизајнирајте и/или изберете ресурси за учење, активности за учење и наставни стратегии кои ќе им овозможат на учениците најдобра можност да ги исполнат резултатите од учењето поставени во Чекор 2 со тоа што ќе размислат што учениците ќе треба да знаат и да можат да прават по завршувањето на секоја единица/ модул. Во овој сет на прашања може да ве упати да ја завршите вашата задача:

- Кои се читањата, видеата, белешките итн. што им се потребни на учениците за да научат за темите поврзани со резултатите од учењето?
- Дали постојат достапни постоечки ресурси кои ќе служат за оваа намена, или треба да приспособите/развијате нови ресурси?
- Кои се активностите и искуствата за учење со кои учениците можат да се вклучат за да го применат своето знаење, да ги совладаат поврзаните вештини и да ги завршат оценките на курсот?
- Кои се наставните стратегии што може да ги користи инструкторот за да им помогне на учениците да се вклучат во содржината и да ги разберат концептите?

Чекор 6: Подгответе ја вашата програма за курсот

Последниот чекор би бил составувањето на наставната програма како клучен документ кој ја води обуката и средство за соопштување на детали за курсот и за поставување на очекувањата за студентите.

За ова ќе треба да ги структурирате и внесете во бараната форма следните информации:

- Опис на курсот – дајте кратки информации за курсот, неговата цел, за кого е наменет/погоден курсот, барања за влез (доколку има), параметри за сертификација, резиме на темите итн.
- Цели на курсот – опишете ги целите на курсот и објаснете ги ЛС;
- Ресурси на курсот – ги опишуваат ресурсите подготвени да се користат (содржини и материјали за обука), како и опишуваат дали учениците ќе треба да користат други ресурси;
- Проценка и евалуација на курсевите – обезбедуваат информации за процедурите и алатките за оценување и оценување;
- Распоред на курсеви, инструктор за курсеви и информации за контакт – оваа информација ќе се воведо кога веќе е отворен курс за упис. За ова ќе треба да дефинирате временска распределба на активностите за учење во одреден временски распон/временски рамки за секоја активност (кога учениците ја вршат секоја активност и колку долго).

Проверете ги вашите резултати

Да бидеме искрени, вашата работа не завршува со дизајнирање на курсот и предлагање на наставна програма и/или наставна програма за одредена обука. Треба да продолжите да ја набљудувате и постојано да ја следите практичната примена на курсот во вистинска средина за настава и учење. За да го направите ова, треба да планирате процедури и параметри што треба да се следат, како и изворите што ќе ги користите за да ги потврдите вашите резултати.

Еве брз водич со чекори за тоа како може да се направи тоа:

1. Дефинирајте кој ќе биде одговорен за следење на спроведувањето на курсот: на пример: можете сами да го направите тоа како развивач на курсеви; може да делегирате одговорности на други актери вклучени во подготовката и/или спроведувањето на курсот – наставници, инструктори, татори на компании итн.
2. Дефинирајте ги параметрите што треба да се следат - на пример тие би можеле да бидат: бр. на студенти/ученици кои сакаат да се пријават за (или запишани) на курсот; бр. на успешно дипломирани студенти; ниво на задоволство на студентите од предметот; степен на вработување во студираниот струка кај дипломираните студенти и сл.
3. Откако ќе ги дефинирате параметрите, изберете соодветни алатки за следење (на пр. формулари за повратни информации за студентите да го споделат своето задоволство; годишници - за да можете да го следите бројот на запишани студенти/завршени курсот; алумни клуб за следење на напредокот во кариерата на дипломираните студенти и сл.).
4. Дефинирајте ги критериумите за успех за спроведувањето на курсот кои се вклопуваат во развојната стратегија на вашата организација и се мерливи преку алатките идентификувани погоре. Такви критериуми би можеле да бидат на пример: минимален процент на студенти кои споделуваат дека се многу задоволни од: организацијата на курсот / користените методологии на настава-учење / техничко осигурување на обуката / добиена поддршка од наставниците или инструкторите; минимум бр. на студенти кои се заинтересирани/запишани на предметот; минимален број студенти кои го завршиле курсот (или процент од дипломираните студенти) кои биле вработени во струката итн.
5. Дефинирајте како ќе се спроведува мониторингот – кога (колку често: постојано; по завршувањето на курсот; еднаш месечно/годишно, итн.),

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

- како (директно набљудување, собирање повратни информации, анализа на статистички податоци итн.).
- Анализирајте ги добиените резултати според однапред дефинираните параметри и споредете ги со утврдените критериуми за успех.
 - Размислете за мерки за подобрување кои можат да влијаат на стапката на успех според дефинираните критериуми.
 - Спроведување на мерките, следење на резултатите и проценка на напредокот. Повторете ја постапката доколку е потребно.

Во ова поглавје, како чекори ја наведовме само процедурата што треба да се следи при дизајнирање и структурирање на практичната обука во виртуелна средина. Специфичните педагошки стратегии за структурирање практична обука базирана на интернет за професијата „Готвач“, кои беа истражени од партнерите во процесот на истражување, се дискутирани во Водичот подолу, поглавје 2.1 Структурирање на практична обука базирана на интернет, додека практични упатства за структурирање курс во самата платформа VET@HOME се повторно претставени во Водичот во поглавје 1.2. Практични упатства за користење на платформата за е-учење VET@HOME за испорака или практична обука за професијата Готвач.

2. Воспоставување на онлајн средина за учење

Во овој дел продолжуваме да даваме подетални насоки и увиди за испораката на виртуелната практична обука воопшто и за професијата Кук особено.

Нашиот следен фокус е како инструкторите можат да имаат корист од достапните технологии со цел да организираат, олеснат и испорачуваат онлајн обука во далечина. Постојат повеќе насоки во кои технологиите (и особено ИТ) можат да помогнат кога обуката се организира онлајн:

- Тие обезбедуваат сеопфатни алатки за поддршка на оценувањето на учењето - веќе се достапни многу решенија, како што се квизови со различен тип на отворени/затворени прашања; пополнете го празното; банка на зборови; вежби за совпаѓање итн. Ова многу помага во атомизацијата на процесот на оценување, го елиминира ризикот од аритметички грешки при бодувањето на тестовите и обезбедува транспарентност и правичен третман на учениците;
- Тие даваат можност за непосредна повратна информација за успешноста на учениците (на пр. учениците можат да ги добијат своите резултати/оценки веднаш по поднесувањето на квизот)
- Помагаат за создавање ресурси за учење за курсот (интерактивни читања, видео-лекции, онлајн табли за дискусија итн.);
- Тие прават достапни и функционални онлајн активности кои симулираат процес на обука лице в лице (виртуелни училници, видео-конференции, интерактивни табли за соработка, форуми итн.);
- Тие обезбедуваат можност за следење, следење и докажување на процесот на обука со големи детали (некои платформи може да го земат предвид времето поминато од студентот во читање/гледање/правење активност; тие водат евиденција во дневници; некои дозволуваат снимање на онлајн сесии; Инструкторите обично можат да го следат процесот на обука и студентите преку различни индикатори и извештаи, како на пример дали задачите се доставени во роковите, каде во лентата за напредок сега е одреден студент итн.);
- Тие обезбедуваат можности за зголемување на ангажираноста на студентите со курсот, инструкторот и едни со други (некои платформи обезбедуваат гејмифицирани елементи на учењето што ја зголемува

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

мотивацијата на студентот; сите платформи планираат интерактивни елементи што им овозможуваат на студентите да комуницираат со инструкторите и едни со други – форуми, разговори, кутии за пораки, итн.).

Во следните точки повторно даваме чекор-по-чекор протокол што треба да се следи при воспоставување на онлајн средина за учење за спроведување на курсеви за практична обука. Некои од нив, природно, се однесуваат на која било обука која се доставува на далечина, додека други се специфични за професијата и го подготвуваат инструкторот да го постави виртуелниот простор за настава-учење за подготовка на готвачи.

2.1. Наведете ги компонентите за учење на курсот (единици/лекции, текстови, упатства, видео презентации, читања, надворешни врски, оценување, тестови, итн.)

Една од придобивките од онлајн обуката е да му се стави на располагање на студентот голема количина на информации. Но, едноставниот факт да се има големи информациски бази, сам по себе не значи генерирање или стекнување на знаења и/или вештини. Неопходно е да се инкорпорира во програмирана акција, структурирана и организирана на таков начин што ќе обезбеди активно учество на ученикот.

Друга придобивка е да се прилагоди обуката на ритмите и потребите на учениците, да се подобри личниот развој и значително да се олесни пристапот до информации. Индивидуалните патеки за учење може да се дизајнираат со мултимедија. Ученикот може дури и да учествува во дизајнирањето на неговиот или нејзиниот план и процес за учење. Овие придобивки треба да се земат предвид при подготовката на модулите/единиците и методолошките алатки со цел да се обезбеди учество на студентот и персонализиран процес на учење.

За да ги претставиме компонентите за учење на курсот за обука за онлајн обука, прво треба да разбереме неколку клучни концепти: што ќе користиме (дидактички средства), како ќе го користиме (дидактички методологии) и како ќе се погрижиме избраниот компонентите за учење ќе обезбедат активно учество на ученикот.

Кога подготвуваме готвачи, **дидактичките средства** би можеле да ги класифицираме како:

- a) Директни искуствени ресурси - реалните предмети кои се вклучени во секој момент од дидактичкиот чин, внатре и надвор од училницата/кујната, кои служат како директно искуство на ученикот. Тие можат да варираат од компанија (која може да се посети онлајн), до предмети од кој било тип за кои наставникот смета дека се корисни за збогатување на активностите, подобрување на мотивацијата, значењето на содржината, задржување на наученото и евалуација. Најчести во овој дел во професионалната обука се: објектите, машините и предметите од секаков вид кои ја доближуваат реалноста до ученикот.
- b) Структурни ресурси или специјализирани за професијата - оние кои сочинуваат дел од сопствените капацитети на давателот на обука, нивната цел е да обезбедат средина за учење и соработка во наставните процеси: лаборатории, кујнски софтвер, хардвер и опрема за кујна воопшто. : апарати, прибор. Во случај на виртуелна практична обука за готвачи, студентите ќе можат да истражуваат свој инвентар и достапни предмети.
- c) Симболички ресурси преку симболи или слики.

Дидактичката методологија за онлајн обуката може да се класифицира според начинот на пренесување како синхрона или асинхрона комуникација:

- синхроната комуникација вклучува: видео-конференции, електронска табла, разговор или инстант пораки и споделено прелистување;
- Асинхроната комуникација вклучува: е-пошта, форум за дискусија, центар за помош или анкети итн.

Соодветно, според применетата дидактичка методологија и избраните дидактички средства, следните компоненти за учење на курсот може да се подготват или изменат:

	<i>Синхрони режим</i>	<i>Асинхрон режим</i>
Единици/Лекции	Тие ќе испорачаат одредена содржина за обука, но дефинирана во одредена временска рамка за една или повеќе онлајн сесии со инструкторот. Тие обично се водени од тренер или инструктор.	Тие ќе испорачаат одредени содржини за обука што ќе ги истражува студентот во режим на самостојно учење (независно учење). Овие обично не се водени од тренер или инструктор.
Текстови / Читања / Надворешни врски	Кога е во синхрон режим, информациите што се состојат од текст може да се достават како вербално предавање, презентација или со споделување текстуална датотека за читање на екранот.	Кога е во асинхрон режим, информациите што се состојат од текст обично се прикачуваат или стануваат достапни на друг начин или ученикот самостојно да ги отвора/симнува и чита.
Инструкции	Обично усни или писмени инструкции од водечкиот Инструктор дадени во реално време на студентите	Вообичаено напишани инструкции од водечкиот инструктор дадени во реално време на студентите
Видео-демонстрации	Кога сте во живо видео-конференциска врска, тие се имплементирани од страна на инструкторот во реално време (виртуелна пракса). Кога нема видео-врска - може да се сподели како линкови за претходно снимени видео-демонстрации.	Слично на синхронизираниот режим без воспоставена онлајн конекција, видео-демо може да се споделуваат како линкови за претходно снимени видео-демонстрации.
Вежби / Тестови	Имплементирани во реално време задачи за совладување на одредена вештина или збир на вештини. Обично се планира во одредена временска рамка.	Тие бараат писмено упатство да им се даде на учениците во кое ќе се опише задачата/ите и очекуваните резултати. Може да се утврди и краен рок/временска рамка.

Проценка	Во синхрониот режим, оценките може да се организираат како виртуелни практични испити, квизови со одреден почетен час и датум, онлајн семинари или презентации, групни проекти итн..	Во синхрониот режим, оценките можат да бидат во форма на квизови достапни на платформата,
----------	--	---

Списокот не е исцрпен и во него може да се додадат други компоненти и да се прилагодат на избраните дидактички методологии и средства..

2.2. Дефинирајте ги барањата за испорака на компонентите за учење во режим на далечина:

Кога сакате да ги дефинирате барањата за испорака на компонентите за учење во режим на далечина, неколку клучни параметри треба да се анализираат и да се постават:

- База/локација за обука (објекти; кујна за обука; домашна кујна итн.) и опрема;
- Технологија;
- Средства за интеракција тренер-приправник.

База/локација и опрема за обука

Има некои барања кои треба да се земат предвид за локацијата и опремата кога зборуваме за практична обука во професијата готвач.

A. Кај давателот на стручно образование и обука:

При користење на кујна (простории) за обука за спроведување на (виртуелна) пракса, инструкторот треба да го земе предвид следново:

- 1) Обезбедете го потребниот простор според активноста. Просторијата од која предава тренерот треба да овозможи негова мобилност бидејќи активноста за учење за готвење бара движење. Но, напротив, доколку има активности каде тренерот речиси не се поместува од своето место, големиот простор го отежнува вниманието и ќе создаде дисперзија во групата која го следи стримингот. Така, зголемете/намалете го видливиот екран за видео-конференција до потребната област и проверете дали се видливи сите процеси (по потреба може да се користат повеќе камери за да се прикаже различен агол). Истиот принцип се применува и при видео-снимање кулинарски демонстрации за учење на далечина.
- 2) Подобрете го осветлувањето и акустиката. Распределбата на светлината, без разлика дали е природна или вештачка, може да го условува вниманието и заморот на учесниците и може да помогне или да го ограничи нивното разбирање на чекорите во активноста за готвење, доколку тие не можат доволно добро да го видат тренерот. Големите, ниски прозорци може да предизвикаат одвраќање и непријатност ако сонцето се рефлектира на екранот. Треба да се земе предвид дополнително (професионално) осветлување од повеќе извори кога снимате/стримувате од потемни простории (да се избегне паѓање на сенките на важни области кога се случуваат активности). Не треба да се забораваат ниту акустичните аспекти, особено кога се работи за сесии со голем број учесници и бидејќи интернет-врската со микрофони исклучени или не може негативно да пречи. Видливоста и

акустиката се исто така важни кога работите од кујна и користите системи за вентилација кои може да предизвикаат постојан шум кога се вклучени, додека нивното исклучување може да предизвика пареата од готвењето да ја попречува сликата. Тие треба да се менуваат по потреба (вклучување/исклучување или намалени) во однос на активностите што треба да се извршат во одредената сесија (исклучено кога зборува инструкторот, вклучено кога се спроведуваат активности за готвење итн.).

- 3) Посебна грижа за распоредот на материјалот. Друг аспект што треба да се утврди однапред е да се размислува за идеалното место за изложување на приборот и опремата што ќе се користат за време на сесиите. Видливоста и звучноста мора да бидат добри за сите присутни.

В. Во домот на тренерите:

Слични принципи важат и овде. Разликата е во тоа што во домот на ученикот распоредот не е приспособен за поддршка на активностите за учење, така што средината за учење драматично ќе се разликува од еден ученик до друг. Усогласување или стандардизирање на условите во овој случај не е можно, но инструкторот треба да се погрижи ученикот да има на располагање барем минимален сет на опрема, алатки, апарати и прибор за спроведување на задачите за часот/модулот. За ова, пред секоја сесија треба да се доставува список со потребните (минимални) техничко уверување (на пример, еден шпорет со 2 полиња за готвење и рерна со можност за контрола на температурата на греењето; 1 работна маса од нерѓосувачки челик или работна плоча од мермер/ Горен капак за кујна минимум 60*90 см.; 1 миксер, 1 сад и сл.)

На учениците треба да им се дадат детални инструкции и кога имаат задача или задача да се сликаат/снимат додека ги спроведуваат своите задачи, на пр. минимален квалитет на слики (во пиксели или големина), минимално времетраење на видеото, позиција на камерата (оддалеченост од дејството, осветлување), содржина на видеото, аудио инструкции итн.

Технологија и средства за интеракција тренер-приправник

Што се однесува до технологијата што се користи за сместување на онлајн курс во режим на далечина, најефективното решение би било да се користи **Систем за управување со учење (LMS)** за креирање и одржување на курсот и за управување со процесот на настава-учење. Различни такви LMS веќе постојат на Интернет, некои се платени, други се нудат бесплатно на одреден тип на корисници (на пр. дизајнирани и обезбедени за училишта, провајдери на СОО, универзитети итн.) или на широката публика воопшто. Сите LMS или платформи за е-учење имаат различни карактеристики, функции и можности.

Во оваа задача да ја дефинирате технологијата што ќе се користи за обезбедување на вашиот курс, како и да ги одредите средствата за интеракција на главните актери во процесот, ви предлагаме да ги следите следните чекори:

1. Истражувајте и анализирајте ги достапните технолошки решенија во вашата организација или на пазарот:
 - Дали постои веќе користена/купена платформа за е-учење од организацијата? Ако одговорот е да - дали е ограничен на обезбедување на одредени курсеви или може да се надгради/прилагоди за вашите цели?;
 - Доколку не постои таква платформа во вашата организација – постои ли можност да се купи или развие таква? Проверете и разговарајте со менаџментот и ИТ експертите за можни технички решенија;

2. Изберете го технолошкото решение врз основа на анализите и достапните ресурси дефинирани погоре. Мотивирајте го вашиот избор врз основа на:
 - Гледна точка на функционалности – што дозволува платформата во однос на функционалностите и дали ги задоволува вашите потреби: дали овозможува интеграција на различни видови содржини – текстови, слики, видеа итн.; дали постои опција за е-оценување; дали овозможува одржување на виртуелни состаноци/сесии; дали овозможува комуникација и размена на повеќе нивоа; кои комуникациски канали ги одржува итн.;
 - Гледна точка на корисниците – проценете ја пристапноста на платформата од гледна точка на ученикот: добро структурирана и лесна за ориентација и навигација; распореди погодни за корисниците; можност за непосредна повратна информација при поднесување на задачата; канали за комуникација со инструкторите итн.);
3. Анализирајте ги достапните ресурси за обука во организацијата – дали се доволни за да ги покријат сите аспекти на обуката, дали треба да развиете повеќе, каков формат (типови на датотеки) се и дали се компатибилни со избраната платформа (LMS) итн.

По спроведувањето на овие чекори, треба да имате јасност на технологиите што ќе се користат, односно треба да бидете во можност да ги дефинирате техничките параметри (минимални барања) и да ја добиете платформата што ќе биде домаќин на вашиот курс. Се разбира, може да се обидете да организирате онлајн обука со различни постоечки и достапни софтвери и апликации кои овозможуваат повеќето функционалности на LMS, но тоа може да доведе до дисперзија на содржината на обуката, неможност за следење на процесот на настава и учење, технички недостатоци во спроведувањето на различни активности итн. Нашиот најдобар предлог е да се комбинира LMS со постоечките апликации и можности за да се обезбеди оптимално искуство. На пример, како што е во VET@HOME LMS, снимените видео демо снимки се прилично значителни по обем, па затоа се хостирани во надворешен облак и вградени во платформата.

Откако ќе се воспостави платформата за е-учење, треба да се спроведе уште еден многу важен чекор:

4. Обучете ги обучувачите

Различни модалитети на онлајн учење користеа различни влади и институции со цел да се продолжи процесот на учење за време на пандемијата COVID-19. Повратните информации за 5 милиони овој период ги истакнуваат како еден од главните проблеми и предизвици (и во јавното и во приватното училиште) дека наставниците се соочуваат со потешкотии во искористувањето на онлајн и модуларниот модалитет на учење. Ова е затоа што тие беа повикани да користат различни платформи без соодветна подготовка и обука за компетенции поврзани со работењето на онлајн платформи и нивното управување.

Така, давателите на СОО треба да се погрижат обучувачите да се подготвени да ја спроведат онлајн обуката/стриминг и да знаат како да користат софтвер на најдобар можен начин за ефективно да ги извршуваат своите задачи, да избегнуваат прекини и да гарантираат дека студентите ќе добијат најквалитетна обука.

2.3. Обезбедете техничка способност за спроведување на курсот преку Интернет или комбинирано учење

Еден од клучните предизвици споделен како одговор на истражувањата и анкетите спроведени во рамките на проектот VET@HOME беа проблемите со поврзаноста.

Понекогаш тие беа поврзани со слаб или недоволно квалитет на интернет конекцијата, што е апсолутно неопходно за спроведување на онлајн обука на прво место.

Во овој случај, особено на часовите за готвење, тренерот треба да се погрижи интернет-врска да е стабилна за да не ја паузира и да мора да повторува одредени фрази, особено за време на активноста за готвење, бидејќи некои чекори не можат да се повторат (на пример, откако тој ја става потребната количина брашно во тенџерето, тој чекор не може да го повтори без да го измени рецептот).

Истата претпазливост мора да биде и во однос на микрофоните и нивното исклучување/вклучување на звукот бидејќи при изведување на рецепт, ќе биде тешко обучувачот да мора да ги проверува и микрофоните на учениците доколку некои го вклучиле звукот и го нарушуваат курсот на тренерот.

Друг значаен предизвик што го доживуваат обучувачите се оскудните ресурси на студентите во однос на техничкото осигурување на образовниот процес. Не сите студенти ја имаат или можат да си дозволат да ја купат потребната опрема за онлајн обука - обично за тоа е потребен комуникациски уред за снимање видео и аудио со висок квалитет (компјутер или лаптоп, тетратка, видео камера, микрофон, слушалки или звучници, специјализиран софтвер, итн.). Она што е важно овде е да се обезбедат однапред информации на учениците каков тип на опрема ќе биде потребна за учество и одржување на онлајн обуката (минимални параметри) и да се увериме дека е добиена или да се истражуваат опции за да им се обезбеди на студентите потребната опрема во случај да не можат сами да ја набават.

2.4. Обезбедете конзистентност преку дизајнот на курсот

Има еден важен елемент што би сакале да го истакнеме овде и кој влијае на ефективностa на процесот на учење – а тоа е дизајнот на курсот во смисла на стил и презентација во дигиталната средина.

Првата фаза од развојот на техничкиот дел е во рацете на компјутерските и комуникациските техничари. Слабата точка доаѓа во моментот на дефинирање на полињата на дејствување на секој актер. Кога техничарите сами го развиваат методолошкиот дел, наоѓаме структурирани системи како што се бази на податоци, стебла на датотеки итн. Со други зборови, тие исто така ги развиваат овде своите валидни шеми за развој на софтвер. Можеме да кажеме дека нивната приоритетна цел е системот, брзината на пристап, компатибилноста на датотеките итн. Неопходно е да се едуцираат за приоритетот на процесот на учење. Решението е да се вклучат експертите од секоја област во новите искуства. Затоа, секогаш кога има можност вие како креатор на курс да се мешате или да го поддржите процесот на дизајнирање на техничката средина, силно ве советуваме да го сторите тоа. Бидејќи зборуваме за планирање и извршување на изгледот на курсот онлајн, еве збир на упатства кои би можеле да ве поддржат кога ќе го изберете стилот на курсот, темата или дури и контекстот во кој ќе ја обезбедите обуката:

- страницата/платформата каде што се обезбедува онлајн обуката треба да има дизајн на страница што се усогласува со нејзината цел и опсег и дава идеја за карактерот и контекстот на обуката;
- одржување на конзистентен визуелен дизајн – исти/слични графички елементи за исти/слични функции или тип на содржини;
- проверете дали структурата на курсот е добро организирана во единици/папки/табови;
- подготви водич за навигација/ориентациони материјали или краток туторијал (ако е потребно);
- стилизираните наслови обезбедуваат структура и организација на содржината и ја прават достапна за читателите на екранот и воопшто полесна за читање;

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

- елементите на дизајнот на курсот можат да ги олеснат наставните стратегии. Може да користите исти или слични елементи на дизајнот (делови, единици, полиња, табели, итн.) за да ја опишете структурата на курсот или да нагласите конкретни резултати од учењето;
- елементите на графичкиот дизајн можат да пренесат значење (како што се икони, кутии, бои – за разликување на различни поглавја/области/теми итн.);
- стилизираните кутии се погодни да се користат за потсетници или вметнување важни информации;
- стилизираните табели, графикони и списоци ја прават содржината полесна за читање и користење;
- боите и сликите му помагаат на ученикот да се вклучи со материјалите;
- одредба за функции за пристапност како што се описи на слики и транскрипти за видеа.

3. Обезбедување практична обука базирана на интернет

3.1 Запознајте ги вашите слушатели - групно и индивидуално учење

Важно е да се земе предвид дека учениците учат на различни начини во зависност од нивните претходни искуства, нивните интереси и нивната моментална ситуација. Исто така, начинот на кој тие учат, нивниот стил на учење итн. е многу важен. Успешноста на активностите (групно или индивидуално) зависи од познавањето на овие варијабли: за потребите на учениците и откривањето на потребите за учење на учениците е почетна точка за развој на ефективна програма за обука.

Неопходно е да се има максимално знаење за почетната ситуација за да може да се дизајнира и спроведе програмирањето на информациите што ќе овозможат да се дојде до крајната ситуација.

Ќе наведеме неколку размислувања во врска со знаењето на учениците, бидејќи тоа му овозможува на обучувачот да ги мотивира, а тоа ќе го зголеми напорот. На пример, наведувањето вистински примери блиски до интересите на учениците може да ги подобри нивните перформанси.

Потребите на учениците се регулирани и со пирамидата на потреби на Маслоу, а ние ја знаеме:

- Физиолошки
- Безбедност
- Социјална
- Самопочит
- Самореализација.

Разбирањето на потребите на учениците е од најголема важност бидејќи овозможува прилагодување на целите, методологијата и средствата за учениците. Оваа анализа е суштинска референтна точка и за евалуација.

Стратегии и техники кои можат да се користат за подобро познавање на учениците:

- барање да испратат CV при уписот на курсот;
- барајќи од нив да пополнат прашалник со однапред дефинирани прашања кои го истражуваат нивното потекло, очекувања итн.;
- спроведување на лично (вклучено онлајн) интервју или
- презентација на учениците како стратегија - учениците да се претстават пред целиот клас и да ги дадат најрелевантните информации за себе - со цел да ја идентификуваат референтната рамка на учениците, нивниот интерес за правење на курсот што ќе му помогне на обучувачот да го прилагоди активности според него.

3.2. Одржувајте близок контакт, користете ги водените сесии за обука (видео-конференција) за следење на напредокот на учениците

За да одржува близок контакт со учениците, обучувачот треба да ја земе предвид невербалната комуникација: неговата/нејзината и онаа на приправникот.

Има „тивок“ јазик, невербални знаци кои тренерот и специјализантите ги разменуваат без да бидат свесни за тоа најчесто. Овој јазик, исто така, информира за тоа како специјализантот и тренерот ја доживуваат сесијата. Значи, како тренер, треба да бидете свесни дека вршите силно влијание врз педагошкиот однос преку употреба (или некористење) на збир на невербални средства, како на пр.:

- Гласот (интонација, флукуација, низок, висок...);
- Елокуција (бавно, брзо, променливо...);
- Простор (стоене во место, движење, приближување кон учениците...);
- Гестови (поканување да зборува или да молчи со гест на рака, покажување со прст, кренати раце...);
- Очи и поглед (гледање во празнината, зјапање, концентрирање на вашите белешки...);
- Мимиките на лицето (свиткување на веѓите, намуртено, насмеано...);
- Документи (читање белешки од часот, дистрибуирање на педагошки документи...);
- Светлата (светли, пригушени, премногу, премалку...); Светлата (светли, пригушени, премногу, премалку...).

Но, како тренер, треба да можете да го видите невербалниот јазик на вашите ученици и да знаете како да го толкувате, бидејќи учениците ги покажуваат своите реакции на педагошката порака со помош на бројни знаци, како на пр.:

- внимание: држење на телото (наведнување напред, назад...);
- потребата да се зборува: суптилни движења на устата, на раката....;
- иритација: движење на рацете, манипулација со предмети на масата....;
- незаинтересираност: затворање книги, средување документи, гледање во празнината, прозевање, затворање очи....;
- несогласување: движења на главата, нагли гестови....;
- замор: затрупано тело....;
- изненадување: кревање раце...

Обидете се да одржувате контакт со вашите студенти колку што е можно повеќе, користете ги состаноците во режим на комбинирана испорака или сесиите за видео-конференција. Од големо значење се емоциите, знаењето, очекувањата и интересите на учениците, бидејќи тие ќе влијаат на перцепцијата на пораката. Покрај тоа, повратните информации ќе ви помогнат како наставник да се осигурате дека ученикот ја добил пораката.

Со цел да се подобри учењето, особено е важно да се разбере што ги мотивира учениците. Мотивацијата може да се разбере како процеси вклучени во активирањето, ориентацијата и одржувањето на однесувањето. Бидејќи не може директно да се набљудува, мора да се согледа од различни индикатори и контактот со учениците ви дава таква можност.

Основната идеја е дека „луѓето учат за што се наградени“. Затоа „засилувањето“ е толку важно. Секој стимул што следи по одговорот е зајакнувач ако ја зголеми веројатноста дека ова однесување ќе се случи во иднина. Зајакнувањата може да бидат внатрешни или надворешни, во зависност од тоа дали засилувањето е самото однесување или дали е последователна награда што не е дел од однесувањето на личноста.

3.3. Обезбедете опции за интеракција меѓу соученици

Неколку студии покажуваат најдобри резултати на учениците кои работат во групи или соработуваат со своите врсници. Интеграцијата на ученикот во работна група го олеснува учењето и взаемната помош, поттикнувајќи ја мотивацијата и разрешувањето на сомнежите. Новите организациски структури ја нагласуваат важноста на тимската работа и способноста за интегрирање преку активно учество. Затоа, новите социјални и работни барања бараат креативна, вербална и писмена комуникација, критичко размислување и вештини за тимска работа. Овие вештини треба да се негуваат покрај знаењето за предметот.

Така, логично е да се мисли дека во неколку предмети се одвојува помалку време за предавање, а повеќе за групни методи и индивидуална работа, сметајќи ги наставниците за лидери на тимот. Но, што се случува кога сите овие комуникациски текови се префрлени во онлајн околина?

На нивото на учество на групата влијае:

- Бројот на членови: од 5 до 10 ученици се за учество.
- Степенот на зрелост на групата: колку е поголема зрелоста, толку е поголемо учеството.
- Организацијата на сесијата: подготовка, јасни цели итн.
- Квалитетот на водењето на сесиите од страна на инструкторот.

Постојат карактеристични карактеристики на групното учење:

- Ученикот има поактивен став.
- Учењето е побогато бидејќи се стимулира критичкото чувство.
- Постои посветеност на целите.
- Има лично збогатување поради амалгамот на искуства на групата.
- Има низа лични односи кои ги збогатуваат и членовите на групата.

Можеме да наведеме некои техники за групна динамика: *студии на случај, играње улоги, бура на идеи, водена дебата или фокус групи*. Сето ова може да се организира со создавање на различни групи онлајн, во различни „онлајн соби“. Дополнително, достапни се технолошки решенија кои обезбедуваат можности за комуникација и соработка за студентите. Многу платформи користат разговори, табли за дискусија или форуми, системи за пораки, затворени/отворени виртуелни простории итн. Искористете ги предностите на сите овие алатки за да го олесните дијалогот и прашањата за курсот.

На пример, можете да обезбедите структурирани табла за дискусија (или друга интеракција меѓу врсници) кои ги поттикнуваат учениците да учат едни од други и да поставуваат прашања до инструкторот. Во некои LMS, инструкторите можат да се претплатат на овие форуми за да добиваат известувања кога се додаваат објави. Овој отворен форум им овозможува на инструкторот и студентите да си помагаат меѓусебно во отворена, добредојдена средина за учење преку Интернет. Студентите најверојатно ќе имаат прашања за курсот, и ако нема форум за прифаќање за тие прашања, тие веројатно нема да бидат поставени воопшто.

3.4. Дадете јасни упатства и задачи

Важноста на добро структурирана платформа за е-учење има своја кулминација кога станува збор за инструкциите и задачите бидејќи оценувањето на ученикот зависи од неговото/нејзиното извршување на задачите. Значи, давањето јасни инструкции е од клучно значење, но можноста да се вклучат во интерактивен календар во рамките на платформата, кој би можел да обезбеди потсетници за студентите за термините, може

да биде многу позитивна употреба на платформата за е-учење и вистинска помош за учениците.

Обучувачите треба да ги направат што е можно појасни и колку што е можно пошироко распространети методологијата и задачите, со што ќе ги објават на платформата за е-учење за да можат студентите во секое време да пристапат и да ги консултираат. Во следното поглавје повеќе се фокусираме на евалуацијата и оценувањето, но тука би сакале да ги споменеме барем минималните детали што треба однапред да им се соопштат на студентите: рок на достасување (стандардизирајте ги роковите), начин на испорака (поставени во платформа, споделена, испратена преку е-пошта итн.), мрежата за евалуација или методологијата треба да им биде позната на студентите.

3.5. Дајте повратни информации

Новите онлајн методологии подразбираат и нови форми на оценување на резултатите за студентите. Така, кога ги оценуваат нивните резултати (или дури и кога ја оценуваат тековната изведба), обучувачите треба да им дадат поголема заслуга на нивните вештини и ставови со тоа што не се фокусираат само на количината на информации или исклучиво мемористички аспекти. За ова, учениците мора да експериментираат, да работат во групи, да дискутираат на еднаква основа со своите врсници и наставници и да добиваат повратни информации од наставникот во врска со нивната импликација во заедничките задачи, во однос на нивните евалуации и извршувањето на задачите.

Обезбедувањето на учениците со суштински и индивидуализирани повратни информации му овозможува на наставникот друг начин често да комуницира со учениците за да ја пофали работата и да понуди предлози за подобрување кои не се видливи само преку поени или проценти. Деталните повратни информации можат да бидат управувани ако се подготви стандарден коментар за повратни информации, а потоа персонализиран врз основа на работата на секој ученик.

Колку е поредовна и позначајна повратната информација, ќе влијае повеќе на подобрувањето на ученикот и ќе му помогне да го преориентира својот напредок ако тоа не е доволно или ќе му помогне кон уште попозитивна еволуција.

3.6. Дефинирајте правила/норми

Прво како гувернер на курсот, треба да ги дефинирате правилата, што значи не само да поставите очекувања и индикатори за успешноста на студентите како ученици на курсот, туку и да дефинирате норми на однесување и учество. Силно е препорачливо во овој поглед да бидете сигурни дека студентите ги разбираат сите улоги на клучните актери во тој курс: студенти, инструктори, институција која обезбедува СОО, итн. бидејќи тоа може да се направи со писмено објаснување за правата, обврските и одговорностите на сите страни во процесот (ако не е направено во договорот за обука, доколку е случај).

Потоа треба да бидете сигурни дека сте воспоставиле безбедна средина за учење преку Интернет, со дефинирање на граници и граници и поставување на правилата според кои учениците ќе се однесуваат едни со други.

Еве неколку совети кои ќе ви помогнат во процесот:

- поставете правила за создавање и одржување на безбеден и почитуван простор за учење и бидете сигурни дека сите ученици ги прифаќаат условите;
- Обезбедете ја безбедноста на интернет, разгледајте ја приватноста и елаборирајте или усвоете релевантни документи (доколку е потребно);
- поттикнување на толеранција и трпение;
- умерени конфликти доколку таквите настанат на фер и транспарентен начин.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

4. Евалуација и оценување на обуката

4.1. Подгответе ги учениците за финалната евалуација

Оценувањето е процес на собирање докази/доказ за постигнување на критериумите за изведба и донесување суд за тоа дали е стекната компетентност (или дефиниран исход од учењето). Доказите може да се разликуваат по форма и може да се собираат со различни методи и од различни извори, во зависност од темите опфатени во различните курсеви. Потврдува дали ученикот е способен да работи според дефинираните во сите овие критериуми за оценување на курсевите за виртуелна практична обука. Примената на оценките на онлајн курсевите е неопходна и за тестирање на студентот и за ефективност на часовите и применетите методи на настава.

Методите и алатките за оценување треба да се планираат рано во фазата на дизајнирање на курсот, како што е објаснето во претходните поглавја, дури и најдобро е тие да се дефинираат и структурираат по дефинирањето на резултатите од учењето на курсот и пред изборот на активности за учење.

Може да има многу видови на проценки за онлајн курсеви, но во практични виртуелни курсеви за професијата Готвач препорачуваме:

➤ **Формативно/тековно оценување:**

Овој тип на евалуација е понепосредна и се одвива на крајот од секоја единица/модул од курсот. Ова може да биде и група тематски поврзани лекции кои формираат исход од учењето за наставната програма на курсот. Целта на овој метод е да го поддржи учењето и да обезбеди брзи повратни информации до студентот/приправникот за тоа колку добро ја разбрал таа лекција/и или тема во курсот. Во овој случај, онлајн квизовите се многу корисни. Тестот е дизајниран на едноставен начин, преку неколку прашања за она што се предава. Друга опција е да му се даде на студентот индивидуална/групна задача која ќе биде оценета од страна на инструкторот со или без размислување во конечното оценување и оценка на курсот.

Други можни методи се: оценување на учеството на ученикот во групни дискусии или вежби; индивидуален или групен проект/презентација на одредена тема; студија на случај или истражувачка задача и известување итн.

➤ **Сумативни/завршни проценки:**

Применет по завршувањето на курсот, може да работи со правење завршен практичен испит, или друга активност/задача која инструкторот ја смета за важна и доволна за да го докаже постигнувањето на показателите за изведба и резултатите од учењето како што е дефинирано во наставната програма на курсот.

За конечна евалуација, може да се изберат неколку алатки врз основа на избраниот метод на оценување и обично се опишуваат во документ/материјал кој ги содржи и инструментите и упатствата/инструкциите потребни за собирање и толкување на доказите.

Тренерот може да им даде можност на обучувачите да направат:

- Завршен проект поврзан со курсот и покажување на постигнувањата на ЛС (на пример, завршниот испит може да биде студентот да сними видео туторијал во кој тој/таа спроведува рецепт/техника додека ги објаснува процесите, чекорите и дејствата);
- Демонстрација во живо – организирана онлајн пред испитувач/и преку видео-конференциска врска (на пр. подгответе главно јадење, каде што се видливи сите чекори што водат до финалниот производ);
- Друго.

Се разбира, комбинациите од двата наведени типа се исто така широко користени кога обуката се спроведува во институциите кои обезбедуваат СОО. На пример, учениците во средните стручни/стручни училишта постојано се оценуваат по различни предмети и добиваат оценки кои се запишани во годишните книги. Истовремено, за да ги добијат своите успешни документи за дипломирање и квалификација (обично диплома) треба да одржат и завршен испит (во теорија и практика на професијата). Во учењето за возрасни, испитот се организира на поинаков начин, но во сите случаи зависи од државните/законските барања и правилата утврдени за одредената земја или субјектите кои обезбедуваат СОО. Затоа овде даваме само идеи и примери, но организацијата на оценувањето на онлајн испорачани практични курсеви треба да ги следи барањата поставени од властите за некој да добие квалификација.

Пример за комбинирана шема која користи различни методи и нивната релативна тежина во финалната евалуација може да биде:

- Учествувајте (активно) во дискусии што се одржуваат на дигитални платформи (10%)
- Оценка на задача за индивидуална подготовка на јадење, дадена во текот на курсот – спроведена индивидуално од студентот (дома), снимена од него и испратена/поставена на евалуација од инструкторот (10%)
- Учество и изведба за време на часовите за виртуелна пракса (доставени преку Интернет од страна на инструкторот во реално време) (10%)

Завршен практичен испит (организиран онлајн во живо врска со испитувач/и) (70%).

4.2. Обезбедете им на учениците мрежа или методологија за оценување

Методот на оценување за секој курс што го креирате зависи од дефинираните цели за учење. Соодветно, при оценувањето на напредокот и сукцесијата на студентите на курсот може да се применат различни методи и алатки за оценување. Во секој случај, учениците треба да имаат пристап до јасни информации кои се состојат од најмалку:

- - Методот/ите за оценување на предметот – опис на дефинираните/избраните методи, кога ќе се одржат (во тек, на крајот од модулот/курсот), критериуми за изведба (што треба да покаже студентот за да помине или добие одредена оценка/оценка);
- - Времетраење на секој метод на оценување, како и начин на организација и спроведување (онлајн - во режим на далечинско учење или на лице место - во режим на мешано учење);
- - Пондерирање на методите на оценување (незадолжително, доколку се комбинираат различни методи на оценување за да се формира конечната оценка на студентот по завршувањето на курсот);
- - За секој метод на оценување, исто така опис на условите под кои се спроведува (средина, алатки, потребни ресурси итн.).

4.3. Дадете дополнителни инструкции доколку е потребно

Накратко, евалуацијата се заснова на активностите предложени во секој модул, кои може да се состојат од усни прашања, разновидни е-активности (интерактивна содржина, практични вежби, активности за обука итн.), задачи или тестови итн. За секоја од нив Инструкторот треба однапред да подготви писмени инструкции кои треба да им се соопштат на студентите пред секоја активност за оценување, или најдобро - на почетокот на курсот.

Сепак, важно е однапред да им се дадат многу детални инструкции на студентите, не само за методологијата на евалуација и техничката организација на практичниот Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

испит, туку и за здравствените и безбедносните правила и принципи што треба да се почитуваат во текот на испитниот процес (како во процесот на обука). Во случај на онлајн оценување, овие упатства може да се дадат писмено и/или усно - на пример, пред да започне виртуелниот практичен испит, инструкторот да ги претстави барањата и да се увери дека студентот ги разбира и прифаќа условите.

По организирањето на неколку испити, се препорачува да се анализира каде во подготовката учениците грешат или не успеваат и таму да се фокусираат со развивање и доставување дополнителни инструкции.

4.4. Користете ги опциите на платформата за е-оценување или мешан режим

Овде, инструкторот што го создава курсот има и неколку опции во зависност од начинот на испорака на обуката: само онлајн (далеку) или комбинирани со часови во присуство.

Кога целиот курс се одвива во режим на онлајн учење на далечина, инструкторот може да ги користи функционалностите за е-оценување на LMS како што дозволува. На пример, овие може да бидат:

- Онлајн **квизови** (претходно програмирани со група прашања, дефинирани точни одговори, поени или други оценки доделени на секое прашање/квиз, итн.). Овој метод на оценување овозможува итна евалуација и повратна информација до ученикот и е релативно брз и лесен за спроведување.
- **Оценување на задачите** – овој метод може да се користи во виртуелна наставна средина и како тековно оценување и исто така како финално оценување – да го замени испитот или да се комбинира со таков. Во случајот, инструкторот може да го користи LMS за да ја даде задачата (да даде писмени упатства, да дефинира период за индивидуална/групна работа, да дефинира рок за поднесување на трудот на студентот, да обезбеди информации за тежината/важноста на оценувањето на задачата во конечната оценка и сл.). Употребата на LMS во овој случај ќе ги олесни информациите достапни за студентот при неговата подготовка на задачата, како и ќе го докаже точниот момент на поднесување (кога студентот е истоварен во платформата, дали е во рамките на назначен рок) и ќе ги снима содржините (платформата обично ќе ги чува датотеката/ите со работата на студентот, па во случај на потреба од дополнително разгледување, таму ќе биде достапна). Овој метод предвидува личен ангажман на инструкторот да ја провери, прегледа и процени работата на ученикот и да му даде повратна информација на ученикот по завршувањето на евалуацијата.
- Организација на **виртуелни (практични) испити** – иако ова е покомплицирано да се организира (од технички аспект), овој метод е најблизок до реалните услови на системите за СОО и државните барања за спроведување на практичните испити. Во повеќето земји низ ЕУ, организирањето на практичен испит е дозволено само во режим на присуство и на студент и на инструктор или на испитен одбор/жири. Се смета дека е критично за квалитетот на изведбата, а исто така и за транспарентноста и правичноста на процесот на оценување што студентот го изведува поединечно пред испитувачот/и. Во некои земји дури постои услов целиот процес на испитување да биде снимен и снимен. Овие барања (или барем повеќето од нив) може да се исполнат и во онлајн опкружување, на пр. перформансите на студентот во реално време пред испитувачот/и може да се осигураат преку видео-конференциска врска (синхрона), дејствата и процесите што ги спроведува студентот може внимателно да ги

набљудуваат испитувачите преку видеото емитувано од студентот (или друга алтернатива) кујна

Еве неколку важни аспекти што треба да се земат предвид при организирање на **виртуелен практичен испит за професијата Готвач:**

1. Списокот на потребната опрема (со минимални технички параметри), алати, прибор, како и производи (со количини), треба однапред да му се достави на студентот и давателот на СОО треба да се погрижи студентот да го има потребното време и ресурси за да се подготват за испитот.
2. Ова го отежнува давателот на СОО да го следи законодавството кое обично бара од студентот или испитувачот да извлече билет од претходно подготвен сет на билети за испит со задачата што треба да се изврши за време на практичните испити. Тоа е затоа што ученикот треба однапред да го знае рецептот што треба да го изведе за да ја добие опремата и состојките за него. Во оваа смисла, виртуелниот практичен испит не може да обезбеди да се подготват широк спектар на билети за испит. Сепак, студентот може да извршува задачи поврзани со техники за готвење наместо (или додека) подготвува рецепти, а за ова виртуелното испитување е прифатлива алтернатива.
3. Упатствата во врска со школката за техничко уверување се исто така однапред дадени, на пример: колкав е обемот на областа што треба да биде видлива за испитувачот/ите за време на испитот (камерата на студентот треба да покаже: работната плоча, шпоретот, мијалник, маса, итн.); каков треба да биде распоредот на камерата (вертикално/хоризонтално поставен); кој е минималниот квалитет на снимањето видео (на пр. мин. број на пиксели).
4. Треба да се обезбеди постојана интернет конекција од двете страни (и да се изготват протоколи во случај на прекин, на пр. ако врска се прекине за време на испитот, веднаш да се направат неколку обиди за повторно поврзување и ако не е можно да се врати, испитот може да се откаже и презакажува).
5. Оваа форма на испитување е погодна за поединечни испити, или за мали групи студенти (до 3 лица во исто време), бидејќи испитувачот/ите нема да можат да го набљудуваат целиот работен процес на сите студенти истовремено и ова може да доведе до нарушување на пресудата.
6. Во критериумите за изведба поставени за практичните испити за професијата Готвач има и такви кои не може да се евидентираат во виртуелна средина, како што се вкусот на последното јадење, текстурата на различните компоненти на садот, аромата итн. Во овој случај, финалниот производ од работата на ученикот може да се оцени врз основа на внимателно набљудување на работниот процес (на пример, дали се користат точните количини на различните состојки, дали строго се почитува точната температура на готвење или процедурата за оваа техника итн.). Ова бара испитувачот/ите да бидат многу искусни во професијата, па може да го проценат последното јадење само со гледање на процесот на подготовка. Од друга страна, тоа ќе значи и дека државните барања за завршните практични испити за готвач се пофлексибилни во случај на онлајн начин на спроведување, особено кон критериумите за оценување кои се невозможни или тешко да се докажат преку далечинско испитување.
7. Да се воспостави обвивка за билатерална врска, така што и студентот и испитувачите можат слободно да комуницираат за време на испитот - студентот да може да ги објасни своите постапки во процесот, а испитувачот да може да поставува прашања, да поставува за подетален приказ на одреден дел/процес, презентација на барање и сл.

4.5. Дајте им повратна информација на учениците за постигнатите резултати

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

На крајот од секој курс или по извршувањето на различните моменти на оценување, студентот/приправникот ќе биде информиран за резултатите од евалуацијата. Во случај на далечинско доставување на курсот, ова може да се случи преку платформата за е-учење каде студентот може да ги најде: резултатите од тестовите и квизовите завршени онлајн – веднаш по поднесувањето, доколку квизот е однапред програмиран за испраќање резултати, или по евалуација од страна на инструкторот – испратено до поштенското сандаче/профилот на ученикот; резултатите од задачите кои се наменети за оценување – по преглед од инструкторот и резултатите доставени до ученикот преку каналите за комуникација воспоставени во LMS, обично заедно со повратна информација/референца од инструкторот; резултатите од завршниот (виртуелен) испит/и – кога е завршен/а и успешноста на студентот се оценува од испитувачот/ите според однапред дефинираните критериуми. Силно се препорачува при изборот на платформата за е-учење да се земе предвид можноста студентот да може да ја консултира својата оценка и да ги спореди своите перформанси со показателите за успешност поставени во методологијата за оценување.

4.6. Организирајте сертификација на успешно завршениот курс

Секако, по успешното завршување на обуката, студентот/приправникот треба да биде награден со документ со кој се докажува неговото постигнување. Ова, исто така, треба да се применува во случај кога курсевите се испорачуваат во далечен режим.

Сертификатот треба да означи како минимум:

- видот на документот (на пр. сертификат, диплома, друг вид - според законската регулатива)
- наслов на курсот
- името на дипломираниот (некои други податоци како датум на раѓање, адреса, итн. школка треба да се постапува внимателно и да се стави само ако организацијата што обезбедува е регистриран администратор на лични податоци или ако тоа го бара со закон или друг акт)
- Времетраење на курсот / период на обука
- Информации дали курсот е за стекнување (делумна) квалификација и за која професија/специјалност (согласно законодавството за СОО во соодветната земја)
- обемот на работа на курсот (и неговите единици/модули, доколку е случај)
- информации дека курсот (или дел од него, во случај на комбинирана обука) е испорачан онлајн / во режим на далечинско учење
- (конечни) оценки на испитите (ако тоа го бараат регулативите/законската регулатива во соодветната земја, како и заради признавање и валидација на учењето).

Други податоци, исто така, може да се вклучат во документот што го докажува завршувањето на курсот според специфичните барања наметнати со регулаторните акти во одредената земја. Повеќето од LMS овозможуваат автоматско или рачно издавање на сертификатите бидејќи податоците потребни за комплетирање на документите се веќе вметнати во системите. Оттука, видот, формата и начинот на генерирање/креирање на документите треба да се одлучат во фазата на дизајнирање на курсот и деталите да им се соопштат на студентите по почетокот на курсот.

Како што беше споменато во почетокот на овој документ, проектот VEY@HOME има за цел да обезбеди модел на наставна програма, како и пристап (описан во овој протокол) кон испорака на виртуелен курс за практична обука. Следната табела прикажува резиме и споредба на клучните параметри и разлики наведени за испорака на таквиот курс само **онлајн** и во режим на **комбинирана испорака** (онлајн + сесии лично). Карактеристиките наведени таму може да се прилагодат според потребите на обуката.

Режим на испорака на курсеви	Измешани	Онлајн
Дизајн филозофија	Мешање на активности лично и онлајн дизајнирани и олеснети од инструкторот. Онлајн активностите се надоврзуваат на она што студентите лично го учат и придонесуваат за постигнување на резултатите од учењето на курсот. Може да биде потребна поддршка за наставниот дизајн и медиумската поддршка, бидејќи активностите на интернет се зголемуваат и се намалува времето на закажаниот час лично. Од студентите се очекува да преземат поголема одговорност за нивното учење. Од студентите може да биде побарано да учествуваат во онлајн закажаните сесии за часови во лице. Тие мора да ги завршат активностите за учење лично и онлајн како што е назначено од инструкторот.	Дизајниран од инструкторот со поддршка од технички специјалист/и за програмирање на користената технологија за е-учење. Различни проценки, активности за учење, наставни стратегии и технологии се сметаат за олеснување на значајно, самонасочено искуство за учење. Од студентите се очекува да бидат самостојно насочени со редовни чекирања од страна на инструкторот. Ова подразбира редовно најавување на нивната локација на курсот за да остане поврзан и да закаже време за завршување на доделените активности и проценка.
Дефиниција	Мешавина на активности за учење лично и онлајн. Учениците и инструкторот се среќаваат редовно во закажаните термини. За онлајн активности, студентите и инструкторот се ангажираат асинхроно или се среќаваат синхроно (на пр., посетување онлајн семинари).	Целосно се доставува преку Интернет. Инструкторот и учениците се вклучуваат во активности во различно време од различни локации (асинхроно). Некои онлајн курсеви содржат синхрони активности за учење (на пр., студентски презентации, виртуелна пракса итн.).
Состаноци на класот:	Датумите и времињата се наведени и диференцирани по состаноци во лице со фиксен датум, време и место и онлајн состаноци. Материјалите и активностите на курсот, исто така, може да се доставуваат асинхроно (на пр., снимени предавања).	Примарно асинхрони без закажани датуми и часови. Потребно е присуство за некои онлајн синхрони состаноци закажани од инструкторот (на пр., добредојде на курсот / ориентација / виртуелна пракса).
Локација:	Лично и онлајн компонента олеснета преку платформа за е-учење (на пр. LMS, системи за веб-конференции итн.).	Онлајн, олеснето преку олеснето преку платформа за е-учење (на пр. LMS, системи за веб-конференции итн.).

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Испити:	Кога случајот, запазените испити заврши лично на закажан датум и време.	Кога се користат, зачуваните испити се завршуваат онлајн или во испитниот центар/објектите на давателот на СОО; зависни од локацијата на ученикот и координирани од давателот на СОО.
Планирање на наставната програма и достапност	Наставната програма на курсот и распоредот за тоа кога и каде студентите ќе пристапат до содржината и ќе се вклучат во активности за учење им се обезбедуваат на студентите на почетокот на курсот.	Целосно развиен во системот за управување со учење на почетокот на курсот.
Подготвеност на учениците (Технологија)	Студентите можеби се помалку технолошки подготвени, со пристап само до мобилен уред и ограничена поврзаност во нивните домови. Планирањето на наставата треба да ги одразува овие ограничувања.	Учениците уште од самиот почеток знаат дека целата настава ќе се одвива онлајн, па веројатно имаат пристап до технологијата што им овозможува активно да се вклучат во искуството за учење.
Употреба на системот за управување со учење (LMS).	Покрај општата употреба на LMS, користете напредни функции и алатки за организирање и редоследување на содржината на курсот, олеснување на онлајн активностите и проширување на заедницата за учење лично.	Општа употреба на LMS за комуникација со студентите, пренесување на содржината на курсот и администрирање на проценки и оценки. Може да користи други карактеристики на LMS за групна работа (на пр., форуми за дискусија, врснички научник, итн.) Напредна употреба на алатки и компоненти за да се испорача содржината на курсот и да се олесни социјалната интеракција на часовите и активностите за учење.
Присуство на инструктор	Обезбедува директна инструкција и олеснува инклузивна средина за учење што поттикнува чувство на заедница и за околината на лице место и за онлајн. Редовно се поврзува со студентите преку веб-базирани алатки.	Инструкторот го олеснува и насочува учењето на учениците преку обезбедување јасни насоки; моделирање на соодветна мрежа; споделување на нивните искуства, следење на напредокот; и давање повратни информации на учениците за нивната работа.
Интеракции со соучениците	Инструкторот дизајнира и управува со интеракциите и во околината за учење лично и во онлајн. Може да вклучува врсници и групни активности.	Интеракција вградена во активности за учење; додавање на дефинирани простори во рамките на средина за учење за социјална интеракција. Може

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

		да вклучува врсници и групни активности.
--	--	--

ВОДИЧ

1. Прирачник за тоа како да се примени платформата VET@HOME во реални процеси на обука

Една од главните цели на Водичот е да ги запознае обучувачите и едукаторите со платформата за е-учење VET@HOME која овозможува онлајн испорака на практична обука за Кук преку збир од избрани модули (курсеви) насочени кон градење на учениците. ' вештини и компетенции.

Првично, платформата беше планирана да ги смести содржините за обука и да ги води студентите низ 4 специфични области (подготовка на супи, главни јадења, салати и десерти). Со развојот на платформата и поставувањето на нејзините функционалности, како и следејќи ја проценката и анализата на достапните ООР за практична обука, тимот во развој и партнерите се согласија да го прошират опсегот на платформата со оценување и распоредување на пристапноста на учениците. преку нивната наставна програма за квалификација. Така, некои основни резултати од учењето кои обезбедуваат безбедна и ефикасна практична обука на учениците надвор од кујната за обука беа извлечени од 4-те клучни теми и формираа петта единица за обука (модул) - Основи за готвење. Овие резултати од учењето се сметаа за задолжителни за понатамошното извршување на секој од 4-те клучни модули и беа дизајнирани да послужат како предуслов за запишување на учениците на кој било од 4-те курсеви. Со додавање на овој основен курс како задолжително ниво на влез за остатокот од образовниот и квалификациски пат на учениците, Платформата го осигурува потребното ниво на подготвеност на учениците самостојно да ја спроведуваат практичната обука во далечен режим, како и ја зајакнува способностите за обезбедување квалитет и верификација на алатката, во целосна усогласеност со регулаторната рамка во Европа и во соодветните земји на секој партнер.

Соодветно, првиот дел од овој прирачник е фокусиран на функционирањето на развиената во рамките на проектот VET@HOME платформата за виртуелна практична обука и содржи инструкции кои ги поддржуваат обучувачите и таторите да работат во виртуелна средина (особено онаа создадена во рамките на VET@HOME), и обезбедува насоки за нив да се движат со учениците/студентите за легитимен и успешен образовен и квалификациски процес.

1.1. Технички опис и објаснување на платформата VET@HOME: компоненти, процеси, улоги

Структурни компоненти на платформата VET@HOME

Системот за управување со учењето (LMS)

LMS во основа е платформата за е-учење VET@HOME. Тоа е веб-базирана виртуелна средина која: ги хостира ресурсите за обука, ги дефинира улогите и нивоата на пристап, обезбедува онлајн обука, ги дефинира и управува процесите, води евиденција за активностите што ги спроведуваат различните актери итн.

Корисници и улоги во платформата VET@HOME

Платформата VET@HOME (како и сите платформи за учење на далечина) е дизајнирана за употреба од неколку различни актери вклучени во процесот на обука и едукација (сите имаат статус на корисници во платформата со различни улоги):

- **наставници** (во овој случај имајќи го предвид практичниот карактер на обезбедената обука, како и можноста за самостојно учење или индивидуално учење, тие се нарекуваат „Инструктори“);
- **ученици** (во СОО тоа може да бидат возрасни ученици или специјализанти во центри/ентитети за стручна обука, како и студенти од стручни училишта. Оттука во платформата VET@HOME овие корисници се нарекуваат „Студенти“);
- **администратори** (тоа се луѓето одговорни за техничкото одржување и поддршка на платформата, тие имаат проширени права да ги менуваат нејзините компоненти и функционалности, да управуваат со другите корисници и улоги итн.);
- **други** (Платформата обезбедува опции за доделување други улоги на регистрирани корисници, како што се: соработници, автори итн. – овие улоги имаат различни нивоа на права и пристап до различните делови на платформата и може да бидат изменети/доделени од администраторот како потребите на давателите на курсевите).

Сите регистрирани корисници на платформата се сметаат за „членови“. Тие се појавуваат во списокот на сите членови достапни за администраторите на платформата и може да се филтрираат според нивната улога и други критериуми, како и да се менуваат/уредуваат од администраторот.

Платформата ја одржуваат и управуваат администраторите кои ги имаат сите пристапи и права за креирање/бришење/измена на сите корисници и содржини. Улогата на администраторите е поставена на одговорностите на партнерската организација Leantick Ltd. (како креатор на платформата VET@HOME) и International College Ltd. (како водечки партнер на проектот).

Со оглед на пилот карактерот на платформата, за сите партнери во проектот се креирани сметки како инструктори, со цел да можат да креираат курсеви и да поставуваат сопствени материјали за обука како што е објаснето во следниот дел.

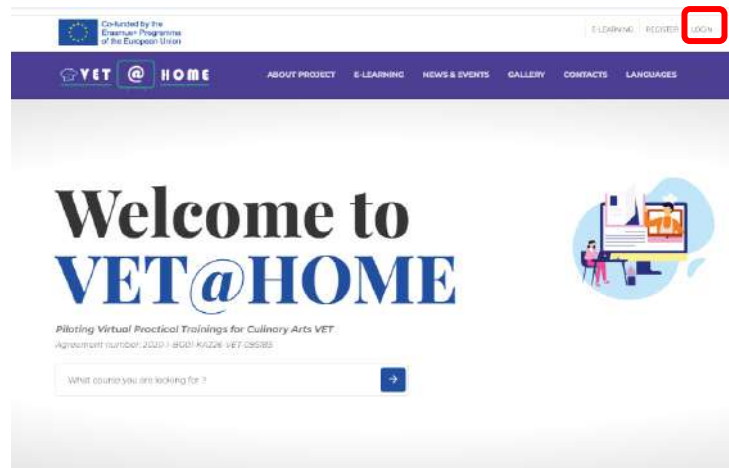
Регистрација во платформата VET@HOME

Регистрација за инструктори

Регистрацијата на инструкторите во платформата VET@HOME ја вршат исклучиво администраторите на платформата. Администраторите создаваат сметка на инструктор по барање од партнерите во проектот или од субјекти официјално овластени од партнерите да дејствуваат како инструктори. Ова е направено поради безбедносни причини и за контрола на квалитетот, бидејќи регистрираните инструктори имаат право да креираат и објавуваат курсеви и/или содржини за обука на платформата што станува јавно достапна.

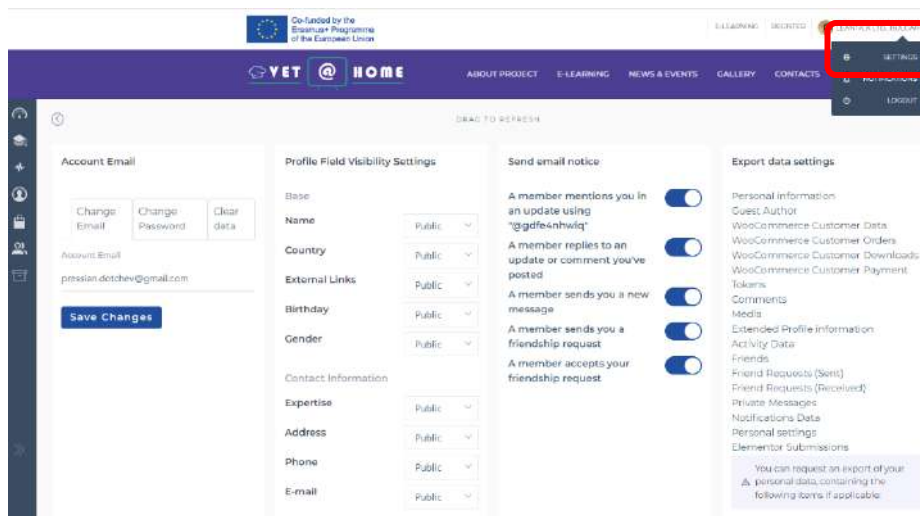
Откако ќе се регистрираат од администраторот и по потврдувањето на регистрацијата, инструкторите (обучувачите) имаат поширок пристап до функционалностите на платформата. За да ја истражат или користат нивната сметка, тие треба да се логираат од целната страница на платформата со корисничкото име и лозинката создадени за нив од администраторот.

Откако ќе се најавите, секој инструктор може да пристапи до неговото/нејзиното лично поле за работна табла од копчето Поставки на неговиот/нејзиниот профил.

Важно е да се спомене дека откако ќе се регистрира, инструктор ќе се појави на предниот дел на платформата VET@HOME, како и на целната страница на веб-страницата VET@HOME, во делот „**Наши даватели на курсеви**“. Затоа, препорачливо е при регистрацијата на инструкторот, името да се формулира правилно, а уште подобро ако сметката на инструкторот е именувана по организацијата која делува како давател на стручно образование и обука на курсевите. На овој начин, институцијата која обезбедува СОО ќе може да ги креира и управува сите курсеви што ги нуди субјектот (или да изгради портфолио за обука во платформата), а во исто време, корисниците на веб-страницата и платформата на проектот ќе можат да ги изберат курсевите за кои се заинтересирани со истражување на портфолиото на курсеви на давателот на СОО. Друг мотив зад ова е функционалноста за сертификација на платформата, бидејќи овозможува автоматско/рачно сертификација на успешно завршените курсеви од страна на учениците, природно се очекува сертификатот да биде издаден од организација (давател на СОО, следејќи ги соодветните законски барања), наместо личност (инструктор).

Понатаму, инструкторот може да пристапи до сметката од горниот десен агол на екранот со кликување на името/насловот на сметката и избирање на „Settings“ од паѓачкото мени..

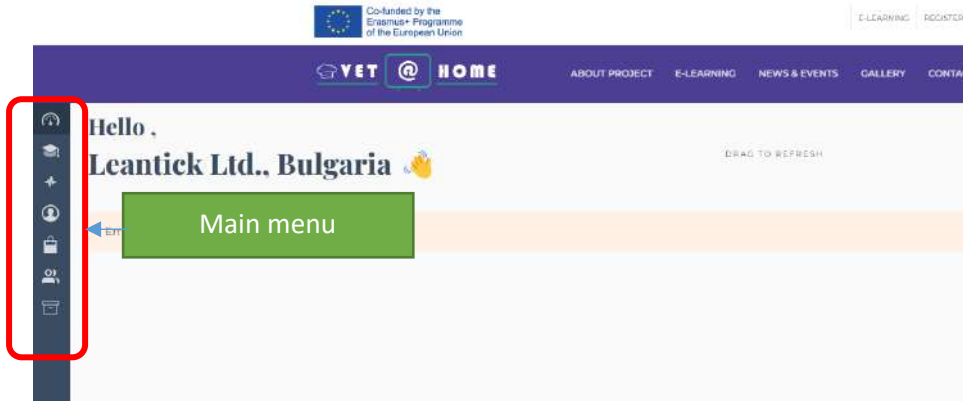
Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Главното мени се наоѓа на левата страна на екранот.

Регистрација за ученици (студенти)

За потребите на проектот VET@HOME, регистрираните корисници кои треба да бидат обучени со помош на платформата се дефинирани како „студенти“ во однос на нивната улога во платформата. Сепак, ова се сите ученици кои се поврзани со проектот и партнерите на проектот, вклучително и ученици во (стручни) средни училишта, специјализанти на курсеви за стручно образование и обука, возрасни ученици во центрите за стручно образование и обука итн., или сите заинтересирани да ги завршат курсевите VET@HOME и да одговорат условите за влез за запишување на курс (како наставната програма на моделот VET@HOME-O1). Така, понатаму тие ќе се нарекуваат „ученици“ или „приправници“ или „студенти“, во зависност од контекстот, но имаат значење на регистрирани корисници со улога на „студент“.

Учениците треба да направат саморегистрација за да можат да влезат на платформата VET@HOME и да пристапат до курсевите за обука сместени таму. Важно е сите инструктори (или даватели на курсеви) да ги водат своите ученици да започнат со првична регистрација на почетната страница на платформата (<https://vet-at-home.eu>).

За процесот на регистрација, платформата ќе бара од учениците да внесат име и адреса за е-пошта. Силно се препорачува учениците да го внесат своето полно име како што се појавува во нивните лични документи, од две причини: 1) на овој начин инструкторите ќе можат да ги идентификуваат како физички лица и да го следат нивниот напредок, и 2) во случај на успешен завршување на курс, ќе се бара за издавање на сертификатот.

Откако ќе го завршат едноставниот процес на регистрација, сите регистранти добиваат е-пошта за потврда и треба да ја потврдат врската. Со потврдување преку врската преку е-пошта, процесот на регистрација е завршен и студентите треба да бидат навигирани за пристап до системот со копчето за најавување (горниот десен агол на екранот) секој пат кога ќе сакаат да влезат на платформата. Во ова тие ќе ја користат е-поштата за регистрација и лозинката што ја утврдиле.

Секој друг процес на регистрација, инициран од инструкторите или соработниците ќе ја наруши правилната регистрација и последователно негативно ќе влијае на правилната улога на секој регистрант. Збунувањето на улогите и влезниот капацитет на студентите ќе влијае на нивната способност да пристапат до содржината на обуката, да ги следат курсевите и соодветно - да се сертифицираат на крајот. Во исто време, инструкторите нема да можат да го следат и ефективно да работат со ученикот/ученикот/учениците.

Откако ќе се регистрираат, учениците може да го модифицираат својот личен профил со додавање дополнителни информации, како што се слика на профилот, земја на потекло, информации за заднината итн.

Компоненти на онлајн курсевите VET@HOME

Курсевите VET@HOME сместени на платформата за е-учење може да имаат различна структура во однос на нивните компоненти и изглед (начинот на кој се претставени за крајните корисници - инструктори и ученици), сепак тие се изградени од компоненти кои се програмирани во напредуваат во платформата и може да бидат избрани и комбинирани во однос на наставната програма на курсевите, како и модифицирани.

Компонентите на платформата VET@HOME се развиени врз основа на истражување на постоечките платформи за е-учење за онлајн испорака на обука и нивните структури, следејќи ги најдобрите практики и добри примери, како и земајќи ги предвид потребите идентификувани од истражувачкиот тим што ги интервјуираше засегнатите страни на проектот.

Компонентите на курсевите функционираат како „градежни блокови“, имаат задолжителен карактер, а исто така и сорти што можат да се прилагодат на потребите на давателите на курсеви. Платформата им овозможува на инструкторите да избираат, да ги менуваат и да ги користат различните компоненти при доставувањето на нивните онлајн настава.

Информации за курсот

Секој курс на платформата VET@HOME има посебна страница (кога еднаш ќе биде отворена од посетител) која ја прикажува областа со информации за курсот дизајнирана да служи како целна страница на конкретниот курс за информативни цели и опис. Содржи важни информации за курсот како што се неговиот наслов, за што се работи, детален опис, предуслови за запишување, времетраење (или датум на почеток и крај), резиме на наставната програма итн. Оваа област е јавна, што значи дека е достапна за сите посетители на платформата VET@HOME и не е потребна регистрација за да може да се пристапи. Целта е на заинтересираните лица да им се Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

обезбедат информации кои им се потребни за да ги разберат барањата и очекувањата од курсот, како и неговите главни карактеристики. Објаснувањето на областа со информации за курсот е дадено подолу според неговите компоненти.

Секој курс е дефиниран со неговиот наслов кој ја претставува главната тема на курсот и го дава инструкторот/давателот на курсот. Се појавува прво кога се визуелизира курсот и е видлив за сите посетители на платформата (вклучувајќи нерегистрирани корисници). Сите курсеви се појавуваат со нивните наслови и други (избрани од инструкторите) параметри во целната страница на платформата за е-учење во директориумот наречен „Сите курсеви“. Исто така, постои опција за филтрирање на курсевите достапни на платформата по различни однапред дефинирани критериуми (како што се инструктор/давател, број на студенти, датум на почеток итн.). Дополнително, списокот на достапни курсеви може да се подреди по неколку критериуми (како што е азбучен ред, неодамна додаден, популарен итн.).

Постојат два блока кои овозможуваат да се обезбеди можност да се воведат информации за секој поставен курс и да се направи достапен за сите посетители на платформата (вклучувајќи нерегистрирани корисници):

Краток опис на курсот: Ова поле овозможува да се обезбедат кратки информации или вовед во курсот и се појавува веднаш до насловот на курсот. Овде давателот може да опише за што се работи за курсот или некои други важни информации (на пример во ова поле за курсевите VET@HOME се наведени предусловите за запишување).

Детален опис на курсот: На ова поле има можност да се воведат повеќе информации за курсот, давателот на курсот, целите за учење на курсот (задачите), вкупното времетраење, начинот на испорака и други важни аспекти за потенцијалните ученици. Се појавува во главното тело на целната страница на курсот.

Понатаму, областа со информации за курсот дава сознанија за структурата на курсот: резиме на наставната програма на курсот со времетраење (време) на неговите компоненти (часови или теми) е исто така визуелизирана на целната страница на курсот. Посетителот може да ги истражува модулите/темите на курсот и да ја провери процедурата за оценување и евалуација како што е дефинирано во наставната програма. Целта е да му се обезбеди на потенцијалниот ученик доволно информации за да може да одлучи да се запише на курсот.

Областа со информации за курсот може да содржи и информации за: времетраење на курсот (во денови, недели, месеци итн.), максимален број студенти што можат да се запишат на курсот, датум на почеток и крај итн. - тие се дефинирани и воведени според на специфичните барања од наставната програма.

Еве пример за тоа како изгледа целната страница на курсот VET@HOME:

Course 1 – Cooking basics

☆☆☆☆ 4

International College-VET Center, Bulgaria

PREPARATORY UNIT Please take note that this course is a prerequisite for enrolling in the following VET@HOME courses: - Course 2 - Salads; - Course 3 - Soups; - Course 4 - Main Courses (dishes) and - Course 5 - Desserts.

FREE

CONTINUE COURSE

This is the first training module in the VET@HOME course for practical training for the profession of "Cook".

The module is designed as an **obligatory unit** to be completed in order to continue to the next courses: **Salads (2)**, **Soups (3)**, **Main Courses (4)** and **Desserts (5)**.

The module introduces the learners to the basic concepts, rules and procedures to be followed in a professional kitchen, as well as to important health and safety regulations and standards to be observed by the learners during their training (and work afterwards).

The aim of the module is to ensure that the learners have the basic knowledge,

Course Curriculum

1.1. Cooking basics

LLL THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (PPT)	00:45:00
LLL THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (VIDEO)	00:30:00
LLL THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (ADDITIONAL READING)	00:45:00

Доколку даден курс треба да се заврши пред запишување на друг курс, платформата прикажува информации и овде, на целната страница на курсот, кога наместо копчето за почеток/продолжување на курсот се прикажува порака дека има задолжителни курсеви/модули кои треба да се завршат како предуслов за започнување на избраниот.

Следните компоненти (делови) на курсевите VET@HOME веќе не се јавно достапни и за да се видат нивните содржини, учениците мора да бидат регистрирани на платформата и мора да го започнат курсот за целосно пристап до неговата содржина и функционалностите на платформата.

Области за комуникација за важни соопштенија и прашања од инструктор/ученик:

Откако ќе се запише на курсот (со притискање на копчето за почеток покрај насловот на курсот), ученикот веќе има пристап до содржината и деталите на курсот. Лентата за напредок (веднаш под насловот на курсот) ги мери (во проценти) неговите/нејзините достигнувања по структурата и времетраењето на курсот.

Овде, има уште една страница од курсот прикажана за запишаните студенти на која се прикажани повеќе детали и нивото на постигање на ученикот во овој конкретен курс. Додека табот Преглед го прикажува деталниот опис на проклетството, како што е објаснето погоре, следните јазичиња ја претставуваат т.н. комуникациска област на курсот, што значи виртуелна средина во која студентот и инструкторот можат да разменуваат информации, пораки, дискусии, итн.

Таб за Соопштенија и Весту

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Во ова јазиче инструкторот може да објави важни соопштенија и/или информации кои ќе бидат видливи за студентите во конкретниот курс. Овој дел е достапен само за инструкторите и студентите не смеат да пишуваат овде.

Јазичето за известувања за курсеви постои на почетната страница на одреден курс и му овозможува на инструкторот/давателот на курсот да пренесе навремени информации до целиот список на студенти. Најавите се специфични за курсот и се архивирани, така што студентите можат да ги видат сите минати објави што можеби ги пропуштиле. Најавите што може да бидат објавени во оваа област може да вклучуваат промени во распоредот на курсевите, потсетници за претстојните термини, совети за подготовка за испити и други емитувања поврзани со курсевите.

Таб за Прашања (QnA)/и Дискусии

Овде може да поставуваат прашања од страна на студентите, а на нив да одговара инструкторот. Просторот може да се користи и за иницирање дискусии, пишување коментари, давање референци итн. Тој е дизајниран да служи како форум на курсот и да ја одржува целата писмена комуникација разменета меѓу клучните актери.

Областа за дискусија е важна компонента на комуникациската област и особено кога станува збор за целосно онлајн курсеви понудени на платформата VET@HOME. Бидејќи во овој режим, инструкторот и студентите не се среќаваат лице-в-лице, обично нема многу можности за интеракција во реално време на редовна основа. Областа за дискусија во рамките на VET@HOME LMS потоа дава можност за асинхрони разговори во кои еден поединец може да објави порака во исто време, а друг поединец може да одговори на подоцнежен датум или време. Асинхроните форуми за дискусија често водат до многу внимателна и ангажирана размена на идеи бидејќи студентите имаат време да размислат и да размислуваат за нивниот одговор пред објавувањето. Асинхроните форуми за дискусија, исто така, работат на градење на класна заедница и придонесуваат за создавање средина за учење каде што учениците се чувствуваат поврзани кога сите можеби не се физички лоцирани во една географска област.

Областа ја надгледува инструкторот/давателот на курсот. Бидејќи тоа е јавна област (за корисниците вклучени во овој курс: студенти и инструктори), студентите исто така можат да ги видат прашањата што се објавени и може да бидат охрабрени од инструкторот да им помогнат на другите студенти.

Белешки

Има уште еден таб од областа за комуникација со име Белешки што служи за простор за дополнителни информации. На пример, овде инструкторот може да објави упатства за курсот и тие ќе им се појават на студентите кога ќе го започнат курсот. Делот овозможува прикачување на дополнителни материјали, како што се текст (датотеки), слики, медиумски датотеки итн.

Природата на комуникацијата што е договорена од давателот на курсот и администраторите ќе определи која од овие јазичиња е соодветно да се наоѓа во областа за комуникација на курсот.

Пораки во врска со курсот

Областа за пораки за курсот на LMS е приватна област за комуникација помеѓу инструкторот и студентот. Придобивката од користењето на интерните пораки за

курсеви во рамките на курсот е тоа што целата интеракција останува во рамките на курсот и може лесно да се најде и да се врати подоцна доколку е потребно. Оваа функција е идеална кога студентот (или инструкторот) има прашање или проблем на кое му треба внимание што не е соодветно за објавување во област за јавна дискусија.

Еве пример за почетната страница на курсот VET@HOME и табовите за областа за комуникација:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

© LEARNING REGISTER LEANTICK LTD, BULGARIA

Course 1 - Cooking basics

31%

[Continue Course](#)

PREPARATORY UNIT Please take note that this course is a prerequisite for enrolling in the following VET@HOME courses: - Course 2 - Salads; - Course 3 - Soups; - Course 4 - Main Courses (dishes) and - Course 5 - Desserts.

Overview Curriculum **Announcements & News** QnA Notes

1 week

Welcome to the VET@HOME training course 1 - Cooking Basics.

This course is designed for learners who are involved in vocational education/training in the tourism and hospitality sector and the profession of Cook in particular.

Before you start the course, please make sure that you fulfill the following **Pre-requisites (entry requirements)**:

The learner must be involved in vocational education/training in the tourism and hospitality sector:

- Being a (vocational high school) student in the profession of Cook (or equivalent) OR
- being enrolled in a vocational course for the profession of Cook (or equivalent) by a VET course provider (adult).
- Being graduate in vocational education or training for the profession of Cook.

The learner needs to demonstrate that his/her health status allows for participating in practical VET for the profession of Cook (or equivalent) - medical documents could be required upon enrolment depending on the country requirements.

The learner needs to be at a minimum age of 16 years.

If you have any questions or concerns, please contact your course provider/instructor.

Друг дополнителен таб што се појавува на почетната страница на курсот (за запишаните студенти) повторно е резимето на наставната програма под табот Наставна програма, но овој пат структурата на курсот доаѓа со дополнителна функција за следење на напредокот преку визуелизација на завршените теми/лекции со зелена ознака како што е видливо на сликата подолу:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

E-LEARNING REGISTER LEANTICK LTD, BULGARIA

Course 1 - Cooking basics

31%

[Continue Course](#)

PREPARATORY UNIT Please take note that this course is a prerequisite for enrolling in the following VET@HOME courses: - Course 2 - Salads; - Course 3 - Soups; - Course 4 - Main Courses (dishes) and - Course 5 - Desserts.

Overview **Curriculum** Announcements & News QnA Notes

1.1. Cooking basics

1.1.1. The food industry and cooking as a profession (PPT)	45 minutes	✓
1.1.1. The food industry and cooking as a profession (video)	30 minutes	✓
1.1.1. The food industry and cooking as a profession (additional reading)		✓
1.1.2. Tools and equipment (PPT)	1 hour, 30 minutes	✓
1.1.2. Tools and equipment (video)	15 minutes	○
1.1.2. Tools and equipment (exercise)		✓
1.1.3. Mise en Place (PPT)	45 minutes	○

Содржина на курсот (Модуларна структура)

Во наставната програма VET@HOME (Излез 1) 5-те курсеви за практична обука претставуваат различни модули за обука и секој од нив е дизајниран да опфати сет на планирани резултати од учењето кои ќе им овозможат на учениците да постигнат одредено ниво на компетенции потребни за имплементација од множеството задачи и одговорности поврзани со конкретниот модул за обука. Така, Наставната програма за практична обука (за делумна квалификација) за професијата готвач развиена во рамките на проектот е составена од **5 модули**.

Оттука, кога се претставени во платформата VET@HOME, овие модули (од O1-Syllabus) се нарекуваат „**курсеви**“ (од 1 до 5) на следниов начин:

- Курс 1 – Основи за готвење (подготвителна единица)
- Курс 2 – Подготовка на салати
- Курс 3 – Подготовка на супи
- Курс 4 – Подготовка на главен курс (јадења)
- Курс 5 – Подготовка на десерти

Постојат неколку причини за модулите за обука да се дефинираат како курсеви во платформата за е-учење, меѓу нив:

- ✓ Секој модул за обука може да се испорача независно од другите (освен првиот) бидејќи резултатите од учењето се дефинирани на таков начин, така што е

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

- можно знаењето, вештините и компетенциите на учениците по завршување на посебен модул (курс) да се оценуваат и оценуваат посебно
- ✓ Во случај ученикот да не треба да ги заврши сите 5 модули (според државните образовни стандарди или прописи во земјата), тој/тој ќе може да ги пополни онлајн само потребните делови (во овој случај – само избраниот VET@HOME курсеви) и ќе добијат сертификати за нивно завршување како посебни курсеви;
 - ✓ Успешното завршување на секој курс VET@HOME ќе се докажува со издаден сертификат и во овој случај ќе се доделува сертификат за секој посебен курс, со цел да се овозможи обуката VET@HOME завршена онлајн да се потврди во согласност со националното законодавство. и барања за соодветната земја.

Постои еден специфичен модул кој се смета како подготвителна единица за обуката VET@HOME: **Курс 1** – Основи за готвење. Модулот ги запознава учениците со основните концепти, правила и процедури што треба да се следат во професионалната кујна, како и со важните здравствени и безбедносни прописи и стандарди што треба да ги почитуваат учениците за време на нивната обука (и работата потоа). Целта на модулот е да се осигура дека учениците ги имаат основните знаења, вештини и компетенции за спроведување на задачите поврзани со понатамошната обука на курсевите VET@HOME. Така, **курсот 1 – завршувањето на основите за готвење** претставува предуслов за следните курсеви и е дизајниран како задолжителна единица што треба да се заврши за да се продолжи на следните курсеви: салати (2), супи (3), главни курсеви (4) и десерти (5).

Имајќи го ова предвид, обуката VET@HOME се заснова на модули и секој модул во суштина е самостоен простор за одржување на сите содржини, документи за предавања, проценки и дискусии вклучени во одреден курс во платформата.

Понатаму, секој курс (модул) е составен од единици за обука (лекции) и тие опфаќаат основни теми кои заедно ги формираат содржините за обука на модулот и нивното успешно завршување ќе доведе до постигнување на предвидените резултати од учењето за соодветниот курс (модул).

Содржините за обука во рамките на самите курсеви (содржина на курсот) се развиваат и презентираат во различни форми како што е опишано подолу:

Област за предавање - Оваа област во рамките на курсот го заменува традиционалното предавање што би се случило во училишната во обука лице-в-лице (или во кујна за обука во случај на пракса за обука за готвење). Бидејќи инструкторот не е присутен за да спроведе живо, интерактивно предавање на асинхроните онлајн курсеви, како што е обуката VET@HOME, се користат други формати за доставување информации до учениците/студентите.

Еден од најефективните и најшироко користени форми на онлајн предавања е писмената форма. Писмените предавања обично содржат информации опфатени во тековниот модул, ги дополнуваат информациите дадени во читањето (ако курсот користи учебник) и ги нагласуваат концептите за кои инструкторот смета дека се најважни. Предавањето може да има многу форми од едноставен текстуален документ до интерактивен туторијал. Подолу е список на она што учениците на VET@HOME можат да го најдат во областа за предавања на онлајн курсевите:

- Текстуални документи/Перпоинт презентации кои содржат содржина, концепти, слики и примери кои вообичаено би биле презентирани на предавање на курсот лице в лице во живо
- Датотеки што може да се преземаат како Word, Excel или pdf што содржат придружни информации за модулот
- Врски до мултимедијални датотеки како аудио или видео или документи со вградени мултимедија во нив
- Снимени видео демонстрации на практични часови за готвење
- Врски до дополнителни ресурси како што се онлајн написи или активности кои го зајакнуваат материјалот научен во предавањето на модулот.

Вежби и виртуелна пракса - Вообичаено во режимот лице-в-лице на практично СОО (а особено кога станува збор за подготовка на готвачи) има часови за учење посветени на физичка вежба на вештините на учениците за спроведување на практични задачи и операции. Тоа е затоа што овие вештини (како сечење, користење различни техники за готвење итн.) се стекнуваат главно преку повеќекратно повторување на исти или слични движења (стимулирање на моторната меморија). Така во различните образовни системи се вградени слични форми на практична обука, како на пр:

- пракса за обука (кога инструкторот на час ги покажува процедурите, а потоа учениците сами ја повторуваат истата постапка во истата контролирана средина),
- производствена пракса или сместување обука (кога праксата е организирана во вистинска компанија – во случајот ресторан- на работно место погодно за професијата и инструкторот/туторот ги демонстрира постапките во вистинската работна средина, учениците повторуваат по него);
- комбинација на двете или други форми на организација на водената практична обука и сл.

Во овие случаи, практичната обука е водена (или барем надгледувана) од квалификуван инструктор или тутор и се спроведува според наставната програма и распоредот на курсот.

Во случајот со проектот VET@HOME таквите аранжмани не се применливи, бидејќи режимот на далечина на испорака на обуката не дозволува синхрона настава лице-в-лице. Затоа наставната програма предлага алтернативни форми на вежбање:

Вежби – по испораката на одредени содржини за обука (читање текст/ППТ, гледање видео демонстрација итн.), на ученикот му се дава одредена задача. Ова може да биде за да се направи истражување од мал обем и да се напише краток труд, да се повторуваат дејствата како што е објаснето во РРТ/видеото. Сите овие задачи имаат за цел активно да го ангажираат ученикот и да дадат можност за самостојно учење преку правење (практикување). Во случајот, тие се имплементираат во режим на **самостојно учење** и се водени само од упатствата дадени на почетокот, но без присуство на инструктор или учител. Се разбира, ученикот може да бара совет или повратна информација за неговата изведба преку комуникација на процесите или резултатите (преку еден од наведените методи во комуникациската област на платформата) на инструкторот доделен на неговиот/нејзиниот курс, па дури и неговите/нејзините соученици или група ученици.

Виртуелна пракса – оваа форма е дизајнирана да ја замени вообичаената практика за обука во режим лице-в-лице (како што е објаснето погоре), но во платформата

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

VET@HOME се пренесува во виртуелната средина. Потребно е истовремено присуство и на ученик и на инструктор, кои физички не се на едно место, туку се поврзани преку видео-конференциска врска. Исто така, во практиката за обука, часовите се водени од инструктор, кој изведува онлајн демонстрации во живо, дава упатства и обезбедува повратни информации во реално време до учениците, кои пак ги повторуваат активностите во нивната домашна кујна. Овој облик на обука бара многу сериозна подготовка од двајцата актери, како што е објаснето во другите поглавја, но сепак може да послужи како алтернатива на практиката за обука во екстремни околности.

Главните разлики помеѓу вежбите и виртуелната пракса се во две насоки:

- вежбите претпоставуваат самостојна индивидуална работа на ученикот додека виртуелната практика е форма на водена обука;
- иако треба да се завршат во дадена временска рамка (рок поставен од инструкторот), вежбите се спроведуваат од страна на ученикот во период избран од самиот ученик - според достапноста на потребните ресурси (пристап до компјутер со интернет, уред за снимање фотографии/видео, домашна кујна, алатки и производи итн.), додека виртуелната практика бара истовремено ангажирање и на ученикот и на инструкторот.

Препорачливо е виртуелната пракса да се организира за неколку студенти во исто време, во мали групи (до 6 лица), за да се заштеди малку време за предавање на инструкторот, но не многу студенти бидејќи тоа ќе влијае на квалитетот на обуката. и постои ризик инструкторот да не може да ја набљудува и следи индивидуалната работа и да не може ефективно да им даде насоки и повратни информации на сите студенти за време на онлајн часовите.

Виртуелната практика може да се замени со онаа лице в лице кога курсот се испорачува во мешан режим.

Задачи - тие се претставени во посебна категорија бидејќи спроведуваат две функции: да им дадат можност на учениците да ги вежбаат своите вештини (слично на вежбите) и да послужат како елемент на оценувањето на учениците и да бидат вклучени во финалната евалуација како што е објаснето подолу.

Обично задачата во рамките на модулот е во суштина dropbox што му овозможува на студентот да поднесе работа до инструкторот. Примери на задачи што може да се поднесат со користење на областа за пуштање на задачи се пишани трудови, резултати од истражување или други активности кои се завршени офлајн. Во платформата VET@HOME таква можност се создава со функцијата за доделување. Тој е дизајниран како тип на компонента на содржина за учење што може да се вклучи во наставната програма на курсевите и да стане дел од курсот. Задачите треба да се дефинираат со: инструкции што треба да направи ученикот (офлајн), објаснување на процесите/ресурсите, дополнителни материјали за обука доколку е потребно, временска рамка за имплементација (може да се даде во единици за мерење на време – минути, денови, недели, итн. кои ќе почнат да одбројуваат откако ученикот ќе ја започне задачата) или фиксен датум и време, на кои задачата мора да се заврши и резултатите/работата да му се достават на инструкторот; оценка што е поврзана со оваа задача (на пр. број на бодови) доколку е пресметана во финалната евалуација на предметот. Инструкторот вообичаено ќе даде инструкции во врска со нивната претпочитање за поднесување задачи (поднесени како прилог во областа на dropbox за задачи, поставени во платформата, испратени преку е-пошта, споделени во друг

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

облак простор, итн.). Во секој случај, пред да истече рокот фиксиран во платформата, ученикот треба да ја поднесе задачата. Задачата dropbox им олеснува на студентите да ја поднесат својата работа, а потоа да ја најдат својата оценка подоцна. Кога е потребно, инструкторот може да вклучи коментари и во областа за оценување.

Оценување и евалуација (квизови и испити) - Мнозинството од онлајн курсевите што се спроведуваат во денешно време користат некаква форма на оценување со квизови или испити. Во овој поглед, платформата VET@HOME, исто така, се потпира на овие методи, но предлага малку поинаков пристап кон евалуацијата на напредокот и успехот на учениците и кон оценувањето на нивото на постигање на исходите од учењето на курсевите.

Бидејќи наставната програма VET@HOME е дизајнирана исклучиво за практична обука, нема развиени квизови за проверка на теоретското знаење на учениците за време или на крајот на курсот. Оттука, платформата VET@HOME има функција која овозможува вклучување на таков тип на испитување како тестови со повеќекратен избор, пополнување на празните задачи итн. што може да се користат во однос на потребите и спецификите на наставната програма.

Според истражувањето направено од проектните експерти за важечката законска регулатива и условот за организација и спроведување на практични испити, испитувањето на практичните вештини и компетенции што ги стекнале учениците во системот COO се врши исклучиво лице в лице во сите земјите на партнерите. Дури и во екстремни околности, режимот на далечинско испитување или онлајн испитите не се дозволени, или барем не се регулирани, во националното законодавство за COO. Така, моделот предложен од проектот VET@HOME за далечинско (виртуелна) практична обука, евалуација и испитување е само пилот модел кој може да се прилагоди или модифицира според конкретните потреби и може да се примени само откако ќе се направат соодветните промени во регулативата документирана во земјите на партнерите, така што таа е регулирана и прифатлива и призната од одговорните органи.

Дотогаш, моделот VET@HOME може да послужи како пилот-акција што треба да се истражи и резултатите од учењето од проектната обука може да се потврдат во однос на соодветното национално законодавство како такво стекнато во неформален и неформален начин на учење. Оттука, некои предлози во овие насоки се дадени во изработениот во рамките на проектот Патоказ за акредитација на делумната квалификација (O4).

Бидејќи курсевите VET@HOME се наменети за онлајн обука на далечина, оценувањето е дизајнирано да ги земе предвид не само конечните резултати на учениците (покажани компетенции за време на завршниот испит), туку и да ги следи тековните перформанси и напредок на учениците со вклучување во конечната евалуација на оценувањето на задачите дадени на студентите во текот на обуката. Ова е направено затоа што се смета дека е многу важно да се мотивираат учениците да ги спроведат своите задачи како што е наведено, бидејќи тоа осигурува дека тие ги постигнале средните резултати потребни за да продолжат со следните задачи и активности за учење, како и да ги поттикне да се стремат кон високи перформанси и да учат за онлајн испит (или квиз) како што би учеле за оној што ќе биде лице в лице.

Алатките вградени во VET@HOME LMS за доставување на овие проценки му даваат на инструкторот многу опции што можат да ги користат за да ја приспособат испораката.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

На пример, достапни се неколку видови прашања, како што се повеќекратен избор, точно/неточно, краток одговор, совпаѓање и есеј за да се именуваат неколку (ако е избрана форма на квиз за оценување); исто така задачи во форма на писмена инструкција за спроведување на одредена задача или задачи, проследени со насоки како конечниот резултат/производ од задачата треба да му се обезбеди на инструкторот/обучувачот за да добие повратна информација за спроведувањето и/или за вклучување во финалната евалуација на изведбата на учениците на курсот. Такви примери се: да побара од ученикот да направи видео за себе додека ја спроведува практичната задача и/или да направи слики од резултатот/готовиот производ; да побара од студентот да испрати/подигне на платформата/да ја сподели својата писмена задача/слики/видео со инструкторот откако ќе ја заврши итн. кои диктираат дали студентот може да се врати на прашање откако ќе биде одговорено, колку пати ученикот може да се обиде да го положи тестот итн.

Општо земено, оценувањето и конечната евалуација на сукцесијата на ученикот на курсевите VET@HOME може да се објаснат со шемата на пример претставена подолу:

Алатки за оценување:	Релативна тежина на алатката за оценување во заедничката евалуација	Резултати добиени од ученикот (во поени)
Проценка на задачата 1	10%	A
Проценка на задачата 2	10%	B
Практичен (виртуелен) испит	80%	C
ВКУПНО (конечна оценка) (B)	$B = A*10\% + B*10\% + C*80\%$	

Оваа шема е пример во кој други елементи и алатки за оценување (како квизови, презентации, групни проекти итн.) може да се додадат со соодветната релативна тежина (и број на доделени поени) се додека конечната оценка се состои од 100 % од нив. Критериумите за оценување/оценување, исто така, ќе треба да се прилагодат во однос на барањата на соодветното законодавство кое го регулира обезбедувањето на обуката што ја нуди давателот на СОО. Конечно, оценките може да се формулираат во (или да се изедначат со) поени, кредити или други нумерички индикатори кои се применливи и признати од образовниот систем во соодветната земја.

Евалуацијата во платформата VET@HOME овозможува два вида евалуација во зависност од структурата и целите на курсот. Тоа може да се направи автоматски од платформата – во случај сите задачи да се програмирани со нивните оценки и релативна тежина на секоја компонента од евалуацијата; или евалуацијата може да ја направи инструкторот/одборот за оценување рачно, користејќи ги ресурсите и показателите за изведба на ученикот (резултатите) пријавени од платформата и додавајќи други компоненти на евалуацијата користејќи договорена шема за оценување и евалуација. Во сите случаи, шемата треба јасно да им се соопшти на учениците однапред, најдобро во наставната програма на курсот.

1.2. 1.2. Практични упатства за користење на платформата за е-учење VET@HOME за испорака или практична обука за професијата Готвач

Во овој дел од Водичот, платформата VET@HOME е објаснета во однос на процедурите и чекорите што треба да се следат за да се користи од страна на инструкторите/давателите на стручно образование и обука како систем за управување со учењето. Покрај процедурата за креирање, структурирање и управување со содржина на курсеви, овде ќе најдете неколку насоки за:

- како да се водат слушателите од далечина/он-лајн
- како да се движите во образование насочено кон ученикот
- како да се оцени работата на специјализантите

Креирање и структурирање на содржина на курсот

Инструкторите (или давателите на СОО) можат да креираат содржина од Backend, како и од Frontend. За да може да креира содржина на курсот, инструкторот треба да се најави на платформата со корисничкото име и лозинката дадени од администраторот на платформата. При внесување на сметката на инструкторот, од менито Settings (горниот десен агол на екранот, веднаш под името/насловот на профилот), инструкторот ќе може да го уреди својот/нејзиниот профил, со поставување на профилна слика/лого на организацијата, дополнителни информации, на пр. позадина, квалификации, детали за контакт итн.

Откако ќе заврши профилот, од Главното мени на левата страна на екранот треба да се избере менито Курсеви за да се отвори контролната табла на курсеви како што е прикажано овде:

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Ова ќе го навигира инструкторот до портфолиото на сите креирани курсеви на платформата (Активните и Истечените може да се префрлат од табовите над списокот Курсеви).

Постојат две главни подменија визуелизирани на левата страна:

Запишани курсеви – ова е мени што се користи од страна на инструкторот во неговата улога на „Студент“ запишан на други курсеви, различни од оние што ги креирал. На овој начин тој/таа може да истражува други курсеви за инструктор и да се запише на нив, но како ученик, а не како инструктор. Соодветно, има пристап до содржините за обука на овие курсеви, напредокот може да се следи, но не се дозволени измени.

Во основа, ова е мени што е видливо и опциите што се достапни за учениците кога ќе влезат во нивните сметки (проверете ја црвената рамка на следната слика).

Контроли на инструктор – ова е мени кое се однесува на улогата на инструкторот и дава можност за управување со креираните курсеви. Ова мени се појавува само за инструктори/даватели на курсеви регистрирани во платформата од администраторот. Има посебно копче над двете менија **Креирај курс** што отвора нов курс и му дозволува на инструкторот да изгради содржина на курсот (проверете ги зелените рамки на следната слика).

The screenshot displays the VET@HOME user interface. At the top, there is a navigation bar with the logo and menu items: ABOUT PROJECT, E-LEARNING, NEWS & EVENTS, GALLERY, and CC. Below the navigation bar, the main content area is divided into two sections. On the left, there is a sidebar menu with the following items: Create course (highlighted with a green box), Enrolled Courses (highlighted with a red box), Achievements, My Quizzes, Notes & Reviews, My Assignments, Instructor Controls (highlighted with a green box), Manage Courses, Manage Quizzes, Manage Assignments, Manage Students, Manage Questions, Question & Discussions, and Manage Reports (Beta). The main content area is titled 'Course' and has a 'DRAG TO REFRESH' button. It is divided into 'Active' and 'Expired' sections. Under the 'Active' section, there are four course cards: 'Course 1 - Cooking basics' (33% progress), 'Course 5 - Preparation of Desserts' (0% progress), 'Course 3 - Preparation of Soups' (0% progress), and 'Course 2 - Preparation of Salads' (0% progress). Each card shows the course name, the instructor's name (Violeta Dimitrova), the duration, and a progress bar. Buttons for 'CONTINUE COURSE' and 'START COURSE' are visible on the cards.

Генерално, пред да се започне со креирање курс во платформата VET@HOME, постојат неколку клучни параметри кои треба да се земат предвид, имајќи предвид дека градењето курс овозможува:

- ✓ Креирање или избирање од постоечката категорија на курсеви

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

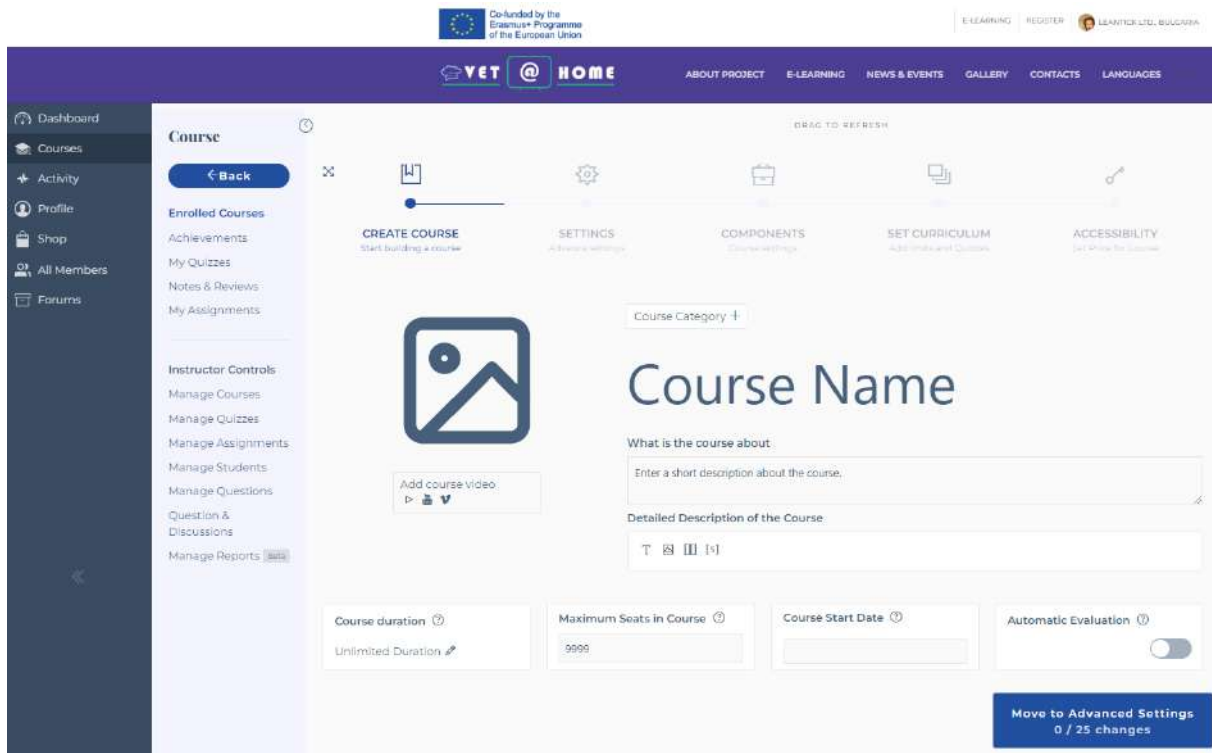
- ✓ Креирање или избирање од постоечката под-поделба или категорија на содржина на курсот
- ✓ Креирање кратки и/или детални описи
- ✓ Поставување на времетраење на курсот
- ✓ Поставување на наставна програма на курсот
- ✓ Ограничете го бројот на студенти во кој било курс
- ✓ Поставување датум на почеток/крај
- ✓ Поставување автоматско оценување
- ✓ Поставување предуслови (задолжителен курс/и кои треба да се завршат прво како услов за запишување на следниот/ите)
- ✓ Управувајте со курсеви, квизови, задачи (и други елементи за оценување)
- ✓ Управувај со ученици итн.

Понатаму, чекорите се објаснети и визуелизирани со слики од заднината на платформата достапна за инструкторите.

Важно е да се истакне дека **само креаторот на еден курс може дополнително да го модифицира**, да ги користи поставените содржини за обука, да управува со корисниците на курсот (студенти), да ги следи перформансите на учениците, да ги оценува итн. Сите други курсеви создадени во платформата ќе биде видлива за инструкторот, но само во улогата на неговиот/нејзиниот ученик.

Креирање на нов курс

Со притискање на копчето [Креирај курс](#) ќе се отвори нова страница за курсот на која инструкторот треба да започне да ја гради својата/нејзината содржина на курсот. На горната страна на екранот има лента за напредок што ќе го води инструкторот низ чекорите во креирањето на курсот. Сите промени направени во одредена страница/чекор автоматски се зачувуваат од платформата. Откако ќе заврши чекорот и содржината е подготвена, инструкторот треба да го притисне копчето „Премести во...“ во долниот десен крај на страницата што автоматски ќе го зачува она што е направено на оваа страница и ќе се движи до следната по ред. , што исто така ќе биде видно во лентата за напредок погоре. Можно е да се вратите на претходната страница/чекор доколку се потребни промени во процесот.

Секако, првото нешто што треба да се воведи е името на **курсот** (наслов). Инструкторот може да избере да стави слика за да го визуелизира курсот (поставена како медиум со кликување на копчето за лого), или дури и да го запознае курсот пред публиката со додавање видео (поставено како внатрешен или надворешен извор преку врска со кликување на иконите под сликата на логото).

Секој курс може да биде доделен на однапред дефинирана категорија (ако постои) со копчето „**Категорија на курсот+**“ над името на курсот или може да се дефинира нова категорија за новиот курс.

Понатаму, инструкторот треба да го пополни краткиот и деталниот опис на деловите на курсот. Како што споменавме погоре, првиот ќе се појави во Frontend под името/насловот на курсот и може да се состои само од текст, додека вториот ќе се појави во Frontend во главниот текст на страницата на курсот и може да вклучува текст, како и слики, прилози (датотеки), врски, HTML кодови и други напредни елементи.

Има уште 4 параметри кои треба да се програмираат на првата страница за градење на курсот:

Времетраење на курсот – тука се внесува максималното времетраење на часовите на курсот. Платформата обезбедува паѓачко мени за избор од временската единица (секунди, минути, часови, недели, месеци итн.) и потоа има простор за внесување нумеричка вредност. Доколку не се измени, времетраењето ќе остане како „Неограничено времетраење“.

Максимални места во курсот – овде инструкторот може да избере да го постави максималниот број студенти што можат да се сместат во еден курс. Користете го ова поле за да го ограничите/контролирате бројот на дозволени студенти на курсот. Кога Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

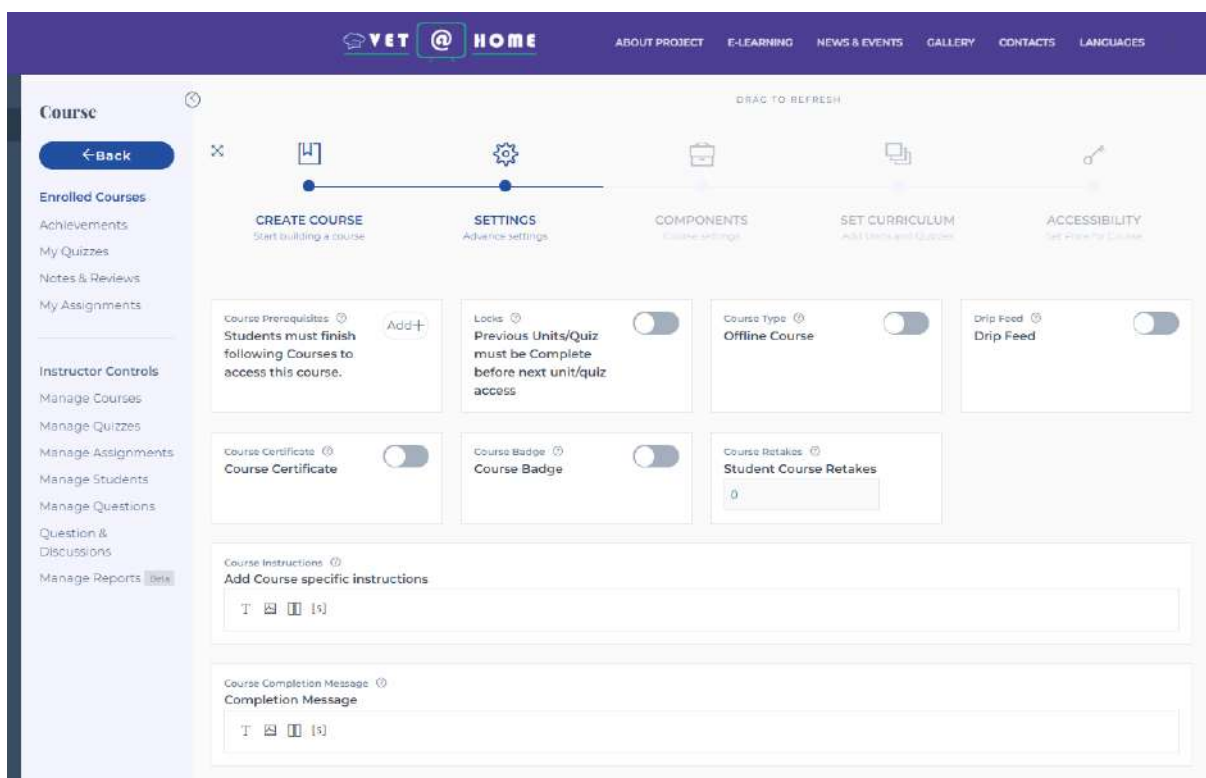
дадениот број на кандидати ќе се запишат на курсот, тој автоматски ќе биде затворен за нови кандидати.

Датум на започнување на курсот – поставување датум за почеток на курсот (ако е во иднина)

Автоматска евалуација - има копче за вклучување/исклучување за овој параметар. Кога е на платформата, ќе изврши автоматска евалуација (по претходно дефинирани алатки и параметри за евалуација) и корисниците ќе ги добијат резултатите од курсот веднаш по поднесувањето. Кога е исклучено - инструкторот ќе треба да ги прегледа и оцени сите доставени задачи и други алатки за оценување во однос на наставната програма и рачно да ги оцени.

До имињата на сите овие параметри (како и понатаму во следните чекори) има симболи на „?“ и кога ги насочувате со глумчето, на екранот ќе се појави проточен прозорец со дополнителни упатства за поставките на овој параметар.

Откако ќе заврши за да премине на следниот чекор, инструкторот треба да го притисне копчето **„Премести во напредни поставки“**.

Во чекорот Advance settings, повторно има одреден број на параметри кои треба однапред да се дефинираат и договорот:

Предуслови за курсот – ова е многу важен параметар кој може да биде исклучително корисен за давателите на СОО. Од копчето „Додај+“ инструкторот може да избере друг курс создаден на платформата VET@HOME што студентите мора прво да го завршат пред да пристапат до моментално развиениот курс. Функцијата е погодна особено кога

курсевите на платформата се изградени врз основа на модули за обука и тука постои зависност меѓу нив или треба да се полагаат по одреден редослед. Претходните курсеви треба да се пребаруваат во базата на податоци на платформата VET@HOME.

Во наставната програма VET@HOME се создава таква зависност за Курсот 1 – Основи за готвење, кој се смета за задолжителен пред да започнете кој било од другите курсеви од обуката за професијата готвач (Cook).

Заклучува – обезбедува слична контрола на претходните перформанси на учениците со поставување услови за претходните единици/квиз да се завршат пред следната единица/квиз пристап.

Вид на курс – го дефинира типот на курсот како онлајн (стандардно) или офлајн. Имајќи ја предвид целта на проектот VET@HOME, сите курсеви се дизајнирани како онлајн обука. Оттука, опцијата офлајн курс е вклучена, што ќе даде дополнителни поставки да се управуваат по потреба.

Длабинска содржина – ова е уште еден параметар кој го контролира пристапот до содржината на курсот. Во режимот капка по капка, единиците на курсот ќе се ослободуваат една по една по одредено времетраење. Оваа опција е погодна за училиштата, на пример, затоа што може да се прилагоди на календарот на учебната година и да ги дефинира единиците да изгледаат како наставната програма за семестарот.

Сертификат за курсот – оваа опција кога е на доделување сертификат за завршување на курсот на студентот при завршување на курсот. Кога ќе се активира Процентот на полагање може да се постави таму што значи дека секој студент што ќе постигне повеќе оценки (пондериран просек на квизови/задачи на курсот) од поставената вредност ќе добие сертификат. Соодветно, може да се постави однапред дефиниран образец на сертификат што овозможува платформата автоматски да пополнува и издава документ. За курсевите VET@HOME за готвач оваа опција не се препорачува, бидејќи процесот на сертификација треба да се следи и да се верификува од давателите на COO во согласност со националното законодавство на земјите на партнерите.

Значка на курсот - ова е повеќе како стимулативна карактеристика на платформата која ќе им додели значка за извонредност на студентите по успешното завршување на курсот под услов резултатите да се повисоки од одредено поставено од процентот на Значката за извонредност на инструктор. Друг мотив за поседување на оваа функција во платформата VET@HOME е тоа што во случај на ограничена можност за издавање сертификат за завршување на курсот – на пример законодавството не го дозволува тоа, доделувањето значка за завршувањето може да послужи како доказ за завршување на обука што може да се смета како неформален или неформален начин на учење и резултатите од учењето од него може да бидат сведочени со значката и потврдени преку процедура за валидација за стекнување делумна квалификација за професијата.

Опцијата за две нивоа на доделување за успешно завршување на курсот (сертификат и значка), е алатка која овозможува оценување на целокупниот процес на квалификација и активирање на филтерот за пристапност за секој курс. Овие опции навистина ги зајакнуваат функционалностите на платформата како легитимен и регулаторен инструмент за професионално образование и квалификација.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

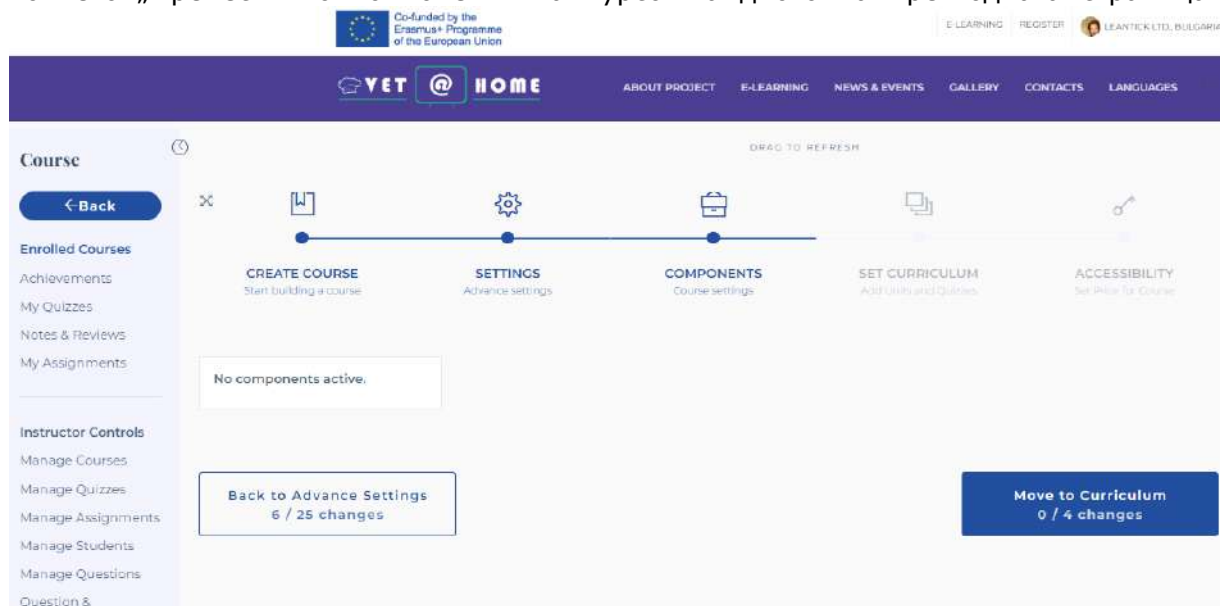
Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Повторно полагање на курсот – параметарот овозможува ограничување на бројот на повторувања на предметот од еден студент. Доколку е применливо во согласност со законодавството за стручно образование и обука на одредена земја, дополнителни полагања (на пример поправни испити, испити за шминка, итн.) може да се програмираат овде со поставување нумеричка вредност во полето.

Инструкции за курсот – во ова поле инструкторот може да вметне специфични инструкции за курсот кои ќе се прикажат кога корисникот ќе го започне курсот. Упатствата може да вклучуваат текст, како и слики, прилози (датотеки), врски, HTML кодови и други напредни елементи.

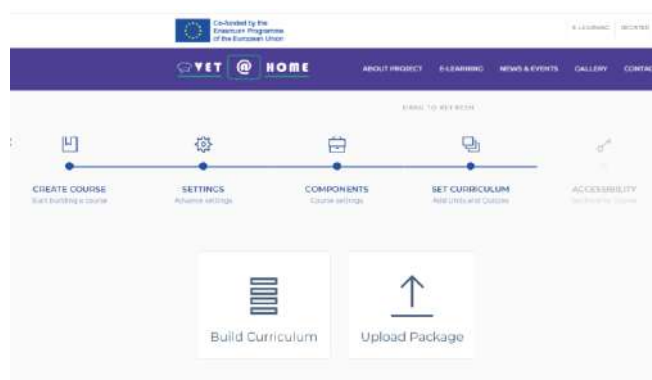
Порака за завршување на курсот – слично на претходното во ова поле може да се вметне порака за завршување и таа ќе му се покаже на студентот по успешното завршување на курсот. Овде може да се прикачат и различни формати на медиуми. Следниот чекор е Компонентите на курсот до кои се достапни со притискање на копчето „Премести во компоненти на курсот“ на дното на претходната страница.

Во моментот нема активни компоненти за курсевите VET@HOME, но доколку се потребни, платформата го поддржува нивното вметнување овде.

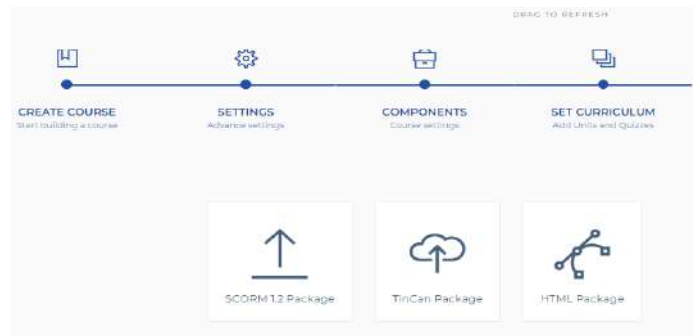
Следниот чекор е еден од најважните чекори во градењето на курсот. За да ја започне наставната програма за поставување на курсот, инструкторот треба да го притисне копчето „Премести во наставна програма“ на дното на претходната страница. Во овој дел, инструкторот ќе може да ја структурира содржината за обука: објасни како да избира и распореди од достапните компоненти за учење на платформата и како да додаде нова содржина за обука.

Овде платформата ќе го праша инструкторот дали сака да изгради нова наставна програма или да прикачи подготвен пакет.

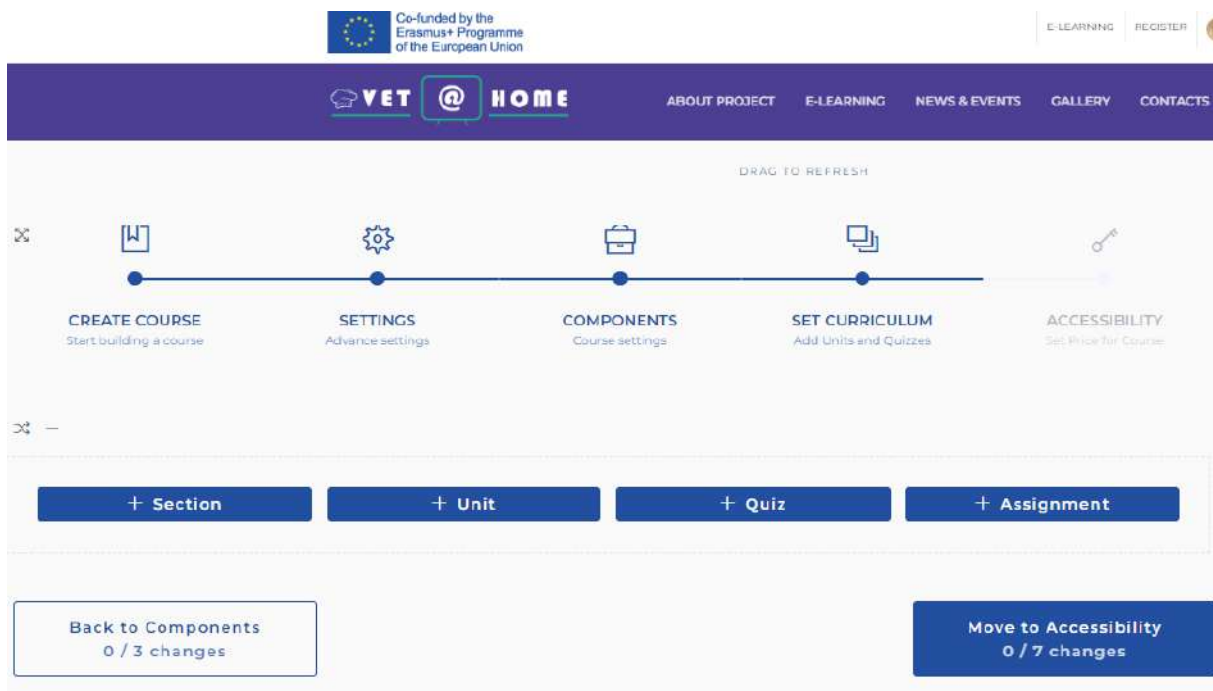

Ве молиме имајте на ум дека има ограничен тип на пакети што може да се прикачат како готов пакет (како што е прикажано на сликата) и тие треба да бидат достапни однапред. Или друга опција е да изберете од веќе постоечки пакет (ако таков бил поставен претходно за друг курс).

Дури и со достапната опција за курс „Подигни пакет“, секогаш е подобро да се работи со приспособлива конструкција преку копчето „Изгради наставна програма“, што отвора дополнителни поставки за компоненти на курсот:

Опцијата „Изградба на наставна програма“ отвора мрежа од компонентите за градење на наставната програма на курсот: **Секција, Одделение, Квиз, Задача**. Ова се **4-те главни елементи** во кои е структурирана секоја наставна програма. Секој од нив има постојани карактеристики и многу варијанти за избор. Овде ќе ги споменеме главните параметри и ќе ги охрабриме инструкторите понатаму да ги истражат можностите подетално.

„Секции“ и „Единици“ се клучни за структурата на кој било курс, бидејќи тие би отклучиле или овозможат примена на понатамошни функционалности на платформата. Затоа, планирањето пред тие е критично.

Секој од клучните елементи на наставната програма се додава со притискање на соодветното копче со знакот „+“ и името на елементот. Делот е додаден како основно

ниво на наставната програма на предметот. Последните додадени елементи се наредени на дното на наставната програма. Местата на сите елементи може да се менуваат и преуредуваат со влечење нагоре/надолу низ структурата на наставната програма.

Елементот „**Оддел**“ служи како раздвојувач или линија на поделба за структурата на курсот. Ќе се појави како главен дел во резимето на наставната програма на курсот на насловната страница и ќе биде видлив за сите корисници на платформата. Делот е воведен само како текстуално поле. Соодветното име треба да се поврзе со делот, кој подоцна ќе биде не само алатка за делење, туку и алатка за поставување на различни нивоа на пристапност до различните делови на курсот.

Откако инструкторот ќе создаде Секција, може да почне да додава „**Единици**“ во неа. Овие треба да бидат градежни елементи за наставната програма на курсот (лекции, теми, часови, итн.) и треба да следат однапред дефинирана структура.

Со притискање на копчето „+Единица“ ќе се отвори збир на можни типови единици што треба да се прикачат. Од копчињата во зависност од потребниот тип на ресурс за обука, инструкторот може да додаде:

- ✓ видео
- ✓ аудио
- ✓ мултимедија
- ✓ текст.

Има уште две опции што ги нуди базата на податоци, имено да се подигаат пакети со датотеки веднаш преку копчето „Предигни пакет“ или преку „Елементор“. На овој начин наставната програма на предметот може да се конструира од делови и фрагменти кои веќе постојат во базата на податоци.

Овде ќе го разгледаме подлабоко елементот „Единица“ како клучна градежна компонента на наставната програма на курсот што ја опфаќа главната содржина на обуката, почнувајќи со наведување на некои заеднички карактеристики кои се применливи за (речиси) сите типови единици (Видео/Аудио/Мултимедија /Текст особено):

- ✓ Платформата автоматски ја зачувува секоја промена направена во структурата на наставната програма, но не ги зачувува промените во содржината на Единиците - за ова има посебно копче „Зачувај“ за секое поле со содржини што треба да се вметне;
- ✓ Постоечките единици (од соодветниот тип) во базата на податоци на платформата може да се додадат во новиот курс доколку се креирани од истиот инструктор - за ова прво треба да се создаде нова единица и откако ќе се отвори над насловот има лента за пребарување што ќе обезбеди можност за пребарување на базата на податоци со клучни зборови. Кога ќе се најде саканата единица од друг курс, со кликување на неа се става на местото на ново креираната единица во тековниот курс;
- ✓ Со притискање на копчето „Unit Tag+“, инструкторот може да избере од претходно внесеното или да креира нова ознака за оваа единица. Ознаките се корисни за групирање единици од ист вид (тип, тема, итн.)
- ✓ Прво треба да се воведат име за нова единица, во спротивно платформата нема да ја прифати како градежен елемент и нема да ја зачува, односно нема да се појави во структурата на курсот;
- ✓ „Единица ознака“ е уште една опција која е достапна за сите типови единици. Достапно е веднаш под линијата Име на единицата;
- ✓ Сите типови единици имаат поле за опис или содржина каде што инструкторот вметнува информации. Полето се нарекува „За што е единицата“, но повторно одржува различни формати на датотеки и медиуми што можат да се сместат таму. Во курсевите VET@HOME овде содржината за мин обука е прикажана во форма на PPT, .pdf датотеки, видео-демонстрации итн.;
- ✓ Друг многу важен параметар што треба да се постави е времетраењето на единицата. Слично на времетраењето на курсот, платформата обезбедува паѓачко мени за инструкторот да ја избере временската единица (минута, час, ден, итн.) и бара да се вметне нумеричка вредност. Доколку не се измени, овој параметар ќе остане како „Неограничено“ времетраење за единицата;
- ✓ Следен параметар што треба да се провери е опцијата за Бесплатна единица. Тоа не се однесува на плаќање, но доколку се вклучи оваа единица ќе биде достапна не само за запишаните студенти на овој курс, туку и за сите посетители на платформата (регистрали или не). Оваа функција може успешно да се користи за прикачување на воведно видео/текст на курсот или други информации од интерес за широката публика;
- ✓ Сите единици даваат можност да се поврзат на одреден Форум (табла за дискусија) каде што корисниците можат да разговараат на темата. За да пребарувате постојни форуми за прикачување, инструкторот треба да напише

- клучен збор во полето за пребарување веднаш до делот „Форум на единицата“ и да избере од наведените таму;
- ✓ Функцијата „Поврзи задачи“ му дозволува на инструкторот да поврзе постоечка задача со тековната единица со кликување на копчето „Додај+“ и избирање од списокот;
 - ✓ Во следната функција „Прилози“ инструкторот може да прикачува датотеки (или да избере од базата на податоци на платформата што е веќе поставена) и тие ќе се прикажат под единиците со можност да ги преземат студентите;
 - ✓ На крајот од единиците има уште една опција која ги поддржува функционалностите за оценување на платформата преку полето „Прашања за вежбање“. Тоа дава можност за инструкторот да додели прашање или групи од такви (со дефинирање на ознаки) кои ќе бидат адресирани од студентите. Со базенот на прашања може да се управува од менито Управувај со прашања во главното мени на LMS;
 - ✓ Единиците може да се користат и како контролна алатка со која се дефинира нивото на пристап на ученикот кога се користат опциите за поставување на одредени единици (квиз/задача) како задолжителни и тие треба да се завршат пред да се тргне напред (од страницата Напредни поставки на курс).

Важно: Кога се вметнуваат сите информации и се поставени сите параметри на одредена (нова) единица, треба да се притисне копчето „**ADD UNIT**“ на дното за да се создаде новиот елемент. Ако копчето не се притисне, уредот нема да се зачува и целата работа досега ќе се изгуби.

Еве визуелен приказ на досега објаснетите опции и функционалности (на сликата примерот е од тип на единица: Видео)

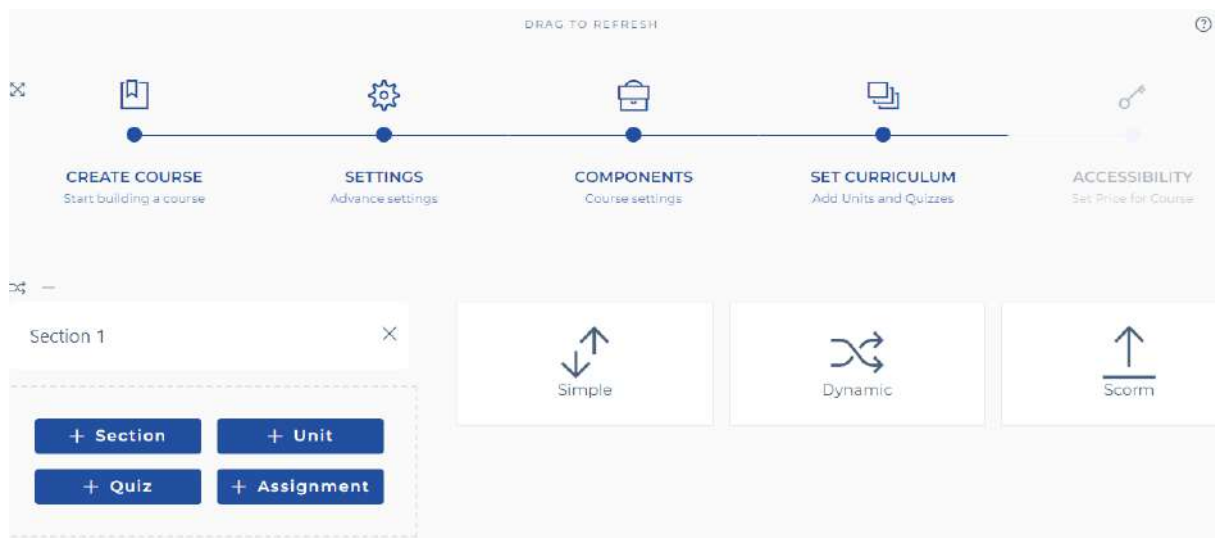

The screenshot displays the 'Add Unit' form in the VET@HOME system. It includes a search bar at the top right, a title field 'Unit Name', and a 'Unit Tag' field. A large dashed box is intended for a video, with the text 'Add Unit video' and icons for YouTube and Vimeo. Below this is a text area for 'What is the unit about'. Further down are fields for 'Unit duration' (set to 'Unlimited Duration'), a 'Free Unit' toggle switch, a 'Unit Forum' field with a 'Type a keyword' placeholder, a 'Connect Assignments' field with an 'Add+' button, an 'Attachments' field with a '+' button, and a 'Practice Questions' section with 'Select Questions from Tags' and 'Select/Create Questions' options. At the bottom, there are 'Add Unit' and 'Cancel' buttons.

Како заклучок, претходно 4-те истражени типови на единици (Видео/Аудио/Мултимедија/Текст) имаат слична структура и функционалности и се разликуваат според видот на датотеките или ресурсите за учење што може да се прикачат и складираат во базата на податоци на платформата. Инструкторите се поканети да ги истражат можностите во детали и да споделат повратни информации со развивачите на платформата.

Следните два „градежни елементи“ на структурата на курсот се квизовите и задачите. И тие ќе се разгледуваат како група, бидејќи имаат слична цел - да го испитаат нивото на постигање на учениците и да ја проценат нивната сукцесија на обуката.

Слично како и единиците, кога се додава **КВИЗ** во наставната програма на курсот, платформата му дава избор на инструкторот во однос на неговиот тип:

Во овој случај, инструкторот може да избере да додаде едноставен квиз кој ќе отвори страница за вметнување и поставување на сите детали и параметри како што е направено за единиците:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

E LEARNING REGISTERED

File, type to search...

Quiz Title

Quiz type +

What is the quiz about

T [s]

Course (?) Type a keyword

Quiz Duration (?) 5Minutes

Auto Evaluate Results (?)

Number of questions per page (?) 1

Number of Extra Quiz Retakes (?) 0

Post Quiz Message (?)

T [s]

Show results after submission (?)

Add Check Answer Switch (?)

Randomize Quiz Questions (?)

Enable access to quiz to non logged in users (?)

Show submit button on last question (?)

Show print results button (?)

Start date (?)

End date (?)

Questions Total marks 0

Questions set

Она што е различно овде е тоа што Квизот ќе биде составен од претходно дефинирани прашања како што е објаснето погоре и тоа ќе биде поврзано со проценката на перформансите на ученикот бидејќи инструкторот треба да ги дефинира вкупните оценки (поени) што секој квиз ќе ги даде на финалната евалуација.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Динамичниот квиз е различен од Едноставниот со неговата способност да ги извади прашањата со претходно дефинирани ознаки за секции и на тој начин да ја меша листата на прашања секој пат. Последната опција за прикачување на пакетот квиз е дизајнирана само за типот на пакет SCORM 1.2.

Соодветно, Квизовите се користат како елемент на функционалноста за оценување и евалуација на платформата. Во случајот со проектот VET@HOME, оваа функционалност беше развиена за цели на тестирање, но квизовите не беа вклучени во курсевите VET@HOME за готвачи со оглед на практичниот карактер на обуката што се спроведуваше.

Задачите се последниот градежен елемент во наставната програма на предметот и се користат примарно за да им се дадат задачи на студентите за само-подготовка. Задачите може да се реализираат индивидуално или во групи и се дизајнирани и вклучени во наставната програма за да ги натераат учениците да реализираат одредени задачи и да постигнат одредени резултати. Во случајот VET@HOME, задачите се користат и како елемент на оценувањето и евалуацијата и тие се планирани во наставната програма да се дадат во одреден момент од напредокот на курсот. Ова се прави од неколку причини, меѓу кои:

- Задачите се планираат по низа активности за самостојно учење што ги спроведуваат учениците поединечно и тоа се првите активности кои бараат проактивно однесување и учење од учениците;
- Се користат како педагошка алатка за мотивирање на учениците да учат редовно и дадени во одреден момент задачите обезбедуваат ангажираност на учениците во процесот на учење;
- Тие се првата (закажана) интеракција помеѓу ученикот и инструкторот кога инструкторот ја прима работата на ученикот и добива идеја за напредокот на ученикот во обуката. Соодветно, задачите може да бидат проследени со повратни информации и упатства од инструкторот до ученикот кои теми треба повеќе да се изучуваат или дури може да доведат до промена во наставниот пристап на инструкторот.
- Поставувањето задачи како елемент на финалната евалуација (со мал, но сепак опиплив ефект врз завршната оценка) ги мотивира учениците да ја следат својата програма и постојано да ја подобруваат нивната изведба..

При подготовка и прикачување на задача, инструкторот може да избира и помеѓу Едноставен тип и тип на испраќање. Разликата меѓу нив е во тоа што во Simple тип студентите треба да ја спроведат задачата и да ја достават задачата во платформата, додека во типот Upload студентот треба да обезбеди специфичен тип на приврзаност кон својата работа за да ја докаже изведбата.

И двата типа на задачи може да бидат вклучени или не во финалната евалуација (по одлука на инструкторот), како и да претпоставуваат дека треба да се спроведат во одреден временски период (треба да се одреди датумот на почеток и крај). Следните две слики ги визуелизираат функционалностите и параметрите што може да се постават и прилагодат во двата типа на задачи:

Едноставна задача

Section 1 ×

+ Section + Unit
+ Quiz + Assignment

Assignment Name

Assignment Marks Set Maximum Score

Assignment Duration ? ✎

Include in Course ?

Include in Evaluation ?

Assignment statement ?

Start date ?

End date ?

Add Assignment Cancel

Поставете задача

Title , type to search... Q

Unit Name

Assignment type +

Assignment Marks ?

Assignment Duration ? 86400Days ✎

Include in Course ? Type a keyword

Include in Evaluation ?

Attachment Type ?

Select attachment types

JPG	GIF	PNG	PDF	PSD	DOC	DOCX	PPT	PPTX	PPS	PPSX	ODT	XLS
XLSX	MP3	M4A	OGG	WAV	WMA	MP4	M4V	MOV	WMV	AVI	MPG	
OGV	3GP	3G2	FLV	WEBM	APK	RAR	ZIP					

Attachment Size (in MB) ? 2

Attachment Size (in MB)

Assignment statement ?

T [s]

Start date ?

End date ?

Add Assignment Cancel

По завршувањето на градењето на наставната програма во курсот, следен и последен чекор што треба да се направи е да се провери и прилагоди страницата „Пристапност“, каде што може да се завршат конечните поставки.

The screenshot shows the 'ACCESSIBILITY' settings page in the VET@HOME platform. The page has a dark blue header with the VET@HOME logo and navigation links. A progress bar at the top indicates the current step in the course creation process. The main content area contains four settings cards: 'Free Course' (toggle off), 'Product' (No Price), 'Enable Partial Free Course' (toggle off), and 'Apply for Course' (toggle off). A 'Publish' button is located at the bottom right. A 'Back to Accessibility' button with '1 / 4 changes' is also visible.

Во платформата е интегрирана опција за дозволување платени и бесплатни курсеви. Ако курсот е структуриран во делови, тогаш опционално може да има диференцијација во пристапноста до курсевите (некои делови може да бидат понудени од провајдерите како платени, а други делови може да се нудат бесплатно). Засега оваа функција не се користи бидејќи платформата VET@HOME е наменета за пилотирање на наставната програма на проектот и не е дизајнирана да нуди платени обуки, но сепак функционалноста е достапна и може дополнително да се тестира доколку е потребно.

Постои уште една функција за проактивна покана на апликантот која исто така може да се активира на крајот од зградата на курсот што му овозможува на инструкторот да таргетира одредена група на потенцијални ученици (на пример ова може да биде една класа ученици во училиштето, или една група специјализанти во центарот за стручно образование и обука кои се запишале на курсот Кук) и да им испратат директни покани за пријавување/запишување на курсот.

ВАЖНО: Целата досегашна работа мора да се зачува со притискање на копчето „**PUBLISH**“. Ова е последниот чекор за да го активирате Курсот и да го направите видлив на платформата VET@HOME. Сите незачувани/необјавени дела ќе бидат изгубени. Откако ќе се вклучи, курсот ќе се појави на платформата и портфолиото на инструктор и ќе биде додаден на списокот со курсеви.

Дури и по објавувањето, кој било од курсевите создадени од инструктор може да се уредува и прилагоди на сопствените потреби на одредена група студенти или целна публика, врз основа на анализа од следењето на метриката акумулирана на претходниот или тековниот напредок на курсот.

Водич за слушателите од далечина/он-лајн

Платформата VET@HOME е специјално дизајнирана алатка за поддршка на инструкторите во водењето на практичната обука за професијата готвач од далечина или во онлајн режим. За ова платформата обезбедува збир на **средства за комуникација** како што се:

- **Табла за соопштенија и вести** – каде што инструкторот може да остави пораки или да објави важна објава за студентите во неговиот/нејзиниот курс, информирајќи ги за важните рокови или параметри на очекуваната изведба, давајќи им насоки во однос на содржината на обуката итн. Таблата со огласи и вести се користи како алатка за комуникација во една насока, но во исто време ја доставува пораката до сите засегнати страни;
- **Одборот за прашања/дискусии** – уште една моќна алатка за директна интеракција и комуникација помеѓу учесниците на еден курс. Сите поставени прашања овде треба да бидат соодветно одговорени и на тој начин да се создаде базен од готови решенија кои ќе бидат прегледани од сите студенти во еден предмет. Формата на комуникација го стимулира и заемното учење меѓу учениците, размената на искуства и насочувањето од врсниците;
- **Форуми на единицата** - тие служат како затворена (приватна) виртуелна просторија, обединувајќи ги сите корисници доделени на одреден курс (инструктор и студенти) и обезбедувајќи виртуелна просторија за дискусија за многу специфична тема. Форумите може ефективно да се користат како брзо средство за интеракција и насоки тренер-приправник и приправник-приправник;

Во однос на наставните методи кои се применуваат на курсевите VET@HOME, наставната програма предвидува уште една иновативна форма на настава, имено **виртуелната практика**. Покрај педагошката активност, овие виртуелни состаноци може да се користат и како алатка за комуникација која ќе му помогне на наставникот да воспостави личен контакт со учениците (иако е онлајн), да го провери нивниот напредок и да им даде лични насоки во процесот.

Исто така, инструкторот може да обезбеди сеопфатна повратна информација во процесот на оценување на задачите на учениците. Откако ќе се достави преку платформата, работата на студентот не само што ќе биде прегледана и оценета од страна на инструкторот, туку ќе послужи и како показател за напредокот на учениците и ќе биде добар повод за инструкторот да обезбеди некои вредни сознанија и повратни информации за ученик над својата работа. Ова ќе го ориентира ученикот што направил добро и што треба да се подобри.

Навигација во образование насочено кон ученикот

Инструкторите мора да бидат свесни дека би имале многу пошироко изборно мени и на тој начин ќе бидат подготвени да одговорат на прашањата на учениците и правилно да ги навигираат во процесот на пристап и користење на платформата.

Затоа, многу е важно инструкторот однапред да подготви детални писмени упатства за сите активности што треба да се спроведат во текот, да постави правилни правила

и рокови за секоја активност и да ги објави овие информации што е можно порано (по можност пред почетокот на курсот). Ова ќе им овозможи на студентите посамостојно да се движат низ обуката, да ја изберат својата следна активност (ако е дозволено темите да се обработуваат не во одредена секвенца), да изберат време за учење и вежбање дома во зависност од нивната лична достапност, да се изберат обрасците и опциите за оценување (ако такви се дозволени) итн.

Платформата VET@HOME овозможува многу флексибилен процес на обука во зависност од начинот на структурирање на наставната програма и изборот на типот на компоненти и активности за обука и целосно се однесува на концептот на образование насочено кон ученикот. Во основа, штом ќе се структурира курсот може да се множи и модифицира повеќе пати за да се вклопи во потребите на ученикот и на тој начин да се наведат повеќе **индивидуални патеки за учење**.

Соодветно, користејќи ги ресурсите и функционалностите на платформата, инструкторот може да изгради курс на кој му треба минимален прекин на процесот на учење од страна на инструкторот и да се фокусира на неговата улога како ментор наместо на наставник.

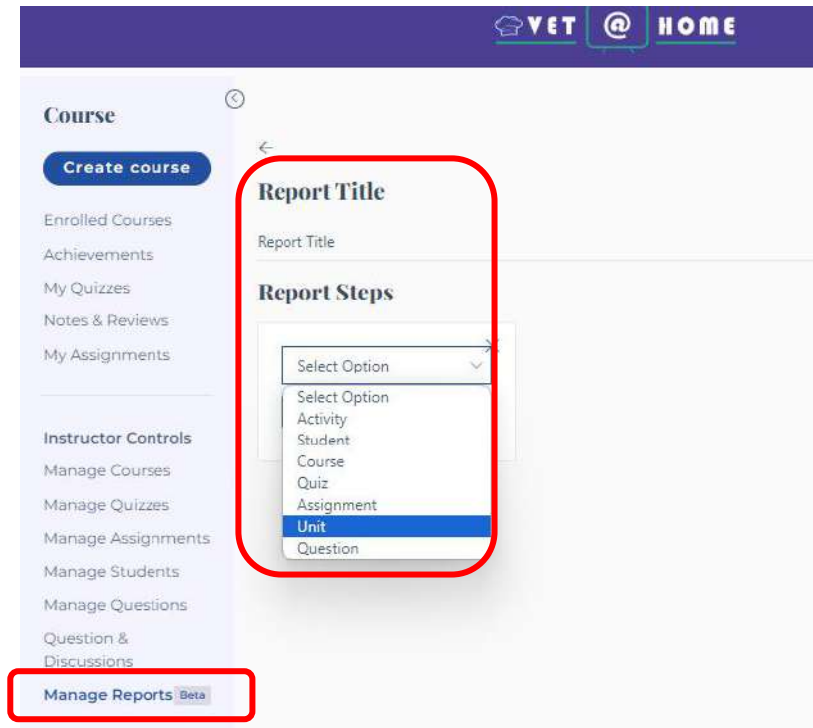
Оценете ги перформансите на специјалистите

Конечната евалуација на перформансите на учениците во секој случај ќе се заснова на параметрите поставени во конкретната програма на курсот. Затоа во наставната програма VET@HOME за виртуелна практична обука за професијата готвач, активностите и параметрите за оценување се претставени со големи детали, вклучувајќи форма на оценување (оценување задачи, практичен испит), времетраење на активностите за оценување, тело за оценување (Инструктор или испитна табла), формули за пресметување на конечната оценка (резиме на резултатите од одделните активности за оценување со назначената релативна тежина) итн. (со користење на модулот за е-оценување).

Функцијата за автоматизирано е-оценување е вградена во платформата преку два од елементите што ја составуваат структурата на курсот како што е објаснето погоре: Квиз и Задача, но сепак платформата дозволува други форми на оценување (на пример, практичен испит). Одговорноста на инструкторот ќе биде да избере и примени соодветна комбинација на алатки за автоматско и рачно оценување со цел да се обезбеди постигнување на планираните резултати од учењето и да се гарантира фер и транспарентен третман на учениците во процесот на оценување.

Покрај тоа, инструкторот има моќна алатка обезбедена од платформата, имено модулот за известување. Достапно е од Главното мени, подменито „Управување со извештаи“.

Функционалностите на платформата овде му овозможуваат на инструкторот да има длабок увид и разбирање за процесите што се случуваат во неговите/нејзините курсеви. Извештаите може да се извадат од повеќе фактори, како што се: по активност, од одреден студент, по курс, по единица, со квиз или задача, итн. Ова му овозможува на инструкторот да го следи и оценува не само изведбата на еден студент, но да го оцени успехот на курсевите и воопшто обезбедената обука и да направи подобрувања на неговата работа како креатор на курсевите. Поединечните членови на платформата (а особено студентите) можат да се следат преку различни клучни индикатори за изведба (KPIs).

The screenshot shows the 'All Members' page in the VET@HOME platform. The sidebar on the left contains navigation options: Dashboard, Courses, Activity, Profile, Shop, All Members (highlighted with a red box), and Forums. The main content area is titled 'All Members' and includes a search bar, a 'Create member' button, and a 'Bulk Action' checkbox. Below this is a list of members with columns for name, status, and actions. The members listed are: Pablo Jiménez Cabrera, Ivelin Naydenov, admin, Alekristovskiz@gmail.com, Alekristovskiz@gmail.com, Ana Sofia, Ana Marusa, Ana Robres, and André Neves. The 'All Members' menu item in the sidebar is highlighted with a red box.

Статистиката што платформата може да ја извлече преку другите менија од контролите на инструкторите (на пр. Управувај со курсот, Управувај со квизови, Управувај со задачи, управувај со студенти итн.) се доста импресивни и се исто така корисна алатка во управувањето со процесот на оценување и со студентите статусот воопшто.

The screenshot shows the 'Course' page in the VET@HOME platform. The sidebar on the left contains navigation options: Create course, Enrolled Courses, Achievements, My Quizzes, Notes & Reviews, My Assignments, Instructor Controls, Manage Courses, Manage Quizzes, Manage Assignments, Manage Students (highlighted with a red box), Manage Questions, Question & Discussions, and Manage Reports. The main content area is titled 'Course' and includes a search bar and a table of students. The table has columns for Student, Status, Marks, and Actions. The students listed are: Jelisaveta Bjekovic, Elena, Maja Arizankoska, Angela Krstoska, Angel Stojanovski, Alekristovskiz@gmail.com, Angel Stojanovski, Alekristovskiz@gmail.com, Aleksandra Ariskij, vojilana.balic.vecsnaj@skola.hr, Corina Mintilo, Mladen Marušić, edjander.pinto, fabio viegas, Sara Postiga, Mariana Cruz, juliyana aquino, jose nugusira, hugo regufe, catarina cunha, Bruno Braga, Ana Sofia, Lucia Matei, Elena Kostadinova, and Proençã Portugal.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

2. Педагошки стратегии за испорака на онлајн-базирана практична обука

Додека во првиот дел од овој документ – Протоколот – ги истраживме процедурите што треба да се следат за да се дизајнираат и имплементираат курсеви за виртуелна практична обука во општиот случај, овде ќе се фокусираме повеќе на практичната имплементација на курсевите преку конкретни предлози и насоки, базирани на искуството на проектните партнери, како и на научените лекции за време на пандемијата COVID-19 споделени од клучните актери во стручното образование и обука.

На прво место, ефикасноста на онлајн обуката зависи од следниве точки: студент, тим на обучувачи, педагошка методологија, содржина и технолошка поставка.

Можеме да истакнеме **3 типа на стратегии за дизајнирање на онлајн обуката:**

1. Модел во центарот на системот и технологијата на платформата.

Се смета дека ги содржи сите елементи за учењето да се одвива. Протагонистите на чинот на учење, наставниците и учениците, играат секундарна улога во однос на доволноста на системот.

2. Модел фокусиран на ученикот или самоучење.

Се смета дека ученикот е способен сам да го развие процесот на учење со помош на системот или платформата. Ученикот е подготвен и способен сам да учи. Улогата на наставникот е споредна или речиси и да не постои. Во овој случај, содржината мора да го замени наставникот.

3. Модел фокусиран на наставник.

Технолошкиот аспект е во служба на наставната дејност на наставниците како на часовите лице в лице. Се менуваат само средствата за комуникација со учениците. Во овој случај, се користат медиуми за комуникација во живо како што се разговори, видео конференции итн.

Во текот на Протоколот и Водичот, ја истакнавме важноста на обучувачот, сметаме дека треба да се истакнат неговата/нејзината улога и функции, бидејќи промените во практичната обука базирана на интернет треба да земат предвид различни аспекти.

Наједноставниот начин е да се сумираат ставовите на обучувачот во 2: реактивни или проактивни.

РЕАКТИВЕН = кога обучувачот чека специјализантот да побара помош и реагира на тоа барање. Во овој случај, оценките обично се прашалници со повеќекратни избори.

ПРОАКТИВНО = кога тренерот има иницијатива во некои делови од процесот на обука, евалуација, поттикнување, индивидуални пораки за мотивација итн.

Но, сложениот свет на онлајн-базирана практична обука отстапува место за да се земат предвид голем број суштински функции на тренерот на далечина, кои се разбираат од тешкотиите со кои лицето се соочува во самиот процес на само-тренинг, дури и ако тој /има доволно средства во однос на време, материјал и сл.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Проблемите и функциите на тренерот што произлегуваат од нив се опишани подолу:

1. Мотивациска функција.
2. Активирачка функција на критичката смисла.
3. Активирачка функција на учество.
4. Ориентирана функција на процесите на настава и учење.
5. Улога на дизајнер на соодветни наставни помагала да ја замени улогата на наставникот.
6. Дисциплинска функција.
7. Функција на испитување на недостатоците и потенцијалите.

Прво, секоја акција за обука вклучува напор. Ученикот е подготвен да вложи напор доколку на крајот сака да биде соодветно награден. Како може тренерот да постигне почетна мотивација за ова? Како може да ја одржи оваа мотивација? Во оваа смисла, тренерот ја има улогата на мотиватор на приправникот.

Второ, не сите луѓе се способни да ги знаат сопствените недостатоци. Ним им е потребен совет од експерт кој ќе ги води за нивното можно постоење преку предизвикување самоанализа и лични докази за нивното постоење. Затоа е суштинска функцијата за испитување на недостатоците и потенцијалите.

Трето, на ист начин, капацитетот за самонасочување е исто така важен проблем. Ретко кој има направено вежби за самодисциплина, така што во повеќето постапки од нашиот живот дисциплината ни ја наметнува некој друг. Затоа, потребна е дисциплинска функција.

Четврто, повеќето возрасни луѓе ја изгубиле навиката да учат. Традиционално, системот за учење се заснова на објаснувањата на наставникот, заборавајќи на учењето на стратегии и техники на учење. Затоа е неопходно обучувачот да има водечка улога во процесот на студирање.

На петтото место комплементарно на горенаведеното е улогата на медиумите. Лицето зазема пасивна позиција кога прима податоци. Што се случува кога ова второ лице го нема? Неопходна е активирачка функција на критичката смисла.

На 6-то место, самопочитта е клучна: ученикот може да не се смета себеси за способен. Во одредена смисла тој/таа презема дел од улогата на наставникот и може да има големи сомневања за неговата/нејзината способност да ги игра двете улоги. Наставниот материјал треба да ја преземе оваа улога. Мора трајно да ги предвидува потребите на ученикот за да се постигне таторската функција. Ова е причината зошто тренерот на далечина ја игра улогата на дизајнер на соодветни наставни помагала.

Седмата функција на обучувачот е да обезбеди интерактивност: Традиционалната обука ги распределуваше улогите на следниов начин: Наставникот беше активен субјект на кој почиваа сите одлуки; ученикот беше пасивен субјект. Обуката се спроведуваше за и од ученикот, но без ученикот. Односно, без да се води сметка за нивната улога и нивниот придонес во процесот. Новата обука се заснова на потребата ученикот да земе активно учество во процесот на учење. Ова е уште поочигледно кога контактот помеѓу наставникот и ученикот не се одржува на постојана основа. Ова е причината зошто тренерот мора да игра активирачка улога во учеството.

2.1. Структурирање на практична обука базирана на интернет

2.1.1. Предложени методи на испорака, наставни методологии и технологии

Во овој дел најпрво ќе направиме брз преглед на главните методи за испорака на обука, наставните методологии и технологии што ги користат воспитувачите и нивната преносливост во онлајн средина за учење. Потоа ќе ја разгледаме употребата на овие методи во земјите на партнерите и главните наоди од нивната практична примена што ги споделија наставниците и давателите на СОО.

Бидејќи заклучувањата беа спроведени насекаде за време на пандемијата СОВИД-19, институциите за стручно образование и обука (училишта, центри за стручно образование и обука, центри за обука за возрасни итн.) исто така беа затворени, давателите на СОО ги напуштија часовите лице в лице и активностите на кампусот и почна да нуди учење на далечина. Соодветно, учењето на далечина е модалитет во кој процесите на настава и учење се одвиваат од далечина, што значи дека учениците не се физички присутни во училницата. За неколку години ова стана нов нормален начин на испорака на образование и обука. Онлајн учењето на далечина беше најчесто применетата алтернатива на традиционалната обука во класот, но беше оспорена од спецификите на практичната обука во секторот СОО, вклучително и за професии како готвачот. Многу провајдери на СОО изјавија дека онлајн практичната обука не е целосно замена за присутната, и дека всушност биле во право, така што друга алтернатива за овие професии требало да биде испорачана за комбинирано учење (исто така познато како хибридно учење). Последното беше усвоено како пристап кон образованието што ги комбинира онлајн едукативните материјали и можностите за интеракција преку Интернет со традиционалните методи на училница засновани на места.

И покрај начинот на испорака што го избраа давателите на СОО за обезбедување практично стручно образование и обука, постојат голем број методи на испорака како што се испитани во литературата кои обезбедуваат различни алатки за организација на процесот на учење од кои може да се изберат. Анализата на методите на испорака што се користат за време на пандемијата го опишува следново: дискусии (вклучува отворена комуникација помеѓу обучувачот и слушателите, при што обучувачот ги охрабрува специјализантите да учествуваат во учењето со активно размислување за некоја тема); предавања (предавач зборува за одредена тема или област на експертиза долго време без никаков придонес од присутните); учење од далечина (обука помеѓу учител и специјализанти преку онлајн портал или платформа, која обично се одвива преку сесии за видеоконференции); е-учење (приправниците учат од далечина преку посветена едукативна платформа, без посетување на часови во живо или таторство); сценарија (приправник кој дискутира за одредена пример сцена или настан и како ефикасно да се справи со ситуацијата); студии на случај (учење преку примери што ги дава обучувачот); игри за учење (користете различни сценарија за да ги поттикнете слушателите да донесуваат и оправдуваат одлуки на работното место); моделирање итн.

Од најголема важност за квалитетот на обезбедената виртуелна практична обука е користењето на соодветна платформа (LMS) или комбинација на онлајн-базирани апликации кои даваат можност за: онлајн испорака на обука (поставување информации и датотеки, проектирање видеа, организирање онлајн сесии итн.); онлајн комуникација и интеракција помеѓу вклучените страни во процесот на обука (приватна комуникација, групна комуникација, јавна комуникација); следење и евидентирање на главните параметри на процесот на обука (водење дневници,

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

евиденција, следливост на процесите и дејствијата); и организирање на оценувањето на учениците на далечина и онлајн (е-квизови, тестови, испити и сл.). Овде можеме да споменеме неколку платформи за е-учење кои беа популарни и широко користени за време на пандемијата и затоа беа истражени во рамките на проектот VET@HOME како модели за структурирање на проектната платформа: Coursera, Moodle, GoogleClassroom, MasterClass, SkillShare, Udemy итн. Како што споменавме погоре, некои од функционалностите наведени погоре може да се интегрираат во платформата со вградување на различни апликации и алатки.

Кои се важните аспекти што треба да се земат предвид кога треба да изберете платформа за обезбедување онлајн практична обука? Еве листа на критериуми за споредба кои препорачуваме да се применат кога станува збор за овој избор:

- **од перспектива на корисниците:**
 - Капацитет за сертификација
 - Можност за трошоци и плаќање
 - Навигација на ниво и оценување / напредок што може да се следи
 - Карактеристики за поддршка
 - Алатки за споделување медиуми
 - Интеграција на базата на податоци за работниот тек (поднесување домашна задача, задачи, пристап до библиотека и дополнителни материјали, итн.)
 - Способност за управување со училница за повеќе корисници
 - Бесплатни проби и демо опција
 - Управување со времето
 - Кориснички форум / осврти на корисници
- **од административна перспектива**
 - Напредокот што може да се следи
 - Интеграција на видео содржини
 - Ученик – Функционалност за комуникација на наставникот
 - Функционалност за надзор
 - Интеграција на базата на податоци за работниот тек (поднесување домашна задача, задачи, пристап до библиотека и дополнителни материјали, итн.)
 - Способност за управување со училница за повеќе корисници
 - Бесплатни проби и демо опција
 - Способност за плаќање
 - Карактеристики за поддршка
 - Алатки за споделување медиуми.

Изборот и комбинацијата на методите на испорака, методологиите, како и технологиите за нивна примена е оставено на одлука на давателите на СОО.

Сега да ги погледнеме резултатите и мислењата, како и наодите добиени од партнерите во процесот на истражување на искуството на давателите на СОО и студентите за време на пандемијата COVID-19.

Бугарија:

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Во Бугарија пандемијата ги фати неспремни наставниците по кулинарска уметност и готвење, а особено по практична обука. Повеќето од давателите на СОО ја откажаа или ја прекинаа практичната обука воопшто, или ја ограничија на достапните технички алатки и решенија кои исто така беа непознати за повеќето од нив во тој момент. Со континуираната ситуација на заклучување во одреден момент, давателите на СОО почнаа да бараат начин да ги заменат практичните лекции лице в лице со користење на различни платформи и технологии, како што се Zoom, MS Team, итн. Позитивниот аспект на ова беше одржливоста на поврзаноста на специјализантите и студентите со процесот на учење преку онлајн состаноци со обучувачите, но квалитетот на обуката беше многу потценет. Повеќето од наставниците останаа без поддршка или инструкции како да транзитираат преку онлајн практичната обука, па користеа различни пристапи за да ги ангажираат специјализантите во процесот на учење, како на пр:

- испраќање преку е-пошта или групи на социјални медиуми темите за практичната обука (вклучувајќи ја потврдата со состојки, количини, опишани технолошки процедури што треба да се спроведат, потребна опрема и апарати, инструкции, фотографии од готовото јадење, видеа доколку се достапни итн.) , потоа давање рок на специјализантите да ја реализираат задачата дома и да испратат фотографии од готовиот производ. Доколку е потребно, личните консултации беа обезбедени преку телефон или други опции за разговор;
- објаснување преку видеоконференциско поврзување на главните процедури наставникот зборува пред камера од дома (користејќи MS Teams, итн.) и слушателите/учениците слушаат и запишуваат. Поттикнување на учениците дополнително да бараат релевантни информации и видеа. Потоа специјализантите сами дома ја подготвуваат задачата. Не беа дадени повратни информации за специјализантите во овие случаи;
- избор на фотографии и видеа достапни на Интернет од страна на наставникот за секоја задача. Потоа нивно испраќање до специјализантите/студентите заедно со писмени упатства за подготовка дома. Учениците ги презентираа резултатите за време на нивните онлајн часови преку избраната платформа од училиштето/Центарот за стручно образование и обука.
- кога наставникот и учениците можеа да користат камери дома, наставникот демонстрираше пред камерата во својата кујна, а специјализантите ги повторуваа задачите во нивните домови со вклучени камери. Ова беше можеби најуспешното искуство, бидејќи даваше можност за поставување прашања и давање инструкции и поддршка од наставникот во реално време. Тешкотиите овде беа поврзани со чистата конекција во некои случаи, постојан прекин и бучна онлајн средина со сите учесници кои се активни во исто време, технички проблеми поврзани со недоволна опрема итн.

Во однос на учењето засновано на работа, воопшто немаше практики за обука (работни сместувања) спроведени во земјата за време на пандемијата COVID-19. Повеќето угостителски објекти беа принудени да затворат и тоа не само што не беше возможно, туку всушност беше забрането. Компаниите и таторите на компанијата не можеа да ја реорганизираат својата работа на начин за да можат воопшто да сместат чираци во ресторанскиот сектор.

Од нашето искуство со интервјуираните обучувачи/наставници, постојат неколку клучни аспекти кои треба да се земат предвид при изборот на соодветни методи за

испорака, наставни методологии и технологии за испорака на практична обука во кулинарски уметности:

- прилагодување на образовниот план на учење на далечина
- недостаток на технолошки средства или несоодветни
- недостаток на специфични ресурси и материјали за учење
- недостаток на структурирана онлајн образовна средина погодна за практична обука (повеќето од широко користените платформи се дизајнирани за домашна канцеларија или теоретска настава)

Многу наставници изјавуваат дека не гледаат никаква предност во далечниот начин на практична обука. Некои од нив гледаат каков било потенцијал во мешаното учење (далечно+лице в лице). Повеќето од нив претпочитаат практична обука во присуство главно поради тешкотиите наведени погоре.

Португалија:

Во однос на технологиите што се користат за спроведување на обуката преку Интернет во пракса во Португалија, можеме да кажеме дека електронските уреди (компјутери, камери, мобилни телефони, таблети) како и дигиталните медиуми беа широко користени за поддршка на образованието и обуката во училиштата и/или центрите за стручно образование и обука. Како примери може да ги посочиме онлајн платформите, како што се: Moodle, Zoom, MS Teams, Google meet, Kahoot итн.

Овие технологии и дигитални платформи овозможуваат да има синхрони и асинхрони сесии, споделување екран, практични демонстрации, да се прикажуваат PowerPoint презентации, подкасти и телевизиски емисии, да се користат приклучоци во некоја платформа како што се разговори и форуми за асинхрони сесии и начин на комуникација помеѓу тренерите - тренер.

На овој начин се заклучува дека обучувачите морале да ги организираат своите сесии за да бидат што попрактични. Организираа практични сесии со тематски видеа, телевизиски програми, PowerPoint, демонстрации, а уште поважно беше што специјализантите/учениците подготвуваа јадења во нивните домови. Во овој случај, од специјализантите беше побарано да направат индивидуално истражување пред да направат рецепт.

Исто така, некои дадени одговори, наведоа дека друг од методите е користење на видеа што обучувачите веќе ги подготвиле и ги објаснуваат сите чекори за спроведување на рецепт. На овој начин се користеа активни, изложувачки, демонстративни методи.

Од перспектива на специјализантите, најдобрите методи за обука во смисла на позитивни повратни информации се однесуваат на практична работа, проектирање и гледање филмови и видеа, спроведување на истражување на рецепт, управување со времето и концентрација за оптимизирање на користењето на ресурсите, споделување екран.

Шпанија:

Кога станува збор за објаснување на методите за испорака и наставните методологии кои се погодни за онлајн практична обука и за добрите и лошите страни, можеме да

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

ги групираме по тип во два: синхрони (пренос во живо на сесијата до студентите) и асинхрони сесии (кога ученикот може да пристапи до видеото или друг материјал за обука кога и да посака, а не во исто време кога тоа го прави наставникот).

Во случај на синхрони сесии, може да се користат платформи како Google Meet, Zoom, MStamps. Некои од позитивните точки се: 100% учество и непосредност бидејќи секој може да учествува и да поставува прашања. Но, недостатоците се исто така важни бидејќи учениците, со тоа што можат да комуницираат, многу прекинуваат (некои можеби не се навикнати на тоа и може да има проблеми со видео и аудио). За да функционира добро, микрофоните треба да се исклучат и учениците да кренат раце кога сакаат да комуницираат, во спротивно интеракцијата може да биде хаос бидејќи наставникот додека готви или покажува нешто, не може да ги исклучи микрофоните или да го „вклучи звукот“.

Средината помеѓу синхрониот и асинхрониот режим е да се емитува сесијата за учење преку онлајн платформата за е-учење во реално време, а учениците можат да комуницираат преку разговорот на платформата за е-учење, без вербално, за да поставуваат прашања, така што наставникот не мора да ги исклучува или „вклучи“ микрофоните за да избегне хаос, тој/таа може да ги види на екранот прашањата/коментарите на учениците кои се онлајн и да одговори на нивните сомнежи. Овој режим е многу поефективен затоа што студентите можат да го гледаат видеото без прекини, плус можат да го гледаат неколку пати од дома. Сепак, како и секој режим, има некои недостатоци: студентите можеа да комуницираат само преку разговор/пишување, а во исто време, овој вид на стриминг преку платформата за е-учење троши многу пропушен опсег што може да создаде конфликти и може да го забави Видео.

Асинхрониот режим има една позитивна точка: дека учениците можат да го гледаат видеото секогаш кога имаат време, не мора да пристапуваат до него истовремено со наставникот. Но, негативниот аспект е поврзан со неможноста за интеракција и поставување прашања, што може да има последици врз процесот на учење.

Северна Македонија:

Во динамичниот пејзаж на образовниот систем, методите кои се применуваат за да се пренесе знаењето поминаа низ трансформативна еволуција, одразувајќи ја интеграцијата на технологијата и променливите потреби на учениците. Образовниот систем, некогаш закотвен првенствено во традиционалниот метод на настава лице-в-лице, ги прошири своите хоризонти за да опфати спектар на наставни методи кои се грижат за различни стилови на учење и преференции. Трансформацијата најмногу беше забележана во периодот на COVID-19. Оваа еволуција може да се види преку традиционалните методи лице в лице, комбинирано учење и е-учење, од кои секоја претставува единствен пристап кон педагогијата.

За жал, COVID-19 беше директен удар за образовниот систем во Северна Македонија, особено за струките за стручно образование и обука каде што има практична обука, вклучително и професијата Готвач. Во тој момент можеше да се забележи неподготвеноста на државата да се справи со промените кои требаше брзо да се случат во областа на образованието, па така подолг период струките СОО воопшто не се изучуваа, се разгледуваше само теоретскиот дел, додека практичниот дел воопшто не бил реализиран или се реализирал во неструктурирани услови каде што самиот

обучувач одредувал на кој начин ќе го одржи и како ќе се врши оценувањето на учениците.

Оваа ситуација беше распространета и во формалниот и во неформалниот систем.

По олабавувањето на мерките за заштита од COVID-19, предавањата беа претежно комбинирани (комбинирани - теоретскиот дел онлајн, додека практичниот дел во помали групи, според активните мерки, но сепак со физичко присуство). Само мал процент од образовните институции успеале да се прилагодат на ситуацијата и да ја спроведуваат наставата од далечина користејќи дигитални алатки.

Во однос на употребените техники, повеќето од нив комуницирале со студентите преку MS Teams или ZOOM платформата, додека работните задачи ги споделувале преку е-пошта, директна комуникација преку Viber, WhatsApp, со споделување видеа (кои сами ги снимиле или ги преземале од Интернет), презентации, споделување врски со информации и материјали.

Обучувачите генерално не се љубители на учењето на далечина за практична обука, но признаваат дека употребата на технологија може да биде од корист за нив и за студентите да го прошират контекстот на материјалите, што е подлабока комуникација меѓу нив и студентите и употребените алатки. Мнозинството од нив го разгледуваат комбинираното учење како форма на настава.

Хрватска:

Методите на испорака користени за време на COVID-19 беа добар пример за тоа како различни делови од часовите може да се комбинираат со користење на различни методи на испорака. Повеќето од часовите се одржуваа со комбинирање лице в лице и далечина. Работата дома беше охрабрена, но кога се укажа можност, часовите се одржуваа лице в лице во училиштата. За некои наставници користењето дигитални алатки за создавање различни методи на учење беше позитивно искуство. Повеќето од учениците практичната работа ја завршија во училиште, околу 60%, а некои имаа можност да присуствуваат на WBL надвор од училиште. Во овие случаи, наставниците се одлучија за помали групи со кои беше можно да се одржуваат часови лице в лице. Голем дел од наставниците како најповолен метод го посочија научното учење. На студентите им беа дадени инструкции или преку онлајн предавања каде што се користеа PowerPoint презентации или од страна на наставниците кои се снимаа себеси, по што сите материјали беа достапни во виртуелната училница. Остануваше на самите студенти понатаму да истражуваат дадена тема и како резултат на истражувањето мораше да се направи нешто; или е напишан есеј, подготвен оброк или усна повратна информација преку некаква комуникациска платформа и/или презентација. Учениците дадоа повратна информација дека најмногу се занимаваат со темата кога ќе им дадат соодветни упатства за дадената задача и секако на интересен начин, по што сами ќе го најдат одговорот. Еден од дефинитивните позитивни резултати во однос на употребата на технологијата беше снимањето и монтажата што некои од студентите ги направија навистина добро, но сепак многу од нив имаа проблеми во управувањето со некои од основните дигитални компетенции.

Во Хрватска, онлајн платформата наречена Loomen беше широко користена како виртуелна училница каде што им се даваа задачи на учениците, како и се споделуваа различни материјали. Беше проблем да се натераат сите ученици да ги следат задачите, така што потсетниците се користеа преку повици на мобилен телефон и СМС

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

пораки. Апликацијата Microsoft Teams беше задолжителна за давателите на СОО за време на заклучувањето на COVID-19 и се покажа дека е прифатлива за корисниците, поради што многу училишта сè уште ја користат како формален канал за комуникација каде на учениците им се даваат ажурирани материјали и домашни задачи.

2.1.2. Предложени онлајн ресурси

Врз основа на податоците добиени од прашалниците дистрибуирани низ шалтерите на партнерите, испитаниците споделија различни ресурси базирани на интернет што ги користеле или тестираше за време на пандемијата во обид да ја одржат практичната обука во професиите поврзани со кулинарски уметности. Се разбира, некои беа поадекватни и поефективни од другите, затоа овде ќе ги наведеме главните наоди од истражувањето со нивните добри и лоши страни.

Во основа, транзицијата кон дигитално образование и обука започна одамна. Многу институции за образование и обука се префрлија на: е-настава, е-книги, е-оценување (со платформи, квизови итн.) итн. Дигитализацијата на традиционалните ресурси за настава и обука не е нешто ново, бидејќи овој процес започна со години пред, но пандемијата ги зголеми напорите во оваа насока и ја принуди транзицијата кон дигитална средина за учење. Многу ресурси за обука веќе беа достапни на електронските медиуми (медиуми кои користат електроника или електромеханички средства за публиката да пристапи до содржината) во различни форми: текст/слика/видео/аудио/графички...датотеки, а она што требаше да се направи е да се направат ги достапни онлајн.

Повеќето од наставниците интервјуирани во сите земји на партнери споделија дека еден од нивните главни проблеми за време на пандемијата COVID-19 и принудени да им предаваат практични лекции на учениците за готвење (од дома), е недостатокот на структурирани и погодни за обука на интернет/далечина. режим ресурси за настава и обука. Сите ги имаат потребните книги за наставници, односно ученичките книги, но и двете се само пишани материјали кои даваат одредени информации. Несомнено, дијаграмите, шемите, сликите/фотографиите во овие книги се корисни за визуелизација на процесите и фазите, но тешко дека би можеле да ја заменат демонстрацијата во живо во кујната. Така, со цел да се оптимизира наставниот процес и да се претстават содржините на обуката на поразбирлив начин, повеќето од наставниците користеа различни визуелизирачки и „во движење“ материјали, како што се: видеа, анимирани презентации, дури и квизови за самоподготовка. И покрај тоа што има безброј видеа за различни техники и рецепти достапни на Интернет, за жал нема специјално снимени видеа за обука кои следат одредена структура и ги земаат предвид специфичните вештини што треба да ги стекнат слушателите. Повеќето од видеата се подготвени од ТВ готвачи, кулинарски блогери, непрофесионалци итн. кои често не објаснуваат детално зошто прават одреден чекор или процес (на пример зошто ја ставаме солта или другите вкусови на крајот од подготовка на топло јадење), а тоа е многу важно за специјализанти да го разберат и научат.

Покрај видео ресурсите, специјално снимени за обука, наставниците предлагаат и: дигитални книги за наставници и ученици; PPTs; фото галерии итн. Сето ова треба да биде организирано во една виртуелна средина (платформа, складиште, облак...) и да

може да се пристапи и да се избере од неа според потребите на наставниците и специјализантите.

Еве табела со карактеристики на ресурсите и материјалите што најчесто ги користат наставниците по готвење за време на пандемијата COVID-19 во далечен режим:

Наставни ресурси	Карактеристики
Снимени видео/аудио лекции	<p>Ова се однапред снимени видеа наменети да дадат информации за одредена тема; одлична можност за спроведување на демонстрација на физички активности – како сечење, готвење итн.; овозможуваат истовремено прикажување на визуелни и вербални содржини (инструкторот може да изведува активности додека зборува и ги објаснува своите постапки); дозволете му на ученикот да ја гледа лекцијата повеќе пати додека не ја научи/разбере содржината; овозможуваат премотување назад и напред, со што се пристапува до одреден момент на интерес; дозволувајте споделување со (не) ограничен број гледачи, со што ќе му заштедите време на инструкторот да ја повторува истата демонстрација за секоја нова група.</p> <p>Генерално, претходно снимените видео лекции се сметаа за одлична алатка за обука особено за професијата готвач. Аудио лекциите не беа целосно искористени бидејќи се сметаа дека не се доволни за практична обука во професијата готвач, но сепак може да се користат за презентација на теоретскиот дел од лекциите.</p>
Јавни видеа достапни на Интернет	<p>Овие видеа беа доста често споменувани од страна на обучувачите за готвачки професии како достапен онлајн ресурс за настава. Како што разбравме, тие беа користени како итно решение за замена за потребата од практична обука и особено демонстрации на различни процеси и техники за готвење за време на пандемијата, кога наставниците не беа подготвени да се соочат со предизвикот да обезбедат практична обука во далечна Мод. Во такви случаи, овие видеа беа излез од ситуацијата и ја пополнија празнината што ја отвораше неможноста за физички часови во тренинг кујната.</p> <p>Како што е дадено на пример од страна на обучувачите и инструкторите, некои видеа на YouTube може да бидат многу корисни за илустрација на кулинарски процеси или техники. Оттука, со овие видеа треба да се постапува внимателно бидејќи изворите не се секогаш доверливи и инструкторот треба многу внимателно да ги избира видеата што ги препорачува на учениците.</p>
Презентации	<p>Целта на презентациите е да им се обезбеди на учениците структурата на часот, да се наведат (и објаснат) главните концепти, да се обезбедат повеќе информации за темите итн. За подготовка обично се користат PowerPoint, Canva, Prezi или еквивалентни производи. на презентации. Тие се погодни за воведување на ученикот во лекцијата за време на (онлајн) часот и во исто време може да бидат корисни</p>

	<p>за учениците како белешки во процесот на учење и подготовка за испитување. Во денешно време презентациите може да се анимираат за да се постигне повеќе интерактивна обука и да се привлече вниманието на ученикот. Презентациите беа широко користени за време на режимите на заклучување наметнати од COVID-19, бидејќи се многу популарни, наставниците знаат како да ги подготват, не бараат многу високо ниво на техничка писменост, достапни на речиси сите уреди и формати, тие се лесен за составување и дизајн, како и препознаен од студентите како наставен ресурс итн.</p>
Е-книги	<p>Електронските книги доаѓаат во различни формати и до нив може да се пристапи и пишува со користење на електронски уред. Во основа, ова се традиционални книги за наставници и ученици кои се дигитализирани и достапни на интернет. Нивната цел е да обезбедат структурирано читање за учениците. Во случај на практична обука, е-книгите би можеле да се развијат како прирачници, прирачници, протоколи, итн. предметот, лесен за дистрибуција и лесен за употреба.</p>
Пишани (аудио/видео) инструкции	<p>Во повеќето случаи, инструкциите се обезбедени како пишан документ достапен на интернет, но понекогаш може и да бидат снимени од страна на инструкторот. Овие се елаборирани и насочени кон одредена група (аудитивни) и кон одредена задача (на пр. инструкции за задача, за подготовка за оценување итн.). Таквите инструкции беа испратени/споделени со учениците преку дигитални комуникациски канали или беа достапни за нив онлајн. Инструкциите се сметаат за важен наставен ресурс што треба да се развие за секој курс.</p>
Други	<p>Беа споменати и некои специфични решенија, како што се: пристап до онлајн бази на податоци, графикони, симулации, дури и електронски игри, кои ги надополнија најкористените ресурси како што се наведени погоре.</p>

Сите овие несомнено бараат програми за обука (наставна програма, наставна програма) специјално дизајнирани (или прилагодени) за спроведување на виртуелна практична обука, така што процесот на настава-учење може да тече на организиран и структуриран начин.

2.1.3. Предлог средства за интеракција помеѓу обучувачот и специјализантите

Во однос на предложените средства за интеракција помеѓу учениците/приправниците и наставниците/инструкторите беа споменати многу прашања од страна на интервјуираните засегнати страни при пренесувањето на комуникацијата во дигиталната средина. Сепак, тие посочија некои многу изводливи решенија за онлајн интеракција, како и дадоа одредени преференции за одредени алатки за комуникација.

Овде ќе ги наведеме овие од најмногу до помалку преферирани од учесниците на обуката:

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

A. Непосредни (синхрони) методи на комуникација

Тоа се методи и алатки за комуникација базирани на интернет кои овозможуваат истовремено учество на двајца или повеќе учесници, како и размена на информации (текст, вербална, визуелна итн.) во реално време (во живо). Тие обично бараат итен одговор. Меѓу нив беа споменати следните:

Канали за комуникација	Карактеристики
Системи за управување со учење или платформи за е-учење	<p>Иако LMS и платформите за е-учење имаат прилично поширока цел отколку да служат како канал за комуникација, тие обично одржуваат различни средства за интеракција интегрирани во нивните структури. Тие можат да обезбедат повеќе од една алатка за комуникација и интеракција наставник-ученик и ученик-ученик и тоа ги прави најпреферираните канали за двата актери во процесот на настава-учење. Комбинацијата на специфични алатки што различните платформи ги нудат за оваа намена варира како платформи, но обично спаѓаат во една од следните категории, па затоа нема да ги дискутираме овде. Примери за такви платформи спомнати од засегнатите страни се: Moodle, MS Teams, ZoomLearn, Google Classroom итн.</p> <p>Негативниот аспект овде не е поврзан со функциите на платформите кои за време на пандемијата COVID-19 се покажаа како најдобро решение, туку најчесто се однесуваат на цената на таквите платформи која не е прифатлива за сите даватели на СОО. Постојат неколку едноставни решенија, но сепак специјално дизајнираниот LMS со посебни функционалности е скап и не секогаш оправдан.</p>
Видео-конференција	<p>И наставникот и ученикот/учениците што се онлајн во исто време преку видео-конференциска врска им овозможува да комуницираат додека се гледаат (видео) и да разговараат, дискутираат, поставуваат/одговараат прашања (аудио). Оваа врска е идеална за симулација на практични часови лице-в-лице во обуката за готвачи, бидејќи ги претставува сите аспекти на обуката како што би се случило во кујна за обука или во ресторан. Двонасочната интеракција е одличен начин учениците веднаш да добијат одговори на нивните прашања, како и наставникот да ја следи нивната изведба.</p> <p>Иако е дефиниран како еден од најпреферираните методи за комуникација (и од учениците и од наставниците), овој метод се карактеризира и како еден од најпроблематичните, бидејќи треба да се спроведе само по доволна претходна подготовка и на учениците и на наставниците. .</p> <p>Исто така, бара да се развијат и применат различни протоколи во зависност од поставката во која се користи видео-конференцијата, на пример:</p> <ul style="list-style-type: none"> - може да послужи како демонстрација во живо (наставникот изведува активности, учениците само

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

	<p>гледаат - што значи: учениците мора да ги исклучат микрофоните за да не го нарушат процесот на обука; наставникот мора да застане во одредени моменти и да се увери дека се е видливо и дека учениците можат да слушнат и добро разбираат, итн.);</p> <p>- може да служи како виртуелна кујна за обука (наставникот врши активност, учениците гледаат и повторуваат по него - значи: сите работни места во просториите на наставникот и учениците треба да бидат опремени со иста/слична опрема и материјали; по секоја демонстрација наставникот треба да ја прекине и да провери дали учениците правилно ја спроведуваат акцијата и да дадат итни повратни информации и/или насоки; може да се направи само во мали групи ученици, итн.);</p> <p>- може да послужи како виртуелен простор за испитување (студентот спроведува однапред договорена задача, а инструкторот ја гледа и оценува изведбата, што значи: техничките барања мора однапред да се постават и студентите треба да следат одреден протокол за тоа како да се подготват, како да презентираат итн.).</p> <p>Зборувајќи за техничко уверување, исто така често се споменува како проблем и за давателите на СОО и за студентите на курсевите за подготовка на Кук: потребните камери, микрофони, интернет конекција итн.; потребната опрема за практична обука, апарати, прибор и сл.</p> <p>Конечно, еден од најпроблематичните моменти во користењето видео-конференција за практична обука за готвачи е тоа што инструкторот нема да може да реагира и да помогне доколку се случи инцидент со ученикот при извршувањето на задачите..</p>
Пренос во живо	<p>Слично на видео-конференциите, преносот во живо им овозможува на наставниците/инструкторите да презентираат и подучуваат практични вештини преку изведување на демонстрации во живо. Повторно, видео и аудио информациите се достапни за ограничен или неограничен број на гледачи, во зависност од избраната апликација за пренос. Оттука, овој комуникациски канал ја ограничува можноста за интеракција наставник-ученик бидејќи преносот е во една насока: наставникот го пренесува видеото во живо на Интернет, учениците го гледаат. Постои можност учениците да поставуваат прашања преку разговор долж стримингот, што дава можности за интеракција - наставникот може да застане во одредени моменти, да чита и да одговори на прашањата или тоа може да го направи на крајот од презентацијата. Каналот е погоден за изведување видео-демо на голем број студенти со ограничена можност за прекин од страна на студентите.</p>
Канали за писмена/текстуална комуникација	<p>Синхроните пишани комуникациски канали обично се поддржани од различни апликации за инстант пораки, како што се WhatsApp, Messenger, Slack, итн. интеракција. Сепак, тие се исто така префериран метод за размена на</p>

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

	<p>информации во писмена форма и пренос на брзи текстуални пораки (текст и/или слики). Тие постојат во различни форми, како што се: разговори во живо, гласници, затворени/јавни групи во платформи или во социјални медиуми, контролни табли итн. Најсилната страна на таквите алатки е побрзиот и поефикасен начин на интеракција, особено кога апликацијата е известување на корисникот за дојдовна порака. Неделниот момент е дека тие не дозволуваат размена на големи датотеки или податоци, а исто така може да бидат манипулирани од надворешни фактори (пораките да се уредуваат/бришат по испраќањето; историјата да се исклучи или брише; надворешните корисници да бидат поканети или внатрешните корисници да замине/да биде баниран во четот итн.).</p>
Аудио-поврзување во реално време	<p>Исто како и онлајн видео-конференциите, аудио-конференцијата е непосредно средство за интеракција помеѓу наставникот и учениците. Тоа може да се направи преку телефон (мобилен) или преку некоја од наведените горенаведени апликации кои имаат опции за интернет повици/веб повици. Спецификите на аудио-врските зависат од избраната апликација, платформа - колку учесници, дали врската е обезбедена или ограничена итн. Сепак за целите на виртуелната практична обука овој метод на комуникација не е високо ценет, бидејќи: не евиденција или следење на разменетите информации; не дозволува размена на други податоци/датотеки; не додава многу на методите на настава, особено кога се работи за практична обука итн.</p> <p>Така, аудио-повиците се сметаат за погодни само за брза и непосредна размена на кратки информации или брзи насоки за одредена работа. Дополнително, обучувачите не ги претпочитаат телефонските повици, особено кога се прават во несоодветно време и/или без претходен договор.</p>

В. Асинхрони методи на комуникација

Овие методи не бараат итен одговор и се смета дека има доцнење помеѓу размената на информации. Тие дозволуваат интеракција без разговор во реално време и се помалку чувствителни на времето.

Канал за комуникација	Карактеристики
Форуми и табли за дискусија	<p>Затворени или отворени групни комуникациски канали; често организирани по теми (нишки); форумот може да ја следи целата комуникација што се разменува меѓу сите страни (ако се потребни докази за тоа кој, кога и што е објавено) и може да складира голема количина на пишани податоци/текст што треба да се пребаруваат или повикаат кога е потребно; дава можност за многу учесници, како и за личен одговор на одредено прашање или загриженост</p>

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

	со означување на примачот; симулира јавна дискусија, но во писмена форма со избран број на учесници; ограничена можност за размена на датотеки (само слики или датотеки со мала големина).
Испраќање е-пошта	Размената на е-пошта е доверлив и безбеден начин на комуникација; широко употребувана и популарна алатка за комуникација, обично бесплатна или евтина; овозможува меѓусебна комуникација во приватен амбиент, како и групна комуникација со повеќе од два приемници (во СС); овозможува временско следење на разменетите информации и материјали, со што може да се користи за докажување дали е испочитуван даден рок или не; овозможува прикачување на датотеки (обично до ограничена големина) и поддржува највообичаен тип/формат на прилози, овозможува обезбедување врски до надворешни извори или пристап до облаци со податоци/датотеки; овозможува целокупно следење на комуникацијата. Од негативна гледна точка, е-поштата не бара итно дејство/одговор, и додека дава одредена флексибилност во однос на временскиот распон, тие исто така може лесно да се игнорираат и да не се одговорот или одговорот може да се одложи или соодветното дејство/барање – да не се спроведува.
Публикации / објави	Овие се споменати како функционалности на социјалните медиуми, бидејќи вторите се широко користени од младите (и не само) денес, вклучително и за едукативни/тренинг цели. Различни медиуми како Фејсбук, Инстаграм, Јутјуб итн. му овозможуваат на корисникот да креира сопствен простор во (страница/сид, група, профил, контролна табла, канал, плејлиста, итн.) и да обезбеди своја содржина таму, додека може за управување и ограничување на пристапот до оваа содржина. Во оваа смисла, публикациите на социјалните медиуми (објави, споделени датотеки, објавени видеа, итн) може да се користат како област за интеракција, вклучително и во образовниот процес. Всушност, истражувањето покажа дека тие беа еден од главните инструменти за одржување на обуката во училиштата и институциите за обука за време на режимите на заклучување на СОВИД-19, бидејќи тие се достапни, достапни, лесни за навигација и најважно – исклучително популарни.
Веб-страници и блогови	Слично на социјалните медиуми, веб-локациите и блоговите се личен/организациски виртуелен простор кој овозможува прикачување или објавување содржини, вклучително и содржина за обука, од различен тип и обем. Тие обезбедуваат многу различни опции за управување со оваа содржина, како што се ограничен пристап до различни области/секции на страницата, таргетирање конкретна публика итн. Интеракцијата преку веб-локациите и блоговите може да се обезбеди со коментари за одредена содржина објавени на веб-локацијата или блогот.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

	Проблемот овде е што обично тие бараат дополнителни инвестиции за купување на домен, плаќање за: хостинг, веб-развој, ажурирање и одржување итн.
Видео/аудио белешки	Тие беа споменати како алтернатива на писмените соопштенија или белешки и нивната главна цел беше брзо да достават информации до (група) студенти кога е потребно визуелно/аудио претставување на пренесената порака.
СМС текстуални пораки	Интервјуираните засегнати страни го сметаа за застарен метод на комуникација, користен во ретки случаи и по исклучок. Обично го користеле луѓе кои немаат пристап до Интернет (и користат мобилни телефони за комуникација). Оттука, овој метод е безбеден, доверлив и брз начин на комуникација, но бара мобилен уред и мрежна покриеност и може да пренесува само краток текст до еден приемник (или ограничена група). Тоа не беше ценето како главно средство за интеракција и од наставниците и од учениците.

Како заклучок, преференциите на анкетираниите засегнати страни беа кон непосредните методи и средства за комуникација, но во ограничен временски период (прелиминарно закажано ако е можно), додека асинхроните комуникациски методи и средства за интеракција беа користени најмногу како додаток на главните канали за обезбеди дополнителни информации на учениците.

Изборот на средства за интеракција се дефинира со: расположливиот буџет (и на субјектите кои обезбедуваат СОО и на учениците); достапно техничко осигурување; пристапност и компетенции на корисниците за тоа како да ги користат различните решенија, итн.

2.1.4. Предложени стратегии и алатки за оценување и евалуација погодни за онлајн обука

Електронското оценување е широко применета алатка во онлајн-изучените курсеви, но најмногу за евалуација на знаењето стекнато од страна на учениците во теоретскиот дел од нивната обука. Во овие тестови се користат квизови и други популарни алатки за оценување бидејќи тие даваат можност да се соберат докази за знаењето на учениците и усогласеноста со однапред дефинирани стандарди или критериуми кои се лесно мерливи преку овие алатки. За жал, кога станува збор за мерење на „тешките“ (професионални) вештини докажани преку физичкото спроведување на задачите и активностите (во случајот со професијата Кук тоа се сечење, готвење, сервирање итн.) овие достапни алатки за оценување преку Интернет не се применливи. Соодветно, алтернативите треба да се истражат и тука предлагаме некои предлози идентификувани од проектните партнери во текот на истражувањето и истражувањето што тие го направија меѓу давателите на СОО во нивните земји.

Бугарија:

Во однос на оценувањето и оценувањето на практичната обука во кулинарски професии во Бугарија за време на пандемијата, таква практика не постои, бидејќи тоа

воопшто не е регулирано во законската регулатива како можен облик на оценување. Соодветно, наставниците досега не можеа да ги применат овие стратегии.

Сепак, тие предложија некои размислувања за ова прашање притоа набројувајќи ги тешкотиите што ги сретнале (ова беше една од нив - немање алатки за е-оценување и евалуација) и сите тие ги поставија со прописите кои налагаат практичниот испит да се одржи на завршување на секој курс за СОО во присуство, со истовремено учество на студентот (или група студенти) и испитна табла, и дека практичниот испит треба да се запише и да се чува во архивата. Наставниците и инструкторите гледаат алтернатива во синхронизирано организирање на завршниот практичен испит за Готвачи преку видео-конференциска врска помеѓу студентот и испитната табла и видео снимање на целото времетраење на испитот (организирано од давателот на СОО), што во случај на учењето и испитот на далечина е исклучително тешко, бидејќи зависи од техничката достапност на приправникот да обезбеди доволно опрема дома (камера, микрофон, интернет) + стабилна врска во живо преку Интернет со таблата за испитување. Дополнително, една од клучните компоненти за проценка во професијата за готвачи е доколку специјализантот ги спроведува сите мерки за здравје и безбедност кои тешко може да се утврдат преку видео. Снимката во секој случај ќе се користи не за директно оценување, туку најмногу како доказ за успешноста на студентот за време на испитот.

Дури и ако е можно да се организира практичен испит во далечина, овој испит треба да биде индивидуален, само за еден приправник/студент. Друг услов е да има испитен одбор или комисија од најмалку 3 лица - претставници на давателот на СОО или наставници/инструктори или претставник на работодавач за соодветната професија. Тие треба да бидат во врска истовремено и цело време.

Друг важен аспект на завршниот испит за практична обука што треба да се земе предвид е ограниченото времетраење на испитниот рок - има одредено време (број на часови) за завршување на дадените задачи.

Во однос на тековното оценување на задачите дадени на специјализантите/учениците (како домашна или групна работа за време на часовите) при спроведување на обуката онлајн, наставниците ги користеа платформите за синхронно учење за да ги набљудуваат учениците во реално време и да ги оценуваат врз основа на нивните перформанси. Оттука, тие известуваат за недостиг на овој метод, бидејќи дури и ако подготовката на работната станица, следењето на правилата и чекорите за хигиена, правилните техники и алатки што се користат при готвењето може да бидат набљудувани од жирито и оценети во онлајн режим, некои други клучни критериуми за евалуацијата на подготвеното јадење, како што се вкусот, текстурата, конзистентноста итн. не може да се процени преку евалуација на далечина.

Португалија:

Мислењето на португалските обучувачи е дека методите на оценување мора да се прилагодат на дигиталните средства за комуникација помеѓу специјализантите/обучувачите, времето за извршување на тестовите за оценување мора да се прилагоди за подобро да се постигнат дефинираните цели. Електронското оценување секогаш ќе мора да биде континуирано, во синхрони сесии преку усни прашања, учество во текот на онлајн сесијата, посветеност и други параметри кои тренерот ги смета за релевантни.

Во однос на конечното оценување, тоа може да се спроведе преку теоретски тест и практична компонента, со користење на снимање видеа, презентации и извршување на практична активност. Сите електронски проценки мора да се вршат на интернет, алтернативно на присутните, а оценките треба да им се соопштат на специјализантите.

Алатките што може да се користат се видео-конференции на соодветни платформи (Зум, тимови...), платформа Мудл што ја користат центрите за обука и училишта, камери, мобилни телефони, компјутери. Секогаш треба да има докази за сите проценки извршени на интернет, како што се Print screen (PrtScn), снимки итн.

Шпанија:

Што се однесува до практичните проценки што студентот ќе треба да ги направи од својот дом при онлајн учење на далечина, тоа треба да им биде многу добро објаснето на студентите. Наставникот треба да се погрижи пред оценувањето учениците да ги имаат дома во својата кујна сите потребни материјали (прибор) и состојки потребни за извршување на таквите проценки. Може да има потешкотии во обезбедувањето суровини за готвење или специфичен кујнски хардвер за специјализантите во нивните домови, но овие тешкотии може да се избегнат со планирање рецепти со основни прехранбени производи кои лесно може да се најдат на секој пазар, а исто така се користи кујнски хардвер што учениците можат обично имаат во своите куќи.

Од друга страна, претходно треба да се проверат интернет-врската и ИТ-уредите, за ученикот да биде сигурен дека ќе ја проследи својата реализација на оценките.

Што се однесува до стратегијата за евалуација, таа треба да вклучува различни методи како што се тестирање на знаењето преку повеќе теоретски евалуации и тестирање на практични вештини што е исто така многу важно за обука како Готвач.

Северна Македонија:

За време на пандемијата немаше насоки или документи во СОО. Најчесто имало само теоретска евалуација и проценка или практичната проценка се одложувала додека не се олабават мерките за COVID-19 па ги оценуваат лице в лице.

Сепак, обучувачите дадоа предлози за онлајн евалуација, како видео конференција во живо (еден на еден), каде што на студентите им беа дадени упатства за тоа што да имаат во кујната како опрема и храна пред евалуацијата, а потоа да подготват јадење додека обучувачот набљудува.

Друг предлог беше, ученикот да подготви јадење и да го сними, а потоа да го испрати на обучувачот на евалуација. Сепак, тие истакнаа дека оваа форма на евалуација нема да биде еднаква за сите студенти бидејќи некои од нив немаат соодветна опрема во своите домови или немаат доволно финансии за да ги купат сите состојки, односно ќе биде во корист за побогатите студенти.

Хрватска:

Пример од Хрватска се неколку документи кои даваат темелно објаснување за тоа како треба да се оценуваат задачите и проектите. Едно од упатствата дадени на наставниците кои ги оценуваа своите ученици беше да бараат примери на ученици кои вклучуваат сопствено искуство во дадена задача, на пр. учат од сопствените грешки. Учениците беа поттикнати да запишуваат за вкусот и мирисот на оброците што ги приготвуваат, што е еден вид алатка за самоевалуација.

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Наставниците и учениците треба да бидат постојано во комуникација меѓу себе во секоја фаза од дадената задача. Секоја фаза треба да биде соодветно оценета: барање материјали, теоретска подготовка и извршување на практичната задача како и презентација како последен чекор.

Еден од позитивните коментари за виртуелните училници/онлајн платформите (кои се користат во Хрватска за време на заклучување) и евалуацијата и оценувањето беше дека секој ученик може сам да избере време за да ја изврши задачата. Им беше даден рок, но на нив беше да се организираат кога ќе ја завршат задачата. Самооценувањето преку квизови е исто така препорачан метод од страна на обучувачите. Студентите треба да направат еден вид портфолио кое секогаш ќе им биде достапно каде што самите ќе можат да го следат напредокот. Оценувањето од колегите е исто така добар метод бидејќи обезбедува интересен начин на повратна информација за учениците што е добар и за мотивација и ангажираност.

Некои од овие наоди и предлози беа искористени кога проектниот конзорциум ја подготви стратегијата за оценување и евалуација за евалуација на перформансите на студентите на курсевите VET@HOME. Може да се најде во наставната програма O1, како и интегрирана како опции за оценување и евалуација во O2 - платформата за учење VET@HOME.

2.2. Олеснување на успешна обука

Ова е доста комплицирана мисија во која многу провајдери на СОО не успеаја за време на пандемијата и далечинската практична обука преку Интернет. Воспоставувањето на безбедна и предиспонирачка средина за обука на интернет не доаѓа без посебни напори. Тука повторно се потпираме на искуството на партнерите и нивните заклучоци врз основа на спроведеното истражување во рамките на проектот.

Бугарија:

Во Бугарија, обучувачите за стручно образование и обука за готвење заклучија дека многу детални инструкции за техничката подготовка пред почетокот на секоја онлајн сесија е од клучно значење - да се потсетат слушателите за главниот капацитет/карактеристики на платформата што се користи, какви уреди ќе им требаат, инструкции за подготовка на работната станица (дома) пред да започне часот, итн. Ова ќе ги ангажира дури и пред почетокот на секој час и ќе покаже посветеност за целосно учество во процесот.

Португалија:

Слични наоди беа направени и во Португалија - за да биде успешна практичната обука на далечина и да се спроведе на најдобар начин, мора да има одредени методологии што треба да се усвојат. Таквата методологија би била да се издаде упатство со прописи за секој курс што се одвива на учење на далечина, што ги вклучува употребените физички и технолошки ресурси, методот на евалуација, правилата што треба да се почитуваат за време на сесијата на видео-конференција („правила на бонтон“).

Во случај на виртуелна обука, од голема побарувачка е да се одржи нивото на мотивација на учесниците и вниманието со кое тие се за време на предметите што ги објаснуваат обучувачите. На овој начин, потребно е да се вложи повеќе време во

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

практичните задачи и во дијалогот (прашање-одговор) помеѓу обучувачот и специјализантот. Некои правила мора да бидат добро дефинирани на почетокот на курсот, како на пример секогаш вклучување на камерите, вклучување микрофони само кога некој зборува, претставување на видео-конференцијата со соодветна поза (бидејќи не смеете да заборавите дека се во контекст на обука). Овие правила се важни за одржување на здрава животна средина и ефективна комуникација.

Шпанија:

Ангажирањето на специјализантите започнува од самиот почеток на курсот бидејќи, со тоа што се онлајн, тие лесно можат да се исклучат и да го изгубат интересот. Значи, осигурувањето дека сите ученици го имаат основното ниво и можат да ги разберат задачите може да биде првиот чекор. Потребите за технолошка и дигитална писменост на учениците може да се надминат со темелни објаснувања за тоа како да се регистрираат, да влезат во платформата за е-учење и да ја следат обуката.

Вториот чекор е да се уверите дека тежината на обуката е прогресивна: секогаш е подобро да се започне со основните учења со цел сите да бидат на исто ниво, а потоа да започнете да се градите од тоа ниво натаму.

Вниманието на учениците може да се подобри со имплементирање на повеќе вежби кои можат да го одржат специјализантот активен, бидејќи онлајн обуката воопшто може да го наслади да биде пасивен. Решенијата за подобрување на активноста на ученикот се поврзани со тоа да се направи обуката поинтензивна, интересна и подинамична. Користењето на активна и партиципативна методологија и со платформи како што е Зум, во кои може да се формираат различни работни групи за време на наставната сесија, може да му помогне на ученикот да комуницира повеќе меѓу нив и со обучувачот.

Што се однесува до обесправените ученици, тешкотијата во обуката на учениците со поголеми потешкотии во учењето и кои бараат поголема лична посветеност - може да се надминат со предлагање специфична персонализирана обука и објаснувања за специјализантите со посебни тешкотии.

Северна Македонија:

Обуката за обучувачите за онлајн настава и ефективно ангажирање на слушателите се смета за од најголема важност од страна на давателите на СОО во Северна Македонија. Детални упатства за обучувачите пред часот како и за специјализантите се задолжителни. Исто така, обучувачите треба да се прилагодат на слушателите и нивното ниво на употреба на технологија, нивните лични/групни потреби итн. Позитивен ефект во ангажирањето на специјализантите во процесот на учење се сметаат добро структурираните и развиените дигитални наставни материјали, особено оние со интерактивни елементи (кои бараат активно учество на учениците) за обучувачите да можат да споделуваат заеднички активности онлајн со слушателите.

Хрватска:

Ангажирањето на специјализанти беше проблем за секој наставник во Хрватска. Врз основа на повратните информации, од секоја наредна онлајн класа, наставниците добија подобра идеја за тоа како да ги ангажираат своите ученици. Иновативниот пристап беше најоптимален. Паметните телефони се покажаа како добра алатка за почеток. Учениците требаше да се запознаат со што се способни различните

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

технологии, што може да се направи зад компјутер и со паметен телефон (во смисла на учење, а не комуникација со пријател или играње игри).

Кога им беа дадени добри упатства, учениците беа позаинтересирани. Поголем акцент на учењето засновано на истражување и искусственото учење беше клучот за да се направат учениците поангажирани, како и да се дадат групни задачи каде што е применливо (на пример побарајте од нив да ја поделат работата меѓу себе).

Наставниците кои постојано даваа повратни информации и генерално беа во контакт со своите ученици открија дека учениците исто така ќе бидат поангажман. Задачите слични на игри се нешто за кое учениците беа заинтересирани. Вклучувањето на некои аспекти од гејмификацијата на теоријата на содржината на обуката се покажа како интересно и привлечно.

Во овој дел од Прирачникот би сакале да посветиме повеќе внимание на предностите и недостатоците на онлајн практичната обука за ученици во неповолна положба. Вистина е дека се повеќе (исто така млади) луѓе доживуваат потешкотии и недостатоци во учењето или имаат ограничен пристап до квалитетно СОО поради нивната ситуација.

За првите групи ученици во неповолна положба – оние со попреченост, постојат два различни пристапи идентификувани за тоа како да се вклучат во онлајн практичната обука:

- физичка попреченост или посебни потреби - таквите ученици се погодни за вклучување во онлајн обука бидејќи тие обично имаат потешкотии во ефикасното учество во стручното образование и обука поради недоволна инфраструктура во институциите за образование/обука, на пример, постои физичка неможност да стигнат до простории каде се одвиваат практични обуки. Дури и ако зградата и наставните простории во училиштата се приспособени и достапни за лицата со телесен инвалидитет (преку рампи, лифтови, итн.), кујните за обука не се (на пример, работните покриви, мијалниците и другата опрема не се достапни за луѓе во инвалидска количка). Така, во нивниот дом и кујна, овие луѓе ќе ги направат сите прилагодувања - долни површини, специјално поставени полиња за готвење итн. - и следејќи ја онлајн обуката (видео лекции итн.) ќе можат да учествуваат на обуката.
- ментална попреченост – оваа група на ученици е предизвик и во традиционалната образовна средина да се обучи за професијата готвач, бидејќи има многу фактори кои треба да се земат предвид. Околината за обука и работа во кујната е многу динамична, бучна, во некои моменти го одвлекува вниманието, па затоа сите активности треба да се изведуваат со екстремна концентрација. Оттука, доколку состојбата на ученикот дозволува практична обука за готвач, тој/тој би можел да биде вклучен во онлајн курс на далечина и да добие посебна поддршка по потреба и од обучувачот или специјалист кога е потребно преку воспоставените онлајн канали за комуникација за курсот. . Можност да се прилагоди интензитетот на учењето според потребите на ученикот и да се обезбеди индивидуална поддршка и/или сесии, доколку е потребно, ќе резултира со ефективна обука. Може да се развијат и да се обезбедат и дополнителни материјали за обука.

Во двата случаи, попреченоста кога е предизвикана од физички/ментални болести треба да се процени во фазата на апликација и СОО треба да им се обезбеди на овие ученици за кои професијата Кук (или процесот на учење воопшто) нема да биде опасна, штетни или проблематични. Затоа во повеќето земји се бара лекарско уверение од апликантот со кое се докажува дека нивната здравствена состојба и состојба му дозволуваат да се образуваат/обучуваат за одредена професија.

Затоа, проектот VET@HOME обезбедува изводливи решенија: употреба на видео содржина и ресурси со слободен пристап - за да се овозможи автономна организација на процесот на учење од страна на секој поединец.

За втората група на обесправени ученици – оние кои припаѓаат на социо-економски обесправените групи, исто така, постојат функционални решенија за вклучување во СОО. За пристапот предложен во проектите предвидува:

- ученици кои живеат во далечни/оддалечени и рурални области, или доаѓаат од комплицирано/лошо социјално-економско потекло - онлајн испораката ќе ја направи обуката достапна во сите услови. Идентификуваните решенија овде се поврзани со: опции за учење на далечина и/или комбинирано учење; автономно учење, онлајн достапни ресурси, виртуелни практики, интернет конекција итн.
- ученици кои покажуваат благи до умерени потешкотии во учењето (ниски постигнувања) - интерактивноста што ја дава онлајн обуката е алатка која може да се користи за: подигање на мотивацијата, презентација на интересни и атрактивни (визуелни) содржини за обука, ангажирање на вниманието на учениците. , користејќи различни интерактивни содржини; поддршка и помош на учениците итн.;
- малцинства и мигранти: можни приспособувања на структурата на обуката кои ќе помогнат за целосно вклучување на групата во практичниот Ветеринар се: користење едноставен јазик, структурирање на содржината на обуката во кратки единици, фокусирање на визуелна презентација на содржината на обуката – демонстрации, раце- на искуство итн.

Подолу даваме листа на совети за тоа како давателите на СОО и инструкторите треба да им пристапат на своите специјализанти за подобро да ги ангажираат во процесот на учење:

СОВЕТИ:

- *Добијте го нивото на сите учесници и усогласете ја презентацијата на курсот со нивните очекувања од обуката (да се биде флексибилен и да се прилагоди);*
- *Користете иновативни алатки и апликации;*
- *Создадете безбедна средина /обезбедете умереност на форумите и дискусиите/*
- *Создадете добра групна атмосфера /дадете групни задачи и задачи, поставете правила за комуникација/*
- *Вклучете ги учениците во неповолна положба во обуката со тоа што ќе ги третирате како еднакви со сите, но ќе им ја обезбедите потребната дополнителна поддршка во однос на нивните потреби.*

3. Тешкотии и предлог решенија како да се надминат

Овој дел од Прирачникот беше елабориран заедно од проектните партнери по истражување на маса дополнето со дистрибуција на сет прашања упатени до наставниците/образовниците во системот за стручно образование и обука (настава во туристички специјалитети) кои всушност ги искусиле сите тешкотии предизвикани од невозможното или ограничена можност за време на режимите на заклучување да ја спроведуваат својата практична обука во режим лице-в-лице. Собраните повратни информации, прашања споделени од страна на испитаниците, како и предлози за остварливи решенија на проблемите се сумирани и презентирани во овој дел од Водичот.

Проблемите идентификувани од страна на наставниците и таторите беа многу слични во земјите на партнерите, сепак на различен начин им пристапија засегнатите страни во различните земји, кои исто така требаше да ги набљудуваат: националното законодавство, расположливите ресурси, видот на ученици (помлади ученици во училиште или возрасни ученици), како и други параметри специфични за земјата. Соодветно, различни решенија за слични предизвици беа наметнати во различни земји, така што во овој дел ќе го споделиме искуството на база на земја.

Бугарија:

Една од најчесто спомнуваните негативни страни на далечната практична обука од страна на наставниците во Бугарија беше тоа што не е можно лично да се набљудува секој ученик во секое време и да се спречи грешка направена во моментот или да се води/покаже правилната постапка за да се имплементира (понекогаш во кулинарската обука тоа значи дури и да се држи за рака на приправникот и да се покаже одреден потег или детал). Во такви моменти наставникот обично објаснува каде е направена грешка и поправа со правилно водство. Излезот од оваа ситуација се: 1) индивидуални сесии и наставникот/татор да набљудува само еден ученик во текот на целиот процес или 2) на крајот, кога ученикот го презентира резултатот од својата работа, наставникот да анализира финалниот производ и да (се обиде да) укаже на направените (можни) грешки.

Друг многу вообичаен одговор на прашањето во врска со тешкотиите со кои се соочуваат обучувачите беше дека далечната практична обука бара поголем напор од страна на наставникот: за активно и мотивирано учество на часовите, за пребарување/подготовка на ресурси за онлајн настава, за учење неколку различни платформи со сите нивни специфики и барања. Во овој поглед, да се има една единствена платформа и конкретно дизајнирани ресурси/материјали за обука, како и заеднички протокол за тоа како да се користат со јасни чекори и инструкции, би било од корист за наставниците.

Други потешкотии спомнати од повеќе од половина од испитаниците во Бугарија се сретнале и во некои други земји. Така, за да се избегне дуплирање, овде ќе презентираме резиме на прашањата и можните решенија:

Проблем	Можни решенија
- недостаток на личен контакт со специјализантите	- организирање/закажување индивидуална или групна сесија за онлајн видео-конференција

	<p>и/или комуникација во реално време преку разговор или друг синхрони метод;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обезбедување виртуелен простор (систем за пораки, разговор, итн.) каде што може да се разменува приватна комуникација помеѓу обучувачот и студентот - но не користејќи лични профили или сметки на социјалните медиуми, што значи дека каналите за комуникација треба да бидат координирани од давателот на СОО .
<ul style="list-style-type: none"> - неможноста за спроведување на работни места во компаниите (учење на база на работа) 	<ul style="list-style-type: none"> - онлајн посети на компании (во случај ресторани или други угостителски објекти); - пренос во живо од професионална кујна со готвачот/готвачот кој зборува за неговите/нејзините секојдневни активности додека всушност работи.
<ul style="list-style-type: none"> - ограничени можности за вежби и консолидирање на знаењата и вештините 	<ul style="list-style-type: none"> - планирани онлајн сесии за истовремена реализација на практични задачи од страна на група студенти со водство на обучувачот/инструкторот - обично за рецепт или техника за готвење што веќе била демонстрирана од наставникот (планирање на такви часови во самата програма)
<ul style="list-style-type: none"> - посветеноста на специјализантите сами да ги снабдуваат состојките и производите за готвење дома 	<ul style="list-style-type: none"> - формирање на фонд или барање дополнително финансирање (од државата или друго), за обезбедување снабдување со состојки; - издавање ваучери за студентите сами да ги купат состојките или организирање заедничка испорака на ист сет производи до сите студенти (во соработка со продавач/добавувач).
<ul style="list-style-type: none"> - потребата од добар интернет, телефон/камера, компјутер и вештини за работа со нив итн. 	<ul style="list-style-type: none"> - гаранција за минимален сет на уреди за наставниците да можат да ги извршуваат своите задачи, да вршат онлајн демонстрации и да ја одржат комуникацијата со учениците на онлајн обуката; - Обезбедена специјализирана обука за наставниците за тоа како да работат со избраниот LMS или серија семинари за нивно едуцирање за користење на различни ИКТ алатки и апликации; - поставување на минимални критериуми/параметри за учениците во користењето на сопствените уреди за онлајн обука (денес скоро сите луѓе поседуваат барем еден уред), или обезбедување на уред за оние кои немаат таков; - обука или детална инструкција на студентите за користениот софтвер во онлајн наставниот процес (LMS, апликации, комуникациски канали и сл.)
<ul style="list-style-type: none"> - учениците си дозволуваат да побараат контакт со наставникот во секое време (надвор 	<ul style="list-style-type: none"> - наша заедничка платформа со протоколи за комуникација и интеракција помеѓу обучувачот/инструкторот и специјализантите

од работното време или сесиите за консултации)

Португалија:

Одговорите што ги дадоа субјектите учесници на прашањето „Какви потешкотии најчестите во организацијата на онлајн практичната обука?“ за време на истражувањето во Португалија се доста слични на оние опишани во претходната точка за Бугарија, така што овде ќе ги наведеме само новите аспекти или прашања специфични за земјата споменати од испитаниците:

Поголема група од интервјуираните обучувачи спомнаа дека најголемите потешкотии на кои се сретнале биле во две главни насоки:

- прашања за комуникација и став:

Меѓу нив се: привлекување на вниманието на специјализантите/студентите, нивно мотивирање, фактот што не ги вклучиле камерите затоа што повеќето биле „засрамени“, „секогаш биле вознемирени“, не ги почитувале распоредите, не знаеле да комуницираат едни со други и со тренерот/наставникот, слаба посетеност, мешање и звуци од членовите на семејството, расеаност и недостаток на концентрација. Сето ова може да се надмине со соодветно образование и/или обука на учениците за новата средина за учење и да им се даде време да го разберат и да го запознаат путерот; подготовка на детални упатства и протоколи за тоа како да се комуницира и да се однесува за време на онлајн часовите и воопшто во рамките на виртуелната средина за учење; поставување јасни очекувања за нивниот став и перформанси (исто како и за активностите во класот – поставете граници за визуелниот изглед, здравствената состојба итн.)

- технички проблеми:

Меѓу нив: работа со повеќе платформи истовремено, и за кратко време за учење, и некои потешкотии при работа со дигитални платформи воопшто. Како тешкотија може да се истакне и таканаречениот „позадински шум“ предизвикан од надворешни фактори за време на онлајн сесиите. Решенијата идентификувани овде повторно укажуваат на подготовка на онлајн активностите не како за вообичаен час, туку за виртуелна класа: на пр. предвидување на можни технички проблеми и планирање на протоколи во такви случаи, подготовка на наставниците да ги користат уредите и софтверот за онлајн обука, воспоставување правила што треба да се следат во смисла на обезбедување на „доста“ средина за учење итн.

Шпанија:

Во Шпанија, поради COVID-19, курсевите лице в лице за готвачки професии мораа да бидат ограничени во однос на дозволеният број ученици во една училница (како што беше случајот во другите земји). Во оваа ситуација, шпанските провајдери (конкретниот пример го споделува FASE) дојдоа до комбинирано решение: употреба на внатрешни конференциски системи - тие не беа ставени на интернет, туку се користеа како локална мрежа. Наставникот одржува часови во живо со мала група ученици (до дозволеният број) во главната училница и оттаму се воспоставува пренос во живо (со споделување на екранот) и проектиран на други ученици во различни училници (исто така поделени во мали групи). Ова решение е применливо за

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

давателите на СОО кои имаат повеќе од една посебни простории за обука и под услов ограничен број луѓе да бидат дозволени во една просторија (на пример, до 6). Позитивната поента беше што им дозволуваше на учениците лице в лице во неколку училиници и вкрстени видео-конференции, на овој начин неколку наставници емитуваа во неколку училиници без да го намалат квалитетот. Тоа, исто така, овозможи флексибилност и ја стимулира тимската работа, бидејќи учениците можеа да учествуваат преку делегат кој ќе испраќа прашања до наставникот. Недостатоците беа тоа што, со користење на повеќе апликации за видео конференции, имаше одредени конфликти со микрофоните.

Други потешкотии на кои наидуваа наставниците во Шпанија беа поврзани со технички проблеми и хардвер. Наставниците бараа подобри технички ресурси: подвижни камери, безжични микрофони, подобра опрема (лаптопи, компјутери), подобро осветлување, што може да ги подобри онлајн практичните сесии. Како што беше споменато погоре, тие може да се решат со инвестиција во име на давателот на СОО во опрема или од државата (со привлечено или посветено финансирање).

Тешкотиите поврзани со студентите главно се однесуваа на импликацијата на студентите на курсот, одржувањето на нив активни и вклучувањето во сите задачи и активности што беа извршени. Решенијата се исто така идентификувани и споменати во претходните точки, но главно се фокусирани на повеќе интерактивни активности, барајќи често повратни информации од учениците дури и за време на часовите (на пример прашајте ги: „Дали сте подготвени за следниот рецепт?“, „Покажи ми го твојот резултат на камерата“ итн.).

Другите бариери на кои се сретнаа беа поврзани со недостатокот на специфична обука на менаџерите и одговорните за обука во јавните и приватните субјекти, зависноста од технологијата и технолошките техничари за нејзина имплементација и потребата да се научи како да се користат, знаејќи ги нивните предности и ограничувања. Покрај тоа, има малку истражувања за соодветни методологии и анализа на нивните предности и недостатоци.

Бариерите кои ги засегаат учениците се главно: оскудната понуда на активности за обука кои користат ИКТ за групи на нискоквалификувани работници (возрасни ученици), постоењето на групи со важни недостатоци во она што се однесува на употребата на технологии, генерализираниот недостаток на навика за самоучење, пред сè од страна на луѓето од најслабите групи кога се соочуваат со вработување. Исто така, постои потреба студентите да имаат своја инфраструктура со капацитет за пренос на текст, звук, слики, видеа, датотеки, итн. Значи, наставниците и учениците треба да ги разберат ИКТ системите и алатките за да можат да ги користат.

Северна Македонија:

Повеќето обучувачи изразија незадоволство од употребата на онлајн алатките за практична обука поради големите технички проблеми што ги доживеале (и студентите) и недостатокот на доволни услови за одржување таква настава (домашните кујни обично не се приспособени за таа цел, освен ако постои специјална подготовка за тоа). Наставниците и давателите на СОО беа загрижени за создавање на кујнска средина погодна и еднаква за сите ученици во нивниот дом. Исто така, тие земаа предвид дека сите ученици потекнуваат од различни социјални средини и некои од нив нема да имаат соодветна опрема во домот или суровини за готвење.

Тие веруваат дека учениците мора да имаат подиректен контакт со инструкторите за време на часовите за да можат да стекнат подобри вештини.

Тие, исто така, изразија незадоволство од материјалите што ги поседуваа во тоа време и мораа да импровизираат за да ги организираат часовите со достапни неструктурирани содржини за обука (како што се клипови на Интернет, скенирани ученички книги итн.), што резултираше со нередовно присуство и недостаток на учениците од интерес. Како што веќе споменавме, специјално дизајнираната и структурирана содржина за обука (како онаа предложена во проектот VET@HOME) ќе го елиминира овој ризик.

Како позитивен аспект истакнаа дека за време на пандемијата сепак успеале да се заштитат себе си и здравјето на учениците, а притоа учениците не изгубиле голем дел од обуката. Во екстремни околности тие беа принудени да научат да учат нови наставни методи, технологии и алатки, кои продолжуваат да ги користат сега по пандемијата COVID-19, во комбинација со часови со физичко присуство.

Хрватска:

Во Хрватска сите горенаведени проблеми се појавија и во помали или поголеми размери. Она што беше позитивно искуство (барем во стручното образование што го обезбедува државата) е тоа што владата обезбеди унифициран LMS на сите јавни стручни училишта бесплатно. Системот беше дизајниран како дополнителна алатка, но се чинеше дека е многу корисен и благодарение на брзата мобилизација на ресурсите и напорите беше релативно брзо воведен во образовниот систем. Ова доаѓа да покаже дека претходната подготовка и стратешкото планирање се од клучно значење кога станува збор за пренесување на традиционалното СОО во иднината (во овој случај да се пренесе обуката онлајн).

4. Иновации и најдобри практики во испораката на виртуелна практична обука за учење на далечина/мешано

Со дигиталната технологија, улогата на едукаторите и обучувачите не е повеќе да даваат информации, туку да помагаат во толкувањето на информациите. Затоа, ова поглавје чекори кон искуството на проектните партнери во специфичниот контекст на нивната земја и споделува совети од колеги, примери од реалниот живот, студии на случај и совети за структурирање и поттикнување социјално ангажирано учење во онлајн средина. Овде ќе најдете:

- добри практики кои партнерите ги испитувале и/или ги имплементирале, како примери кои треба да се следат и умножуваат од страна на обучувачите/туторите како иновации;
- совети и совети за тоа како да се користат и комбинираат онлајн ресурсите за обука (општо)
- дополнителни идеи за воведување иновации кои се потпираат на интерактивна обука

Бидејќи најдобрите практики беа идентификувани и опишани од партнерите на проектот VET@HOME во контекст на нивните земји и се поврзани со конкретната состојба и реалност, подолу тие се претставени како придонес на партнерите по земји. Сите тие го одразуваат искуството на давателите на СОО собрани за време на

пандемијата COVID-19 во напорите да се одржи практичната обука за професиите поврзани со кулинарската уметност од угостителската индустрија.

Бугарија:

Во текот на истражувањето спроведено во Бугарија, интервјуираните наставници и инструктори за стручно образование и обука за практична обука во професијата Готвач споделија некои љубопитни аспекти што ги воведоа со цел далечната практична обука да биде поинтерактивна, интересна и попривлечна за нивните ученици, како на пр.:

- креирање во групниот разговор (или друга апликација за месинџер) нишка за виртуелна дискусија за одреден рецепт и неговите варијации. Задачата беше да се бараат и споделат други варијации на популарен рецепт кои се подготвуваат во различни региони/заедници/култури итн., со што се поттикнува ученикот да бара други надворешни извори на информации и инспирација, да проба различни технологии и да споделува резултатот, да добијат благодарност за нивната работа и креативност итн.;
- организирање меѓусебно оценување или тип на натпревари меѓу специјализантите/учениците - секој ученик го презентира своето јадење и исто така ги оценува јадењата подготвени од другите, а потоа групата дискутира за вреднувањето и го избира најдоброто јадење додека учи од пример;
- поттикнуваат ги слушателите/учениците сами да бараат ресурси за обука и да подготват презентации за различни техники за готвење, состојки, опрема итн. Потоа споделете ги презентациите и дискутирајте со групата во виртуелни училници или форуми;
- поттикнуваат ги слушателите/учениците да направат видео од себе додека купуваат намирници (на пазарот) и објаснете како ги избираат производитите, кои се спецификите на секоја состојка итн. Споделете ги видеата во виртуелната училница и дискутирајте наодите;
- наставникот прави видео од себе додека објаснува и демонстрира техника или рецепт за готвење, потоа го споделува со учениците заедно со писмени упатства и дава задача да го подготви дома и да направи фотографии/видео од процесот.

Португалија:

Во однос на оваа тема за најдобрите практики за време на виртуелната практична обука на далечина, најдобри методи може да се дефинираат како оние кои користат демонстративни методи и попрактични активности/задачи, каде што тренерот презема централна и активна улога, бидејќи тој/тој е оној кој ќе покаже како се прави тоа и најдобриот начин за тоа.

Во конкретниот случај на кулинарската област, многу е корисно да се прават живи конфекции, мистериозни места, објаснувања како правилно да се сечат различни производи, со што ќе функционира како еден вид работилница и/или упатства. Други едноставни процедури кои тренерот може да ги организира и во кои слушателите се чувствуваат помотивирани да учествуваат како што е споделено во интервјуата, може да бидат споделување на екранот на тренерот и гледање кратки видеа.

Според истражувањето спроведено во Португалија, во однос на идентификација на темите/содржините за обука погодни за виртуелна практична обука без да влијае на квалитетот на процесот на настава-учење, беа наведени следните теми: претходна подготовка и употреба на сурови состојки во кујната. ; опрема и прибор што се користи во кујната; повеќе или помалку повеќе воведни и основни теми кои не бараат специјализирани капацитети за обука и околина и користат едноставни алатки и материјали за демонстративни цели.

Во однос на ресурсите кои наставниците/инструкторите ги сметаат за корисни и кои специјализантите најмногу ги претпочитаат, можеме да го споменеме следново: снимени видеа кои објаснуваат како се прави одредено јадење и како се управува со кујна, упатства, употреба на висококвалитетни камери за видео-конференции, динамични платформи и интернет мрежна покриеност; компјутер/лаптоп, апликации со мали видеа со содржина и практични ситуации.

Шпанија:

Во однос на иновативните методи за испорака на виртуелна практична обука, шпанскиот проектен партнер FASE како провајдер за стручно образование и обука (центар за обука за возрасни) специјализиран за нудење курсеви за професијата Кук, успеа да воспостави сопствен пристап и платформа за поддршка на оваа обука. Од самиот почеток на пандемијата COVID-19, FASE користеше прилично иновативен метод преку сопствена платформа за е-учење каде што имаше видео стриминг вграден во соодветната „виртуелна училница“. Наставникот ги пренесуваше часовите за готвење во живо преку YouTube и истиот беше проектиран директно на платформата во соодветниот простор за учениците во одреден клас/група. На истата платформа/страница, студентот може да пристапи до разговор каде што може да поставува прашања или да споделува сомнежи. Наставникот можеше на својот екран да ги види прашањата и веднаш да одговори на нив. Истата платформа за е-учење има систем за пораки помеѓу наставникот и ученикот со цел да се олесни нивната интеракција. Исто така, постои форум за дискусија за сите ученици да комуницираат меѓу нив и со наставникот на сесиите или различните употребени рецепти или научените техники.

Воспоставен е уште еден иновативен метод со цел да се надмине проблемот со снабдувањето со состојки на учениците додека тие вежбаат во нивните домашни кујни за време на пандемијата. Беше одлучено учениците да се запишат на онлајн часови за готвење „Кит“ за вештерка, при што организацијата за обука обезбеди однапред дефиниран сет на потребни состојки за храна за часот. Ова беше овозможено благодарение на соработката со Централниот пазар – беше склучен и договор маркетингот да му ги испраќа на секој ученик потребните состојки пред секој час. Испораката беше дозволена и на овој начин секој ученик беше подготвен и имаше ист сет на состојки испратени до неговиот/нејзиниот дом пред планираниот час, што ја олесни задачата бидејќи тие не мораа сами да одат да ја купат и да работат со различен квалитет и квантитет.

Северна Македонија:

Испитаниците во анкетата во С. Македонија одговориле дека се најзадоволни што учениците можеле сами да зготват нешто и потоа да демонстрираат без голема помош

Проектен Реф. Бр. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотирање на виртуелни практични обуки за кулинарски уметности VET - VET@HOME е кофинансиран од програмата Еразмус+ на Европската Унија.

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува само гледиштата на авторите, а Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

од менторите кои зборуваат за квалитетот на ученикот и нивната посветеност на часовите. Се сметаше дека понезависната подготовка на учениците и давањето повеќе одговорности резултираше со повисок степен на ангажираност.

Во однос на наставните методи кои имаа најголем ефект, посветеноста и постојаната комуникација со учениците дадоа најголем резултат, односно вклучени камери, дискусии, споделување искуства, визуелно набљудување на работата од страна на обучувачите, снимање видеа од учениците итн.

Хрватска:

Најчестата „иновација“ што ја користеа наставниците во Хрватска беше обидот да симулираат што е можно поголем дел од учењето базирано на работа (WBL). Учениците мораа, на пример, да прават кетеринг дома. Ова беше одличен начин да се ангажираат учениците повеќе отколку само со едноставни задачи кои најчесто се користеа. Овој тип на задачи треба да се користи со претпазливост поради финансискиот товар што може да го имаат на учениците. Во овој случај давателот на СОО треба да обезбеди и помогне колку што може.

За време на пандемијата и режимите на заклучување, институциите за стручно образование и обука сфатија дека користењето платформи значи дека материјалите не се секогаш во близина и лесно достапни. Во овој случај, наставникот нема можност да додаде состојка или нова компонента на рецептот што го вежба часот, како кога е лице в лице или во реално време. Ова донесе подобро планирање на практичната настава и се вложија повеќе напори за подготовка на детални и точни писмени упатства за студентите кои потоа беа ажурирани врз основа на повратните информации од студентите.

Пофлексибилните временски рамки беа исто така нешто што студентите го сметаа за добро, но на ова мораше внимателно да се пристапи поради можноста да се имаат роковите на задачите во исто време, што може да биде предизвик за помладите ученици да се координираат и да се справат со нивното време. Беа користени и разновидни квизови и игри кои се однесуваат на подготвителниот дел.

5. Заклучоци

Како што беше наведено претходно, креираниот Протокол е пишан план кој ги дефинира процедурите што треба да се следат за спроведување на курсот за практична обука во виртуелна средина со фокус на кулинарските уметнички професии, особено „Готвач“. Најважните правила се поврзани со дизајнот и структурирањето на курсот (дефинирање на сите важни елементи: компоненти на учење, распоредување на време, норми, улоги и оценување), воспоставување позитивна онлајн средина (специфични прилагодени дидактички средства, дефинирање на барањата за негово испораката и потребните технички способности), со цел конечно да се испорача онлајн практичната обука (со важност да се познаваат слушателите, да се обезбеди интеракција, да се даде повратна информација) и да се користат најдобрите средства за да се оцени.

Водичот е поврзан со платформата VET@HOME и како да се искористи максимумот од неа во текот на процесите на практична обука, нагласувајќи ги главните педагошки стратегии за испорача на онлајн-базирана практична обука во сите партнерски земји, посочувајќи ги средствата што ги фаворизираат интеракција помеѓу обучувачот и специјализантите со цел да се има успешна обука, ангажирање на специјализантите на најдобар можен начин.

Во Прирачникот, исто така, се истакнати некои потешкотии со кои се соочиле земјите-партнери за време на СОВИД-19 и како тие биле надминати, посочувајќи ги најдобрите практики и иновации кои произлегле од проблемите со кои се соочиле.

Новите алатки овозможуваат зголемување на одговорноста на ученикот во процесот на учење, така што важноста на наставникот како водич се намалува и се зголемува онаа на дизајнерот/креаторот на содржините (ова може или не е истата личност). Тој/таа може и мора да создаде механизми на интерактивност кои на ученикот му наметнуваат должност да одговори, да придонесува, да создава, да размислува, да соработува.

Од друга страна, обуката и образованието се сложени и мултидисциплинарни процеси, па затоа мора да им се пристапи на мултидисциплинарен начин. Наставниците (дизајнерите, наставниците, таторите...) мора да разберат дека тоа се нови работни алатки во општа употреба. Тие мора да бидат запознаени со нив за да ги искористат и да бидат свесни за нивните ограничувања. Со нивната употреба, некои од вештините стануваат помалку важни (како што се продлабочување на знаењето и меморијата), а други се зголемуваат (способност за мотивирање, дозирање, создавање комплементарни дејства...).

Учениците мора да преземат активна, многу активна улога во процесот на учење. Електронските медиуми собираат и прикажуваат голема количина на содржина која секој ученик треба делумно да ја протолкува без директна поддршка од наставникот. Само со интеракција со системите можат да успеат. Значи, интеракцијата и дејствувањето се паралелни концепти.

Се сеќаваме:

“10% од она што го читаме, 20% од она што го слушаме, 30% од она што го гледаме, 50% од она што го гледаме и слушаме, 70% од она што го дискутираме со другите, 80% од она што лично го доживуваме и 95% или она што ги учиме другите”

Edgar Dale

Овој факт е уште попрецизен кога станува збор за обука за готвење, бидејќи специјализантите треба сами да ги искусат сите активности/чекори од рецептот за да научат како да го прават тоа добро.

Така, конзорциумот на проектот VET@HOME се надева дека обезбедениот Протокол и Водич ќе им помогнат на обучувачите во нивната секојдневна практична обука базирана на интернет бидејќи тоа е плод на најдобрите практики и иновативни искуства спроведени во земјите на партнерите.